

310983

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. II
సంపుటము ౧౧

జెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరునెల 5-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శాస్త్రకమాన శుద్ధ నవమి ౯.

No. 182

సంచిక ౧౮౨

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంశభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతంజనము నకలవిద

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, నాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
జగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

శక-నిడబ్బితో నహ సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రౌండ్ నప్ ఫ్యాక్టరీలాటరీ

మంచితరుణము!

త్వరపడు!

రూ 52,500 కు లాటరీ

టికెట్టు 1-కి రు 5-0-0

10,500 టికెట్టు మాత్రమే

గవర్నెంటువారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీవేయు ఆ స్థితివరము:—కడపజిల్లా జమ్మలమడుగుతాలూక
కొండాపురంలో మాస్టాధీనానుభవములో వున్న సుమారు 4 యకర
ముల భూమిని చుట్టూ కాంపౌండుగోడ. అందులో వున్న 11 హార్స్
పవర్ పోర్టబిల్ స్టీరియంజిక్ 10 ప్లాట్ బ్రదర్స్ జిన్నులు. 3 శి. టైప్
డికాట్ కేటర్లు, వెల్వేటర్, క్లీనింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్
ఎక్స్ ట్రాక్టుమిషనులు, వీటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు గోడవునులు,
సామానులు, కాపురముండుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప
యిల్లున్న, కాంపౌండులోకి చేరిన మరెవరియిల్లున్న, కూలీలకు
6 కొట్టములు, బావి, నిమ్మతోట గలిగి మంచి వర్షింగు ఆర్డరులో
వున్నది.

సౌకర్యములు వగైరా:—రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండుతో యీ
ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేరికగా వున్నది. కడపనుంచి
తాడిపత్రివరకు బాగుగా పనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలలో నిది
యొకటి. దినం 1-కి 12 గంటలు పనిచేసిన 100 బార్ల శనిగెకాయ
పప్పు, 8 బార్ల దూది తయారగును. ప్రతి శనిగెకాయ విశేషముగా
పండు పల్లెలకు మధ్య నున్నది. కొండాపురం శనిగెకాయవ్యాపారము
నకు విశేష ప్రసిద్ధి కెక్కినదని సర్వులకు తెలిసిన విషయమేను.

లాటిరిటికెట్టు అమ్మవారు మా యేజెంట్ల కాదా అనుటకు తార్కాణం మా ఆర్కైవ్ లెటరును చూడకోవలయు.

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి. బి. సి. మల్లారెడ్డి

1732

పోస్టు, కొండాపురం.

కడప జిల్లా.

M. S. M. R.

అన్ని కెమిస్టుల కు, ఔషధశాలలకు, వై ద్య శాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డ్ మమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి
గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట
బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే
నీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిప్రాండు టీనేకురులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల
జాబితా పంపబడును. 1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

Enjoy
it?

Ra-ther!

దీనిని వాడి! నుఖింపుడు!!

అతడు మిక్కిలి సుఖముగా నున్నాడు.

అతని చర్మమునకు శ్రేష్ఠమైనట్టి

గుడ్ విన్స్ సబ్బులనే

ఉపయోగించుచున్నాడు.

3

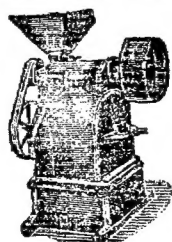
Goodwin's Toilet Soap

మె వి న్లు అ మ్మ క ము

1. క్రొత్త 16 సుట్టుముల పవనగల హోరన్నులి యింజను.
2. క్రొత్త 12 సుట్టుముల పవనగల చెట్టి యింజను.
3. మంచి సకెండుహోండు 20-25 సుట్టుములపవనగల అక్రాయిడు ట్రైపు, హోరన్నులి యింజను.
4. చెట్టి చెనుహల్లు పాలివర్లతో సహా నెం 1 ను 7 న్ను.
5. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల మేపింగుమెషిను.
6. 14 అంగులము డ్రైయింగుమెషిను, వర్తికల్, టుండిమెల్లు.
7. క్రొత్త 12 అడుగులు \times $8\frac{1}{2}$ అంగులం స్క్వా, కట్టింగ్, లేట్సు, యింకా వుపయోగించిన 12 అడుగుల \times 10 అంగులం, 12 అడుగుల \times $10\frac{1}{2}$ అంగులం లేట్సును ఉన్నవి.
8. ఉపయోగించిన 50 సుట్టుముల పవనగల, బ్లాక్స్, 6వ సుట్టుముల పవనగల, రప్తు, ప్రాప్ట, క్రూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి స్టాక్ మార్కెట్ లో).
9. ఉపయోగించిన 20 సుట్టుముల పవనగల, మార్షలు, డబ్బిలు, సిలిండరు, పోర్ట్ లు, స్ప్రింగ్, యింజను. (కల్ కత్తా స్టాక్ మార్కెట్ లో).

మాయొక్కధరలు మిక్కిలి తక్కువ, పచ్చిచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, కి, సెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

చెన్నపురి బజారుధరలు:

నవంబరు 5వ తేది బుధవారము

1) ఖాన్యములు

వనియ్యలు బా 1-కి రు 80.0.0 మొదలు	42.0.0	వనక
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
మనుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	14.0.0	14.8.0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	15.8.0	16.0.0
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,,	16.8.0	17.0.0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12.0	9.0.0
సువ్వులు ,,	20.0.0	24.0.0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు	11.0.0	రు	12.0.0
నెనగలు ,, డిటా ,,	11.8.0	12.4.0		
నెనలు ,, డిటా ,,	11.8.0	12.4.0		
మినుములు ,, డిటా ,,	13.0.0	16.0.0		
ఉలనలు ర 164 ,,	9.4.0	11.4.6		

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	రు	170.0.0	175.0.0
నెయ్యి మ 1-కి	రు	14.0.0	26.0.0
కొండాపురం శేరునెనగపప్పుబా 1-కి	రు	65.0.0	68.0.0
ఇతరప్రదేశము ,,	రు	60.0	62.0.0
శేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మిషన్ ను నె 150			
ఆముదమునూనె బా 1-కి	రు	170.0	0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు బా 1-కి	రు	190.0.0	195.0.0
కూరపనుపు ,,	రు	125.0.0	130.0.0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి రు	120.0.0	133.0.0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి రు	50,	55	
కాళహ స్తిపాయకట్టు ,,	రు	70,	75
తెల్లము బా 1-కి	రు	85.0.0	90.0.0
చింతపండు బా 1-కి	రు	80.0.0	42.0.0

(5) ఇనుము

పట్టరకంబా 1-కి న	రు	82.0.0	88.0.0
చదరం ,,	రు	82.0.0	88.0.0
రవుండు ,,	రు	82.0	86.0

(6) లోహములు

వండి 100 తులంగిక	రు	76.0.0	79.0.0
బంగారము, తులము 1-కి	రు	22.8.0	28.0.0
సవరను 1-కి		14.11.0	
ఇత్తడి బా 1-కి	రు	260.0.0	265.0.0
రాగి డిటా	రు	295.0.0	300.0.0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు	88.4.0	88.12.0

(7) రంగులు అలిజలై ను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు	75.0.0		
తొట్టికృష్ణుడు డిటా			
సింహం డిటా			
గుర్రం డిటా			

(8) దూది

బోండా నెట్టు బారవ 1-కి	రు	820.0.0	
------------------------	----	---------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{4}$ పెట్టె 1-కి	రు	9.10.0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{4}$ పెట్టె 1-కి	రు	8.6.0	
పుల్లూరు టేనుగ నెం 8 $\frac{1}{4}$ పెట్టె 1-కి	రు	8 12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{4}$ పెట్టె 1-కి	రు	9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు	10.2.0	
నూశేయేనుగ నెం 20	రు	11.18.0	
జపాన్ నెం 20	రు	11.12.0	
,, ,, 40 ఏ లేఖిలు అయినను	రు	14.6.0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{4}$	రు	9.10.0	
బద్వాక్ నెం 24 $\frac{1}{4}$	రు	12.0.0	
14 $\frac{1}{4}$ క్విల కా పక్షి	రు	9.12.0	

విద్యార్థులు కావలెను

మోటారు బండిని నడుపుటకును, మెకానిజం నేర్పుకొనగోరు విద్యార్థులు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన లేలుగు ప్రాప్తెక్టును యినాముగా పంప బడును.

The Principal, Sri Ram Motar School
(Govt. Recognized)

1/28 Muker Nallamuthu Street,

G. T. Madras

తనూషాలు

(అంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకము)

కలి

గురువు:—కృతయుగంలో ధర్మం నాలుగు పాదలమీద నడుస్తుండేది. కలిలో యేం నడుస్తున్నది?

శిష్యుడు:—అకలి

ప్రశ్న

ఒకడు:—శిష్యురండు కాక, చలవా?

రెండవవాడు:—తీసి.

కోరి

భర్త:—నీవు కోరిన కోరికలన్నీ తీసుకురావడం మరి చిహ్నమేనా.

భార్య:—పోవీలేండి. మీరుండగా, నాకోరికలన్నీ ఎందుకు?

పథ్యం

వైద్యుడు:—నేనీవేళ వైద్యం ప్రారంభించాను.

స్నేహితుడు:—నీవు మంచిదైన వ్యాధి ఎటువంటిది?

వైద్యుడు:—పిల్లవాడు బురదతింటున్నాడు. అందుకు సలహా చెప్పాను.

స్నేహితుడు:—మీరేం చెప్పారు?

వైద్యుడు:—పథ్యం మార్చుకున్నాను.

వికటం

ఒకడు:—నీతలమీదనున్న టాపీయేనా?

రెండవవాడు:—నీ టాపీక్రింద ఉన్నది తలయేనా?

సమానం

టిక్కెట్లకలెక్టరు:—మీరంతా రేవిహితన. ఈపెట్టె స్త్రీలకోసం విజయఅయినది.

పురుషులు:—మేము అంతన్నా గొప్ప వాళ్లము కాము.

మరణములరేటు

ప్రశ్న:—చెన్నపట్నంలో మరణములరేటు ఎంత?

జవాబు:—మోటారుబండికి ముగ్గురు.

న్యాయం

ముద్దయి:—నాకు కావలసింది న్యాయం, న్యాయం, న్యాయం.

కోర్టుమాస్తా:—ఇదికోర్టు అని తెలుసునా? అటువంటి కేసు ఇక్కడ పనికిరాదు.

ఫలం

కవిత్యసమితి(డి):—మాపిల్లవాడి పద్యాలను తమరు చిత్త గించారా?

ధనిండు:—చాలాబాగున్నవి. మీవాడిది పనిలో ప్రవేశ పెట్టక, మీరే పోషిస్తుంటే, కవిత్యం ఇంకా వృద్ధిఅవుతుంది.

కవిత్యసమితి(డి):—నాకొడుకుకు కవిత్యం అచ్చినందుకు నాకు ఇదా ఖర్చు?

వోటు

స్నేహితుడు:—నీభార్య నీకు వోటు ఇస్తానన్నచా?

అభ్యర్థి:—ఉన్నతగుణులచాలక, ఈవిషయంలోగూడ తగవులాడమన్నావు?

ఇంకోవైద్యుడు

వైద్యుడు:—నీకు చాలజబ్బుగాఉన్నది. ఎవరితోనైనా మాట్లాడకలెనని ఉన్నదా?

కోరి:—ఇంకోవైద్యుడితో.

జవాబు

ఉపాధ్యాయుడు:—దురభ్యాసాలవలన ఎంతవృద్ధులైనా నా ఉన్నది. ఎప్పుడూ మంచిపనులు చేస్తుండాలి. దేనిలో ప్రవేశించడం సులభమో, దేనినుండి బయటకు రావడం చాలా కష్టమో, ఇప్పుడు చెప్పు.

పిల్లవాడు:—పరువులో.

లోభి

ప్రచారకుడు:—అయ్యో, ఈయనద్యమానికి మీరు శంకా ఇయ్యవలెను.

లోభి:—నాకు అటువంటి మామూలులేదు.

ప్రచారకుడు:—అలాగే, ఈసంచిలోనుంచి మీకు కావలసినదబ్బు తీసుకొండి. మీఎంటివాళ్లకు ఛానుచేయడానికీ, యాఉద్యమం బయటపెరింది.

సమయస్ఫూర్తి

రామయ్య:—ఈపుస్తకం తదిసి ఉన్నదే?
అంగడివాడు:—దీనిలో కొంతభాగం చదివి, నుంభాన్ని ఆపుకోలేక ఒకపెద్దమనిషి ఏడ్చినాడు. అందుచేత తది అయింది.

విచారం

మొదటిదొంగ:—నీవు ఇంతవిచారంగా ఉన్నావు ఏం కారణం?

రెండోదొంగ:—నన్ను పట్టుకుంటే, మొదట నూరు రూపాయలు ఇస్తామని పోషిమవారు ప్రకటించారు. ఇప్పుడు ఏభయ్యిరూపాయలే ఇస్తామని ప్రకటించడం, నాకు అమర్యాద కాదు?

కుక్క

ఒకడు:—నావద్ద మంచి తెలివిగలకుక్క ఉండేది. దొంగ ఎవరో, మంచివాడెవడో నిమగ్నంలో గ్రహించేది. దొంగయితే మీదపడి కరిచేది.

రెండవవాడు:—ఆకుక్క ఇప్పుడేమయింది?

ఒకడు:—నన్ను కరిస్తే, అమ్మివేశాను.

సరిపోయింది

నైతికవిద్యార్థి పీఠో నడుస్తున్న వానిగొడుగును దొంగ లాక్కొనెను.

బాటసారి:—ఈగొడుగుమీదా అండే? ఎవరిదో తెలియక, తీసుకుపోతున్నాను. తమించండి.

కోడం

ఉపన్యాసకుడు:—ఇటువంటి గాడిదెలకు ఎంతభోధించినా లాభంలేదు.

ఒకడు:—అందుకేగాబోలు, “సోదరులారా” అని పిలుచు మీరు సంబోధించాడు.

బయస్కోపు ప్రదర్శనము

బయస్కోపు ప్రదర్శనమునకు, పదినిమిషాలు విరామం ఇచ్చి, అప్పుడు గ్రామస్థులొకడు అటనూడగానికవిచ్చెను. తెగవూర వెలుగుమిత్రం కనపడుతుండెను. అయిదునిమిషాలు కూర్చొని, “ఎంతసేపు జూచినా చంద్రుడిబొమ్మలేవ్వు ఏమీ కనపడదు ఇక నేను పోతాను” అని లేచిపోయెను.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసామాన్య సంఘముయొక్క ప్రత్యేకసమావేశ మొకటి ౧౩-౧౧-౨౪ వ తేదీ గురువారం నాడు పగలు ౧౨ గంటలకు గుంటూరులో స్వరాజ్యకార్యాలయమున జరుగును. కార్యనిర్వాహకసంఘసభకూడ జరుగును.

- ౧ ఖద్దరుత్పత్తి యొక్క విషయములు
- ౨ మెట్టతాలూకాలలోని కాంగ్రెసుపనల విషయములు
- ౩ ప్రచారముయొక్క కష్టములు
- ౪ సత్తెనపల్లితాలూకా కాంగ్రెసు విషయములు
- ౫ మోటారువిషయము—చారిత్రాత్మకమైన మొత్తం దానివలన జరిగినపని
- ౬ ఇతర విషయములు.

గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావు
వడ్లమూడి ముక్తేశ్వరప్రసాదరావు
కార్యదర్శులు

వెల్లర్సుసర్కసు మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైనది.

ప్రతినెలము రాత్రి ౧౦-9-30 నిమిషములకు ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును. మాటిని (సాయంత్రాప్రదర్శనము) బుధ, శని, ఆదివారములందుండును.

స్థలము:—ఎస్లనేడు, మద్రాసు

ప్రసిద్ధిచెందిన డాంజిబాద్, మరణము సంభవించునంతటి అసామాన్యమైనదాటు మాయొద్దనున్న మణిలా సోదరలు, మిస్. లారీటా, మిస్ అని, బేబీక్రిస్టి మున్నగు వారితో సహా ఆంగ్లియొక్క అత్యద్భుతమైన విద్వేలు మొదలగునవి తప్పక చూచి ఆనందింపుడు. మిస్ పంచను నృత్యము ప్రస్తుత కాలము ననుసరించియుండును. మృగములకు రాజని చేరుజెందిన ప్రాణెనరు జి. రావుగారిచే తరిగీతుచేయబడిన జంతువులయొక్క ఆశ్చర్యకరమైన విద్వేలు కూడ ప్రదర్శింపబడును.

ప్రవేశకట్టములు:—రూ 10, 3, 2, 1 గాలరి అ. 0—8—0

టి. జి. వెల్లర్ ప్రాప్తైటరు. సి. రామానుజం మేనేజరు.

విజయవాడ, గుంటూరు, కర్నూలు, మద్రాసు, తిరుపతి, విశాఖపట్నం, భీమవరం, పాణ్యం, ముదగలపల్లె, 25, వై.నా.బి.రు.కోడె, మద్రాసు.

మలేరియాను, మరియితర జ్వరములన్నియును

“ఇ స నా ఫె లి” చే అతిత్వరలో నివారించును

క్రైస్తవాజ్ఞానమును తెల్లమునకు మూత్రమే అతివేరును. అయితే ఇ స నా ఫె లి 15 దినములలో జ్వరమును పూర్తిగా వేరుతో తీసివేయును. అన్నివిధముల మలేరియా జ్వరములను “ఇ స నా ఫె లి” అత్యద్భుతముగా బాగుచేయును. అని ప్రసిద్ధి చెందినది. గమక మలేరియాకు అతి సమర్థమైన ఔషధమని వేరునైనది. మలేరియా రాకుండ అటంకపరచుటకు ఉదయము సాయంత్రములందు ఒక్కొక్క మాత్రంకుంకు నేలించిన చాలను.

పూర్తిగా గుణము గలగుటకు 2 బుడ్లు 15 దినములు నేలించినచాలను. పసిడిడ్డలకు “ఇ స నా ఫె లి”ను (ద్రవరూపముగానున్న “ఇ స నా ఫె లి”) వాడవలెను.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోత్ విజంట్లు,

Gorio Ltd., Post Box 159, Fort, Bombay.

సమర్థులు అంగ్రజేశ్వమునం దెవరునులేరు. కాని, కాలసంహవిత
ముచేతనో లేక బ్రతరకారణములచేతనో, కాని రెడ్డిగాన ఈ
విషయమి బాటగా నేమియు చెప్పలేదు.

ఇంక అధ్యక్షుకోపన్యాసముల సంగతి:—

ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు అవ్వనసంఘాధ్యక్షులైన గోప
గుంట్ల నరబ్రహ్మణ్యం కెట్టి గారి ఉపన్యాసము యువ
కులకుండవలసిన ఉత్సాహముతో ప్రతిధ్వనిస్తూ యుండెను.
సభాధ్యక్షులైన హరినరాయణశర్మగారు ఘనమైన నూరుపేజీల
గ్రంథము వ్రాసుకువచ్చి ఆమూలగ్రంథముగా చదివినారు. ఉపన్యా
సము చక్కగా వారి విద్యర్థుకు తగినట్లు వ్రాసినారనడాని తే
వీసం దేహంలేదు. కాని కొన్ని ముఖ్యభాగములు మాత్రమే
సభలో చదివి మిగతావి వదలిపెట్టిలే చాలాభాగుండేది.

ఇతి తూలగుండగా శ్రేష్ఠిగారి ఉపన్యాసములోగాని హరిశర్వోత్తమరావుగారి ఉపన్యాసములోగాని, మనప్రస్తుత కర్తవ్యమేమిటో, స్వరాజ్యపార్టీవారు తప్పుగానో ఓప్పుగానో లెజిస్లేటివు కాన్సిల్సులో ప్రవేశించారుగదా? వారికి కాంగ్రెసువారు మద్దతుచేయడమా, చేయకపోవడమా, చేసేయెడల యే విధముగాచేయడం, ఖద్దరువ్యాపకం, హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత, అస్పృశ్యత నివారణ యివితప్ప ఇతరపని యేమైనా కాంగ్రెసు పూనుక నెలలెనా అక్కరలేదా, పోనీ వీటిపైనా బాగా అమలులోకి తెచ్చుటకు వనము చేయజలిన ప్రయత్నము లేమిటి అని స్పష్టముగా, వివరముగా చర్చించి యుండలేదు.

అంధ్రసహస్రభద్ర ఉపన్యాసములలో అష్టావసరసహస్రభద్ర
లగు గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి ఉపన్యాసము ఉత్సాహ
ముతో వూడించె చక్కగానున్నది గాని, అక్కడక్కడ "జీవ
చ్ఛవమై ఒక మూలపడియుండిన ఆంధ్రమాతృశ్రవము" అని ఒక
చోటను, "ఆంధ్రసభా మాతృదేవత కీర్తనాచార్య రోగపీడక
యై చావు నాకాంతించుచున్న సమయము" అని ఒకచోటను,
నాయుడుగారు చెప్పినభాగములు, అస్వారస్యముగను, అసభ్య
ముగను, నాకుతోచినది. అధ్యక్షులగు రామలింగారెడ్డిగారు
ఒకగంట గంటన్నరనేపు బహురంజకముగా ఉపన్యాసమునకను
వైన గ్రామ్య, గ్రాంథిక మిలితముగు చక్కనిభాషతో సకల
పిదయములనుగురించి ఉపన్యసించిరి. ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రము
నుగురించి, ప్రస్తుతము మనము ప్రయత్నము నిలుపుచేయి వల
సినదని రెడ్డిగారు చెప్పినదానికిమాత్రము కారణము లేదనదీనూ
చింపలేదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునుగురించి ఉపన్యసిననూ,
ఏ జిల్లా వారు, ఆ జిల్లా లో నే, ఆంధ్ర విశ్వ
విద్యాలయము స్థాపింపవలెనని, చెప్పట యుక్తముకాదనినీ,
శీతోష్ణసౌతి, ఇతర సౌకర్యములు అన్నీ ఆలోచించి ఏది ప్రశస్త
మైనదో అక్కడనే విశ్వవిద్యాలయము నుంచవలసినదనినీ,
వారు చెప్పినమాటతో అందరూ పూర్తిగా నంగీరింపవలసి
నదే. కాని విశ్వవిద్యాలయము ఏయూరిలో స్థాపించవలెనో
అనేసంగతికంటె, విశ్వవిద్యాలయము ఏవిధముగా నుండవల
యును, దానిలక్షణము లెవ్వి, అని నిర్ణయించడం ముఖ్యమైన
విషయము. ఇందునుగురించి ఉపన్యసించుటకు రెడ్డిగారికంటె

మఖ్యమైన తీర్మానములు అని చెప్పవలసినవి. మొత్తముగా నాలుగే ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో రెండు, ఆంగ్లముహూసభలో రెండు. ఈపర్యాయము జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభములను సాంబమూర్తిగారిసభఅని చెప్పవచ్చును. రెండుతీర్మానములపైనను, మఖ్యోన్యసన్యాసములు జేసినది ఆయనయే. ప్రతినిధులలో బహుసంఖ్యాకులు ఆయన అభిప్రాయములతో ఏకీభవించినవారే. హిందూజేతమునకు గమ్యస్థానము సంప్రదర్శనానంతరము అనే తీర్మానము తుదకు అగ్రాసనాధిపతిగారివోటువల్ల ప్రోసేవేయబడినను ఆతీర్మానమునకు ప్రతినిధులలో సగముమంది ఆయనను అనుకూలురుగా నుండుటకు సాంబమూర్తిగారే కారణము. నూలునడుకుటేకాంగ్రెసుసభ్యత్వమునకు అర్హతగా ఏర్పాటుచేయవలెననే తీర్మానము అధికసంఖ్యాకు లామోదించుటకుకూడ బులును సాంబమూర్తిగారేకారకులు. ఈతీర్మానమునుగురించి చర్చ జరుగుచున్నప్పుడు చతుర్థార్థముగా ఆంధ్రరత్నాగారు ఇట్లుకాకుండా, అటూకాకుండా, కొంతనేపు అనుకూలముగాను, కొంతనేపు ప్రతికూలముగాను ఉపన్యసించి తుదకు “మురారేస్త్రుతీక్షుఃపంథా” అన్నట్లు ఈతీర్మానమును గురించి చర్చయంతవరకు చాతించి దెల్లములో ఏమి జరుగుతుందో మోదాము. ఇంతటితో మించిపోయినదేమిటి అని చెప్పేసరికి చాలామంది బాగుందంటే బాగుందని తలలు ఊపారుకాని వెంటనే సాంబమూర్తిగారు లేచి ఇంతమఖ్యమైనవిషయమునుగురించి వాయిదావేయడం ఎంతమాత్రమున్నూ యుక్తముకాదనిన్ని గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయములను గురించి కొంచెమైనను సందేహములేదనిన్ని, గాంధీమహాత్ముని ఆదేశానుసారం నూలునడకనవారైగాని ఇతరులు కాంగ్రెసు మెంబర్లుగానుండుటకు పిలువలేదని తీర్మానముచేయవలసినదనిన్ని, గట్టిగాగర్జనచేసే సరికి అటున్నవారిటులిరిగి, ఆంధ్రరత్నాగారి వాయిదా తీర్మానమును నిరాకరించి సాంబమూర్తిగారు చెప్పిన ప్రకారం కాంగ్రెసు సభ్యత్వార్హతను గురించిన తీర్మానమును ఆమోదించినారు.

అయిలే యీ నూలువడకు తీర్వానమునుగరించి ఒక్క మాటచెప్పవలసియున్నది. పూర్వపువలెనే కాంగ్రెసు ఉద్దేశ్యములను అంగీకరించినవారందరు పెంబురుగానుండేవలసియే కాదు గనున్నదని ఎవరైనా అనియేడల మనవారు వెంటనే ఏమంటారంటే దేశముకొరకు రోజుకు ఒక అరగంటనేపు నూలువడకుటయే ఒకకప్తము. ఈపాటి అయినా దేశముకొరకు మీరు చేయలేకపోయినయెడల ఇంకా వేరేమిచేయగలరు అని వెంటనే జవాబిస్తారు. కాని స్వరాజ్యపార్టీవారు అనేది ఏమంటే కాంగ్రెసు రాజకీయమైన వ్యవస్థకాదు. అట్టివ్యవస్థకు రాజకీయముతో ఎటువంటిసంబంధమున్నూ లేనటువంటి నూలువడకడమునే పరీక్షపెట్టడము ఎంతమాత్రమున్నూ సబబుకాదు. భవిష్యిపాటి సత్యనారాయణగారు వారిఉపన్యాసములో చెప్పినట్లు యారోజున నూలువడకడము ముఖ్యమైనదని. రేపు విభూతిధరించడము ముఖ్యమంటారు. దానికిఎంతసందర్భమున్నదో దీనికే అంతసందర్భము. ఇందునుగరించిన వాగ్వాదములు గాంధీగారి అనుచరులకున్నూ స్వరాజ్యపార్టీవారికిన్నీ, పెరిగిపోతున్నవి. ఒక్కసంగతి తేలితేగాని యీవివాదము పరిష్కారముకాదు. నూలువడకుట కష్టమే మనకు స్వరాజ్యమువచ్చునని గాంధీగారివమ్మకము. ఎంత నూలువడకినను నూలువడకినంతమాత్రమున స్వరాజ్యము రాదనిన్నీ, ఇతరత్రా మనము చాలాప్రయత్నము చేయవలసియుంటుందనిన్నీ, లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్సులో ఆచరణము కలిగించుటవగైరా చాలాపనులు మనముచేయవలసియున్నదనిన్నీ, స్వరాజ్యపార్టీవారిఅభిప్రాయము. గాంధీగారి అభిప్రాయప్రకారం నూలువడకడమునేది ఒకనియము. ఈనియముప్రకారం ప్రజలందరు నడచుకొనేయెడల మనకు వెంటనే స్వరాజ్యము లభియదు. స్వరాజ్యపార్టీ వారు ఇది కట్టినిర్బంధము అనిన్నీ, నూలువడకుట వచ్చునూ స్వరాజ్యసంపాదనకున్నూ ఏమీ సంబంధము లేదనిన్నీ, అంటారు. నూలువడకుటవల్లనే స్వరాజ్యము వస్తుందా రాదా అనే విషయము ముందర నిర్ధారణ అయితేగాని కాంగ్రెసు మింబరు పి.పూనుగరించిన తగాయదా పరిష్కార మగుటకు వీలులేదు.

స్వాతంత్ర్య తీర్మానమునుగురించి ఒకచిన్నసంగతి చెప్ప
లసియున్నది. 'స్వరాజ్యములే, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమని
జామినియేక ప్లాట్‌ఫామ్' అనికాని ఎవరిష్టము వచ్చినట్లు వారు
గ్రహము చెప్పకొనవచ్చుననిన్నీ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము అని
సమర్థతం నిర్వచనంచేయవలసిన అవసరము లేదనిన్నీ, ఆ ప్రకారం
ర్యచనను చేయబానుట తమకు సమ్మతము కాదనిన్నీ మహా
త్మ డెన్నియోపరాయములు చెప్పియున్నాడు. అయితే
నివారు మహాత్మా గాంధీకంటే ధైర్యవంతులు. విరిసినవారే
సప్రేటు చాలునని అంగీకరిస్తారు కాని పూర్తిగా "ఇండిపెం
డెంట్" అయితేగాని మనవారికి చాలదు, ఇన్ని పార్టీలలో ఇంత

రామచంద్రపురం కేంజి డిప్యూటీ యినస్పెక్టరు (ప్రీ) పాపారావునాయుడుగారిని పట్టుకుంటే వెంటనే సంగం మా ప్రాథమిక పాఠశాలకు సంఘంకు తరఫున పాఠశాలకు 1924 లేదని దాఖలు రంగభాష్యం నాయుడు అధిపత్యమున పీడింగ్ లుపథి జరుపడే అల్పాహుతులు గలదేన, కొన్ని వ్యక్తులు చదువునీ, జాతినీ ప్రేమించి నాయుడుగారి కొనగలదేను. (2వ విభాగం)

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

నవంబరు నెల ౧వ తేదీ కనివారము మధ్యాహ్నము ౧
గంటకు యాజ్ఞాకాంక్షగనుసంఘ కార్యనిర్వాహక సమావేశ
ము గుడివాడతాలూకా ముడిచేపల్లిగ్రామములో జరుగును.

విషయములు:— బెల్లంకాంగ్రను ప్రతినీధుల దరఖాస్తులు లోగడ యీ క్రింది విషయములను విచారించుటకు నేయబడిన ఉపసంఘముల రిపోర్టులు, దేశారాధక బృందమును గూర్చి రాష్ట్రీయసంఘమువారు పంపిన సర్క్యులరు, గ్రామసంఘముల లెక్కలతనిఫీ, వడ్డెనున్నాటి వివాదగ్రస్తముగు కల్లిబద్దరు, గుడివాడ అంగలూరు వగైరా నేతసంఘములు కానుారు చిన వెంకట దాసయ్యగారి నూలుబట్టి తగాయిదా.

3 లోగడ పాఠశాలలను మంజూరైన గ్రాంట్లు కొత్త
దరఖాస్తులు.

ర ప్రచారముల దరఖాస్తులు

౫ నూలుపంపువారిసంఖ్యను, వృద్ధిచేయుటకు సలిహాలు.

౬ జిల్లా సంఘము క్రింద ప్రత్యేకముగా నూలువడికించి
ంచుట.

2 హిందీపాఠశాలలపై యినస్పెక్టరును వేయటం.

౮ ఇతర విషయములు.

భైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావు,

కార్యదర్శి.

శ్రీరాధాప్రాయములతో ఇన్ని పొట్లాట్లతోనున్న మనము సం
పూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును కావలెనని తీర్మానంచేయడం
నవ్వలపాలగుట కాని శరొకటి కాదు. ప్రెసి డెంటు గారి ధర్మ
మీ అని ఈమాటికి యేలాగునైతేనేమి హాస్యాస్పదము కాకుండా
తపించుకొన్నాము.

ఆంధ్రమహాసభలో ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము స్థాపింపబడునుగాక అని ఆమకు అందుకుండా పోకకు పొందుకుండా ఒక తీర్మానముచేసి ఊరకున్నారు. ఈతీర్మానముప్రకారం పెంటనే రాష్ట్రనిర్మాణము కావలెనంటే దానికితగినప్రయత్నము చేయవలసియున్నది. అట్టిప్రయత్నములనునగురించి ఆంధ్రమహాసభవారు ఎటువంటి ఏర్పాటులను చేయలేదు. ప్రయత్నము చేయుటకు యిష్టములేనియెడల ఇట్టితీర్మానములు చేయుటవలన ఏమిప్రయోజనమో తెలియదు. ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణ సమస్యనుగురించి ఎంత వ్రాసినను వ్రాయవచ్చునుగాని యీ సందర్భములో ఇంతకంటే వ్రాయుట అనవసరం.

అంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి చేసిన తీర్మానము
లో జాతీయ విద్యావిధానము ననుసరించేది ప్రత్యేక విశ్వవి
ద్యాలయము అవసరమని వ్రాయట నమంజనముగ చేయున్న
ది, గాని దీనిని గురించి స్త్రీయు లేయారు చేయుటకును జాతీ
య విద్యావిధానమంటే నేమియో నిర్ణయించుటకును లేజస్టిటీపు
కాన్సిలమెంబర్లకు విషయమంతా పూర్తిగా తెలియజేయుట
కును విద్యాధికుల కమిటీ ఒకటి ఏర్పాటుచేసియుండవలసినది.
కొద్ది కోణాలలో పాత్రోమంత్రిగారు అంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు
బిల్లు ప్రవేశపెట్టు పోతున్నారు. మద్రాసు యూనివర్సిటీ
ఆక్టు అని ఒకటి ప్యాసుచేయించినారే గాని పూర్వపు మద్రా
సు యూనివర్సిటీ కిన్ని ప్రస్తుతపు మద్రాసు యూనివర్సిటీ
కన్నా విద్యావిధానములో పిసరంలేనా భేదము కనబడదు. కాక
పోతే పూర్వము సెనెటుసిండికేట్లు మాత్రమే ఉండేది. ఇప్పు
డు సెనెటు, సిండికేట్లు, అకాడమిక్ కాన్సిలు, కాన్సిలు ఆఫ్
అఫిలియేటెడు కాలేజీస్, ఇంకాయితర
ఉపసంఘములు ఉంటున్నవి. ప్రతిదానిలోను పూర్వము
ంటే రెండురెట్లు మూడురెట్లు మెంబర్లు ఉంటున్నారు.
పాత్రోగారు అంధ్రదేశమున కిష్టదలముకొన్న యూనివర్సిటీ
యేమియో మనము తెలిసికొనవలసియున్నది. ఇప్పుడు అంధ్ర
దేశములో ఉన్న కాలేజీలను అన్నిటిని కలిపి అంధ్ర యూని
వర్సిటీ అని కొత్తగా నామకరణము చేసారు. తెలుగు దేశము
కు ప్రత్యేకముగా సెనెటు, సిండికేట్లు, వగైరాలన్ని ఉంటవి.
విద్యావిధానములో ఏమీ మార్పుండదు. ఇట్టి యూనివర్సిటీ
మనకు కావలెనా అక్కరదా అని నిర్ణయించుటకు బదులు
జనరల్ గా ఒక తీర్మానము చేసివైచి అంతటితో అంధ్ర
దేశ సభను రూరకున్నారు.

వింజమూరి గోవిందరాజాచారి.

రాజకీయ సలహాదాతల కమిటీ

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు

అనంతపురమునం దిచ్చిన యువనాగము

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు యం. యం. సి. ధారాదనుండి చిత్రారసము పోవుచు నీయూర 29 తేదీ సాయంత్రము పీఠ మెమోరియల్ హాలునందు వారు ప్రజాసభ గవర్నమెంటు యొక్క ప్రజాత రాజకీయ సీతవత్తనమును గురించి యంగణమున నుపన్యసించిరి. శ్రీయుతలు, గా. రా. మేత్యరరావుగారు, పిం. నారాయణరావుగారు, ఎ. కొండప్పగారు, సి. ఓబిరెడ్డిగారు, పి. బయ్యపరెడ్డి (బాల్కా)గారు, తో. నారాయణ రెడ్డిగారు, హెచ్. శివరావుగారు మొదలగు పురప్రముఖులు సభకు విచ్చేసియుండిరి. మురారీరాజ్ శి. వో. బిరెడ్డిగారు ఉపన్యాసకులగుటచే ముచ్చటించిన వెనుక రామలింగారెడ్డిగారుపన్యసించిరి. వారియువనాగములో నీక్రిందిభాగములు భాషాంతరీకరింపబడినవి.

రాజకీయపథ మెప్పుడును సుస్థిరమైనదికాదు. రాజకీయములలో ఏనాటి కానాటి కనరమునబట్టి మార్పులు జరుగుచునే యుండవలయును. ఛాందసాచారములు వానిలో సరిపడవు. నిరంకుశాధికారమును రూపుమాపుట మన పరమావధి. కావున ఇందులకు తోడ్పడునట్టి అన్ని పక్షములవారిలో అన్ని పక్షములవారిలో మన మేకీభవింపవలయును. అందునకై జాతీయవాదులతో బ్రాహ్మణేతరపక్షమునా రేకీభవింప వలసినది అత్యవసరమని నేను విన్నవించుకొనుచున్నాను.

ఇట్టి వికమత్యమున కిప్పుడు తరుణ మురుదించినది. (1) ప్రపంచచరిత్రలో కనివినియెడుగనట్టి మహాత్మ్య గాంధీగారి యువవాసప్రతము కారణముగ ఢిల్లీలో వైకమత్యసభ కూడినది. ఇందుక జ్ఞానముకలవారికెల్ల ప్రేరణ ప్రబోధము గల్గించినది. ఇట్లర ఆదాయముల నటుంచి మూలతత్వములను గురించి ఆలోచింపవలసినది మనముఖ్యధర్మమని అందఱుకును విస్తృతమైనది. (2) బెంగాలులో ప్రభుత్వమువారు జాతీయవాదుల నణచివేయుటకు తీవ్రప్రయత్నములను ప్రారంభించినారు. ఇది జాతీయవాదమునకు క్రొత్తగ ప్రాణము పోసినట్లు పరిగణించుననుటలో సందేహము లేదు. నిరంకుశాధికార మెప్పుడును జాతీయవాదము నణచివేయులేదు. కాని దానికి దేశమందన్ని రాష్ట్రములవారును అన్ని పక్షములవారును తోడ్పాటు చూపవలయును.

ప్రపంచచరిత్రలో నింతటిది లేదని చెప్పదగిన అసహయవాదము ప్రారంభింపబడినప్పుడు గూడ వివిధపక్షముల కైకమత్యవత్కర ఇంతటివముగా స్పష్టముగా గానరాలేదు. కారణమేమి? అప్పుడే సంస్కరణములు మనకొసంగబడియుండెను. చాలమంది దేశీయులు సంస్కరణములపై కొంత యాకేష్మకొని యుండిరి. రిఫారములు ప్రసాదించబడిన మరుసటి దినముననే నిరకరణోద్యమమును ప్రారంభించుట అంతభాగుగ లేదని వారెంచిరి. వారియూహ సరియైనదో కాదో నేనిప్పుడు చర్చింప దలచుకొనలేదు. కాని తర్వాత జరిగిన వృత్తాంతమును మాత్రము చెప్పెదను. ఇప్పుడు ముద్దెమక కమిటీనివారణలో వచ్చిన సాత్వమును బట్టి చూచినచో దేశీయులు సంస్కరణముల పట్ల ఆకాంక్షంగము నొందిరిని తెలియవచ్చుచున్నది. ఎ. పి. పాత్రోమంత్రిగారు కూడ సంస్కరణములయొడ నసంతృప్తి గనుపఱచిరి. అట్టిదక కిప్పుడైన నంత్యము రాకతప్పినది కాదు. ఇంతేకాక బెంగాలు పక్షము స్వరాజ్యపక్షము స్వతంత్రవాదపక్షము మొదలగు పార్టీలన్నియు నొక ముఖము గా పని చేయుట కొప్పుకొనుకాలము వచ్చినది. ఈ వికమత్యము అత్యవసరమని గూడ అందఱును గ్రహించు చున్నారు. మిజానసేత్రము నొక్కసారి తెరిచిజూడ ప్రార్థించుచున్నాను. ఇతరవిషయములకంటె నీ వికమత్యము వెనుకబడవలసినదా? దీనికంటె బలరాధులులే ప్రధానము వైనవా?

ఈ వికమత్య సమస్య రెండువిధములుగా నున్నది. ఉత్తర హిందూదేశములో హిందూమహమ్మదీయ కలహములు వికమత్యమున కడ్డువచ్చుచున్నవి. కాని నిన్న జరిగిన ఢిల్లీ సభ మన నీమాటకుము నిశ్చయముగ పరిసమాపి నొందునని తలపవచ్చును. అదియును గాక ఈసభకు తోడుగా స్వరాజ్యవాదులు అసహాయవాదులు జాతీయవాదులు నొక్కటిగా జేరుట కూడ ఈసమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరింప గలదు. దక్షిణ

దేశములో సమస్య అంతటివముగా లేకున్నను ఇక్కడ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమస్య యొకటి యున్నది. కాని యాసమస్య పరిష్కరింపబడుట కొక మాత్రము గలదు. అందఱును జాతీయవాదులుకంటె. అసభివృద్ధివాదులకును (Conservatives) ఉదారులకును (Liberals) వికమత్య మెప్పుడును గురురదు. కాని నేడప్పు వికమత్య మెప్పురికనగా దేశస్వరాజ్యమే దృష్టి యందుగల భిన్నభిన్నజాతీయపక్షవాదముల వానికి.

బ్రాహ్మణేతర రోద్యమము అనాభివృద్ధిపథకుల (Conservative lines) మీద స్థాపింపబడినది. ఉద్యమనాయకులు తమకు హోమరూలు (స్వపరిపాలన) మక్కరలేదనియు అప్పుడు భారతీయులందఱు తగనియు, ఇప్పుడొసంగబడిన సంస్కరణములకూడ ప్రజలయొగ్గతకు మించినవి నియు ప్రారంభమున చెప్పుచుండిరి. కాని యిప్పుడు డిట్టివాదము ప్రజలకు సహించదు. కాబట్టి వారును తమతమ పరమావధి స్వరాజ్యమేనని ప్రకటించు చున్నారు. కాని యిట్టి ప్రకటనలమూలమున నిజాభిప్రాయములు కనుగొన వీలలేదు.

బ్రాహ్మణేతర రోద్యమముయొక్క చరిత్ర యిందుక పరిశీలించ తగినది. కాని కులప్రాతినిధ్యముల ప్రాధాన్య మిప్పుడంతరించినది. శ్రీయుత కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు క్రిందిటి సారి యూయూరిలో నుపన్యసించినప్పుడు ఆయన బ్రాహ్మణేతర రోద్యమ నాయకుడుగా నుండెను. కాని యిప్పుడాయన ఆ సభములో నొకసభ్యుడాయనకుగూడ సందేహమే. బ్రాహ్మణేతర రోద్యమము క్రొత్తమార్గము త్రొక్కవలసిన తరుణ మగుచు మునినదనియు, తానుకాంగ్రెసులో చేరి పనిచేసినదనియు రెడ్డినాయుడుగారు ప్రకటించిరి. కాని మొన్న జరిగిన బ్రాహ్మణేతర మహాసభకు ఆయన అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడి మరల తొలగింపబడెను. తత్ఫలబంధముగ విషయములన్నియు తమకు తెలిసియేయుండును. ఇప్పుడాయన జుట్టినుపార్టీలో, లేదు. ఎ. పి. పాత్రోగారి గుంటూరు యువనాగము మరీముఖ్యమైనది. ప్రత్యేక వర్ణాధారప్రాతినిధ్యము అంతరింప వలసినకాల మునన్న మునినదనియు నయ్యది ఆచరణలో నేమి కాలమునందేమి తన హద్దుల నతీతమింపినదనియు వారభిప్రాయపడిరి. ఈ వర్ణాధారసమస్య లేకయుండినచో రాజకీయములందు మనమింకను ముందఃజై చయించవలసినవారము. లీకమిటీ ముద్దెమక కమిటీల రిపోర్టుల విషయమై మద్రాసు గవర్నమెంటు తమభిప్రాయము చెప్పవలసియుండెను. వారీవిషయములలో జాతీయవాదాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా రిపోర్టు గావించి దానికి కారణము మన వర్ణాధారనీతి యని నుడిచిరి.

మద్రాసు ఈకారణముచే పూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకు అర్హముకాదని గవర్నమెంటుయొక్క అభిప్రాయము. పాత్రోగారు అట్టి పూర్ణస్వాతంత్ర్యము కావలసినవని కొరువారుకాబట్టి వీరు గవర్నమెంటువారి ఆక్షేపణకు బదులుచెప్పుచు తమజుట్టిపార్టీ వర్ణాధార దోషము గల్గియున్నను ఎదురుకత్తిగా నుండు వికజాతీయవాద పక్షమున (U. N. Party) అన్నివర్ణములను చేర్చుకొనునది గావున ప్రెసిడెన్సీలో నిక్కమయిన రాజనీతిపార్టీ ఒకటుండుట చేత అట్టి స్వాతంత్ర్యము యయ్యవలసినదని వాడించిరి. ఎ. పి. పాత్రోగారు వాని సర్దుకములను జూపి బ. చల మన ము తన కియ్యవలసినదని కొడుట నీచుబియ్యెనను జుట్టినుపార్టీయొక్క ఆధారతత్వము చెడ్డది అనుటకు పాత్రోగారి యీ వాదముచే స్పష్టము. మఱియు మనకాన్నియనందు బ్రాహ్మణేతరులను గుఱించిన ప్రశ్నలు చర్చలు బహుస్వల్పములని వారే చెప్పిరి. అట్లయిన ఈ అల్పస్వల్పమునకై జుట్టినుపార్టీ ఏల యుండవలయును అను ప్రశ్న స్ఫురింపకపోదు.

ఈయద్యమ చరిత్రలోని యింకొక ముఖ్యవిషయము నిన్నటి జుట్టిను, సభకు ఆహ్వానసంఘాత్యక్షులుగా నుండి రత్నస్వామి పిళ్ళైగారు ఇచ్చిన యువనాగము. నామిత్రులందఱు దానినిచదువలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. బ్రాహ్మణేతర రోద్యమము సరియైనపథకులపై పునర్నిర్మాణముకావలయునని వారనిరి. మేము ప్రజాపక్షమునకు (Democratic party) చేరివారమని దేశీయులనుమోసగించుచు దానికి విరుద్ధముగా దినదిన చర్యలునెల్లటి హాస్యాస్పదముగటకంటె ఉన్నదన్నట్లుగా మేము ప్రాతపదతి నవలంబించువారమని ఏల స్పష్టముగా ధైర్యముగాచెప్పరాదు అనివలెకరి. అప్పుడు స్వరాజ్యసంపాదనము మొదలగు ఉద్దేశ్యములు తీర్చునములు ఏవిగతి యేమగును? ఏమైననుగాక. దేనియొడ మనకు భక్తివిశ్వాసములేవో అట్టివానిని పట్టుకొనిప్రాకులాడనేల? బ్రాహ్మణేతర రోద్యమ నందు సానుభూతికరిగి స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధి కొరుకట్టివారు

యూరోపీయనులుగాని ఆంగ్లోయండియనులుగాని తుదకు బ్రాహ్మణులైనగాని మనపార్టీలో నేల చేర్చుకొనరాదు. అని వారు నడిచిరి. బ్రాహ్మణులైన చేరవచ్చునట! ఇంక బ్రాహ్మణేతర పార్టీ యొక్క డిడి శ్రీభక్తుభాగవతులంపలు ఒక్కపార్టీగా చేరుటయట! దేశారాధకులకు దానిలో చోటెక్కడిది?

బ్రాహ్మణేతర రోద్యమములో గలిగిన యాపరివర్తనమునకు కారణమేమో యోచింపవలసినదిగా నామిత్రులను గోరుచున్నాను.

ఉత్తమతత్వములోనే గాక యీ మార్పు ఆచరణయందు గూడ కలుగుచున్నది. ఒకటిరెండుదాహరణముల జూపుచున్నాను. ఎన్నికలసమయములో బ్రాహ్మణేతర నాయకులు బ్రాహ్మణులనుగూడ వోట్ల నిమ్మని యడిగిరి. ఇది యుక్త్యమునకు విరుద్ధముగాదా? కడపజిల్లాలోడు అధ్యక్షపదవికి టి. యం. నరసింహాచార్యులను బ్రాహ్మణుని నామినేట్ చేసిరి. ఇది విచిత్రముగాదా? ఆయన విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానములో మంత్రులపక్షముగా నుండిన నుడుగాక. ఇది యుక్త్యము సిద్ధాంతమునకు విరుద్ధమగునంగతి.

నేడెప్పువచ్చిన దేవునగా నిచ్చుట గూడ బ్రాహ్మణ బహిష్కారము కొనసాగలేదు. మనుచైనవెనుక పానుగల్లు రాజాగారు క్రొత్తవర్ణ నియమకమును కలుగజేసిరి. ఆ దేవునగా మంత్రులపక్షముగా నున్న యెడల బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులే. విగద్ధులైనచో బ్రాహ్మణేతరులును బ్రాహ్మణులే. జంధ్యాలు అవసరములేదు. ఇట్లు జుట్టినుపక్షమువారే బ్రాహ్మణ బహిష్కారమును తీసివేసియుండగా జాతీయవాదులమైన నాపార్టీవారిని దానిని అవలంబింపగోరుట జుద్ధిలేనితనము. మేము స్థాపించియుండు వికజాతీయవాదపక్షము (U. N. Party) లో ఆయావర్ణములకు తగుమైన విధమున పదవుల పంచిపెట్టుట అంగీకారమేగాని బ్రాహ్మణుడుకాని మఱియొకడైనకాని మతత్వము నంగీకరించెనేని వాడు సభ్యుడగుచుండే. ఇటు అర్హతతత్వముల ననుసరించి యుండవలయునగాని కులము ననుసరించి యుండరాదు.

ఇంకను ఏపక్షముగాని ప్రభుత్వోద్యోగముల నాకాంక్షించి యది పరమావధియనుకొని పనిచేసినచో నట్టిపక్షము ఎన్ని నాళ్ళోబ్రతుకదు. చిత్రంజనదాసు బెంగాలులోను మూంజి మధ్యపరగజాలలోను స్వతంత్రీ పోరాడి పదవులను సంపాదించుకొనవచ్చును. అది హుయలపద్ధతి. కాని ప్రభుత్వము నాక్రయించి వారి కటాక్షముల నపేక్షించుచు నుద్యోగముల సంపాదించుకొనునది దైన్యపద్ధతి. ఇది కొంతకాలము వ ఆకు మాత్రమే యుపయోగపడును. చదువుకొన్న ఏ కొందఱు మాత్రమే లాభకరముగా నుండును. కాని ప్రజాసమూహాయమునది యెంతమాత్రము నుపయోగమునకు రాదు. దేశ ముదరింపబడవలయు నన్నచో గొప్పగొప్పసమస్యలు పరిష్కరింపబడవలయును. వానిని వదలి చిల్లరలాభములకు కృషి చేసినచో ప్రజల యామోద యుండదు. ప్రజల యభిమానము తప్పిన వెనుక ఏపార్టీనిగాని ప్రభుత్వమునా తాదరింపదు. వారిప్రాధికలను చేవినిబెట్టరు.

ఉద్యోగముల సంపాదించుట మంచిదే. కాని ఉన్న యుద్యోగములను మాకు కావలయును మాకు కావలయునని పోరాడుటకంటె మాకుగలయొక్క సంఖ్య హెచ్చుచేయవలసిమంచిది గదా. ఉన్న కొద్దిపదార్థములకై వాదాడుటకంటె అందరికి అబ్బుకట్టు పదార్థపరిమాణము సధికముచేయుట మంచిదికదా?

గొప్ప ప్రయత్నము చేసి పోరాడిననచే తప్ప మనము ఎట్టి స్వల్పప్రాప్తులను సాధించుకొనలేము. ఉద్యోగప్రసాద వినియోగము చాల రుచికరముగా ఇప్పటి కుండినను అది ఎంతకాలము సాధ్యము? కావున నీట్టి తుచ్ఛపద్ధతులను మన మామోదింపటకంటె ఉదారపద్ధతులతో తత్త్వనిర్ణయము చేసికొని పోరాడుట మంచిది.

ఏలోపమునుబట్టి బ్రాహ్మణుని మన మాతని పదవినుండి పడద్రోయ యత్నింతుమో ఆలోపములనే మనము కలిగి యుండినచో ప్రయోజనమేమి? ఎన్నికలలో ఉద్యోగప్రయత్నమునకో గల్గిన బ్రాహ్మణేతరుడు తన కది యింక నొక మిరాసీహక్కుగా నేర్పడినదని నభివృద్ధిపద్ధతులనే యనుసరించినచో ఎవనికి మేలుచేసినట్లు? సాంఘికాభివృద్ధికి చేపడగు మార్గములను మనము పార్శ్వముండి నేర్చుకొనవలయును.

పార్శ్వవాద బ్యాంకులను నిర్మించియు విద్యాస్థులకు ఉచితవేతనముల నొసంగియు వర్తకముచేయువారికి చౌకవడ్డీకి నిచ్చియు తమ జాతి నభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుకొనుచున్నాను. అట్లే మనము మనసంఘముల నుద్ధరింపవలయును గాని కొందఱు కొన్ని యుద్యోగముల సంపాదించుకొన్నంతమాత్రము ఆసంఘమునకు వచ్చిన మేలేమియులేదు.

శ్రీయుత గా. రా. మేత్యరరావుగారు ఉపన్యాసకుల సభివందించినవెనుక కరతాళస్వనులతో సభ ముగిసెను.

బర్హోరాజద్రోహమునకు

విచారణము

యం. ఆచార్యపుంధాగారు నేరస్తుడు

ఒక సంభత్సరము పై దుశిత వేయబడెను.

రంగూను, నవంబరు 3:— రివరెండు ఉత్తమగారిపై శ్రీ గుడిచారణ జరుగుచున్నప్పుడు కోర్టునకు సమీపముననున్న పై చీమైదానులో ప్రభుత్వమువారిపై అనూచితము బుట్టించునట్టి ఉపన్యాసమును గావించినందులకు 124. ఎ. వి. పి. సి. ప్రకారము పాదసవ్యాసియగు ఆచార్యపుంధాగారిమీద జేరిన అభియోగము విచారణ సల్పబడి ముద్దాయి నేరస్థుడనియెంచబడి నొకసంవత్సరము శిక్ష అనుభవించవలయునని నేడు తీర్పు చెప్పబడెను.

రంగూను, నవంబరు 3:— దీర్ఘమైత్రీయు జదువుచున్న ముద్దాయియగు ఆచార్యపుంధాగారు నొక ఉపన్యాసమును గావించినందు అప్పుడు బర్హోరాజులలో ప్రచురింపబడు "నాంథాము" అనుపత్రిక సంచిక యొక్క ముద్దాయి కేటోగలదని యు, నుడునుండి ముద్దాయి కొన్ని సంగతులను జదివెననియు శిర్యాదిసాక్షులు ఒప్పకొనిరిని జిల్లామేజిస్ట్రేటు తెల్పెను. "నాంథాము" పత్రికయందు రివరెండు ఉత్తమగారిపై పదియారు శే రాకోపణములు చేయబడెననియున్నది. ముద్దాయిపత్రికనుండి నొక్కొక్కటిజదివి, చర్చించి తన అభిప్రాయముల నిచ్చెను. ముద్దాయిసమాధానము చెప్పవలెననియు నేరము చేయలేదనియు, వారాపత్రికలలో ప్రకటింపబడిన సంగతులను జదివెననియు, న వి ప్రభుత్వము వారు ని మే ధి ం చ లేదనియు, తెల్పెను. ఈసంగతి నిజమైనదికాదు. "పుంధాము" పత్రికలో నేరములు జెప్పబడె. వ్యాఖ్యలు చేయబడలేదు. ముద్దాయి ప్రతిసేరిమును జదివి తన వ్యాఖ్యనొక్కొక్కముమీదను చేసెను. ముద్దాయి తెల్పినవిషయములను మేజిస్ట్రేటుగారు నిరూపించిరి. ప్రభుత్వమువారు బర్హోరాజుని త్రాగుబోతులు గను, నల్లమందు భూమిలగున జేయుచున్నారనియు యెంత వరకు పన్ను విధింపవలయునో అంత అధికమైన పన్ను ప్రభుత్వ మువారు విధించుచున్నారనియు ముద్దాయి తెల్పెనని మేజిస్ట్రేటుగారు తెల్పిరి. ముద్దాయి యీవ్యాఖ్యపై జెప్పిన అర్థములను మేజిస్ట్రేటుగారు చర్చించిరి. ప్రతివిషయమును విడిగాడిసి కొనినందు ముద్దాయి చెప్పినవానియందు తోడుమున్నట్లు గన్పించదు. మొత్తముగా నంతయు వినిననాటికి ముద్దాయి ప్రసంగము తోడుజనిమై ప్రభుత్వమువారియెడ తాజద్రోహమును బురికొల్పుచున్నది.

తాను జైలునకు బోవసిద్ధుడగునన్నానని శివరెండు ఉత్తమగారివలెనే ముద్దాయి బల్కినను. కాని యిదివర కీ ముద్దాయి జైలునకు బోలేదని మేజిస్ట్రేటుగారు తెల్పిరి. ఉత్తమగారి ప్రసంగములను ముద్దాయి ప్రసంగము తీవ్రమైనదిగాదు. ప్రభుత్వముపై ప్రజలుతిరుగుబాటు చేయవలయునని స్పష్టముగా ముద్దాయి జెప్పలేదు. ఇతర ప్రసంగములలో వలె దుర్భాష లేవియు నంతగా ముద్దాయి ప్రసంగములో లేవు. పాంగి నేరము చేసిన యెడల యితరుల వలె గాక వేరుగా శిక్ష వేయవలయునని మేజిస్ట్రేటుగారి అభిప్రాయము గాదు. చట్టమందరియెడలను సమానముగా వర్తింపజేయబడును. కాని యీ పాంగి యిదివరకు నేరమును గావించలేదు. కనుక కక్షిశిక్షలేదు. ప్రభుత్వమువారిపై బల్కరాని అసత్యమైన దుర్భాషలు గావించవలయుననుమూల పైదు యీరాజకీయ నేరమునకువాదనని మేజిస్ట్రేటు గారిభిప్రాయమై నొక సంవత్సరము ముద్దాయిని శిక్షించిరి. రాజకీయనాయకునివలె నటించక రివరెండు ఉత్తమగారి మీది నేరముల ముద్దాయి స్పష్టీకరించు చున్నట్లుగా మేజిస్ట్రేటుగారు భిప్రాయపడిరి. (అ. ప్రె.)

రంగూను పురపాలక సంఘము

సర్ మాంగుకిన్ గారి మరణమునకు సానుభూతి తీర్మానము

రంగూను, నవంబరు 4:— ప్రతిమానమందను జరుగుసా మన్యసమావేశమునందు కీర్తి శేఖరు సర్ మాంగుకిన్ గారి మరణమునకు కౌగిరి నతిని ముటుంబమునకు రంగూను పురపాలక సంఘమువారు సానుభూతిని జూపుచు నొక తీర్మానమును గావించిరి. (అ. ప్రె.)

బర్హో బందిపోటు

ఇద్దరు చంపబడిరి-ముగ్గురు బందిపోటుగాంధ్రులు బట్టుపడిరి

గ్రామస్థుల సాహసము

రంగూను, నవంబరు 4: ఆక్టోబరు 13 వ తారీఖున తెస్సీరు జిల్లాలోని కన్యీనిగు యను గ్రామమును ముట్టడించుటకు బందిపోటుగాంధ్రులనుచ్చిరి. గ్రామపెద్దయు గ్రామస్థులను ధైర్యముతో జూరితోబోరాడి యిద్దరునజంపి ముగ్గురును బట్టుకొనిరి నట్లు గ్రామస్థులకు గామస్థులు తెలిసెను. డిల్వాలి కమిషనరుగారి వ్యా రా గవర్నరు గారు గాయము తగిలిన గ్రామస్థులకు సానుభూతియుబంపి ధైర్యసాహసములతో బోరాడిన గ్రామస్థులను స్తుతించిరి. (అ. ప్రె.)

అమెరికను పండితుల ఆగమనము

పండితుల కార్యక్రమము

వచ్చుటకు ముఖ్యోద్దేశ్యము

డిల్లీ, నవంబరు 5:— నిన్న సాయంత్రమునకు ప్రసిద్ధ అమెరికా పండితులగు డాక్టరు ఆర్. యం. క్రామరు, డాక్టరు యఫ్. ఎ. రాసుగార్లు యిచ్చుటకు వచ్చిరి. ఒక వారమువల్ల వాగుంజెదరు. విచారణలను నల్పియు అన్ని తర గతుల ప్రాందలలోను బ్రసంగించియు ప్రాందలజాతి మానసికమును కనుగొన జూచెదరు. ఇదియే వీరివేళమునకు వచ్చుటకు వారి ముఖ్యోద్దేశ్యము. ప్రాధెసరు రాసుగారి గవర్నరుని వారి ప్రయాణము గావించిన అన్ని దేశములను విచారణనల్పి గ్రంథములను వ్రాసిరి. మారుమన్ను చైనా, ఫహామకు దక్షిణము విప్లవరషియా, మెక్సికోలోసాంఘిక విప్లవముఅనుగ్రంథములకు రాసు పండితుడు గ్రంథకర్త. ఈపండితులు జూనుమాస మధ్యమున అమెరికా దేశమునుండి బయలుదేరి వారి తర్యటనముందు దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని సాంఘిక స్థితిగతులను గురించి శోధనలను జేసిరి.

రెండువారముల క్రితము వీరు బొంబాయి చేరిరి. అప్పటినుండియు ప్రముఖులగు జయకారు, మాలానా సోకాలీ డాక్టరు మోడి, యన్. సి. కెల్కారు, ప్రాధెసరు ముఖ్యే, జయపురము సంస్థానముయొక్క ముఖ్య వ్యాయమూర్తి గారగు వాజిపేయి గార్లతోగలసి మాట్లాడిరి. ఢిల్లీని సందర్శించుటకు బూర్వము వీరు పునహానగరము బడిదా, జయపురమును సందర్శించిరి. ఢిల్లీవిడవి లాహూరు అమృతసరము వారణాసి అలహాబాదు కలకత్తా, మదరాసు బెంగళూరు మైసూరు మధురా నగరములను జూడబోయెదరు. సంవత్సరాంతమునకు మధురనుండి సింహాద్వీపములోని కొలంబో పట్టణము జేరెదరు. వారు సందర్శించినకొన్ని స్థానములందు విద్యార్థులయెదుట ప్రసంగించు ప్రాందల విశ్వవిద్యాలయములవారు దాసుగారిని ఆహ్వానించిరి. పండితులద్వారను న్యాయార్థుల నగరమును విడుచుటకు బూర్వమున వీరి గౌరవార్థమై ప్రాందలము విందుజేసిరి. అమెరికా విశ్వవిద్యాలయములలో జదువుకొనుచున్న ప్రాందల విద్యార్థులలో గలగిన పరిచయములను వీరు యీదేశమును జూడవలయునను. వాంఛ మిక్కిలి వృద్ధియయ్యెను. గాంధీగారియెడలను నాయనఉద్యమముయెడలను తెన్నునుండి అమెరికనులకు క్రోధగలదు. మహాత్మాగాంధీగారు ప్రపంచములో నొకరివ్యక్తికి వంతుడని తెన్ను అమెరికనులు విశ్వసించుచున్నారని అమెరికను పండితులు తెల్పిరి. వీరుభయమును అహమదాబాదు వెడలి గాంధీగారి ఆశ్రమమును సందర్శించిరి. ఢిల్లీలో మహాత్మాదగ్గునము చేయదలచిరి. కాని మహాత్ముడు కలకత్తా వెళ్లెను. విషను పండితులు గాంధీగారిని కొన్ని దినములలో సందర్శింపనున్నారు. (అ. ప్రె.)

మధ్యపరగణాల గవర్నరుగారు ముఖ్యసానమునకు వచ్చిరి

నాగపురము, నవంబరు 4:— మధ్యపరగణాల గవర్నరు గారగు సర్ ప్రాంతున్నై గారు పాంచమహానండి నేడు ముఖ్యసానమునకు వచ్చిరి. రెండు నెలలనుండి గవర్నరుగారు రాష్ట్రీయముఖ్య నగరమందు లేరు. మామూలు ప్రకారము వీరి ఆగమనమును దెల్పుటకు మర్యాదార్థము ఫిరంగులు క్రేల్పబడెను. (అ. ప్రె.)

స్వరాజ్యపార్టీ సమావేశము

దేశబంధుదాసుగారి భవనమునంద పద్దజనసమూహము పోగొనుపడెను.

సమావేశమునందు జరిగిన అంశములు

ముందు దెలుపబడును

కలకత్తా, నవంబరు 4:— దేశబంధు దాసుగారి భవనము నుమారు ఒంటిగంటకు మహాత్ముడు చేరెను. వాల్లగంటలవరకు గాంధీగారు విశ్రమించిరి. సమావేశము 5-30 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. తొలిపంపుసమయమువరకు కార్యక్రమము ముగియలేదు. సమావేశమును జూచుటకును చర్చలు వినుటకును ప్రజలను రానియ్యలేదు. అంతయును అతిరహస్యముగ నుంచబడెను. వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులుగాక పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, జయకరు, కెల్కారు, రంగస్వామిఅయ్యంగారు, సత్యమూర్తి డాక్టరు ముజి, అభయకరు, రాఘవేంద్రరావు, కుంతిలాల్, పెర్రెక్కు, మాలానా అబ్దుల్ కలాంఅజద్ గార్లుసమావేశమునందు పాల్గొనుటకు హాజరైరి.

దాసుగారియింటిముట్టును పెద్దగుంపులుగా జనులు పోగొనుండిరి. వచ్చునా ముఖలనుపోవు నాయకులనుజూచి వీరు సంతోషించుచుండిరి. నేటికార్యక్రమము ముగిసిన పిమ్మట సమావేశములో జరిగిన ముఖ్యవిషయములనుగురించి యొక్కచక్కటన గావించబడును. ప్రస్తుతపరిస్థిలను బరిశీలించుటయును, ప్రభుత్వమునా రేయాధారములపై ఆర్డినెంసుగావించినో నాసంగతుల బరిశీలించుటకును ప్రథమమున సమావేశము చేయుపనియని దెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వహణ

సంఘ సమావేశము

స్వరాజ్యసభ్యులును గాంధీగారును

సంప్రతించుకొనుట

కాంగ్రెసుయొక్క రెండుశాఖలవాదికిని సభ్యుల మెడగూర్పు సూచనలు

కలకత్తా, నవంబరు 4:— ఆఖిలభారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వహణ సంఘసభ్యులతోను ప్రముఖులతోను మహాత్మాగాంధీగారు మాడుగంటలవరకు గలసి సంప్రదించిరి. ఆర్డినెన్సును ఉపయోగించుటకు వంగరాష్ట్రములోగల పరిస్థితులను చర్చించిపిమ్మట కాంగ్రెసుయొక్క రెండుశాఖలను సభ్యులుగుటకు గలఅవసరము విషయమున చర్చజరిగెను. గాంధీగారు చర్చయందు పాల్గొనిరి. స్వరాజ్యవాదులకును సనేరురా వాదులకును (No-Changers) గల భేదములను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించుటకు గాంధీగారిభిప్రాయములను నూచించిరి.

గాంధీగారు సమావేశమునుండి వెడలిపోయిన పిమ్మట స్వరాజ్యవాదులు చర్చను ప్రారంభించిరి. ప్రస్తుతవిషయ పరిస్థితులయందు మహాత్ముని నాయకత్వ మత్వంతాపసరము గుటచే కాంగ్రెసుపక్షములవారు సభ్యుముగనుండుట మంచిదని స్వరాజ్యవాదులు అభిప్రాయమైరి. శేఖరదయమున ఆఖిల భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వహణసంఘము తిరిగి సమావేశమై వారిభిప్రాయములను గాంధీగారికి తెల్పెదరు. గాంధీగారిలో శేఖర మధ్యాహ్నము చర్చసల్పబడును. అప్పుడు బంగళాదేశమునందలి పరిస్థిలను గురించి వివరముగా వాలోచింపబడును. చర్చంతయు ముగిసి యేదో నొక ఒకపండితు అన్నివిషయములందును వచ్చినపిమ్మట ఉభయములను గలసి నొక ప్రకటనను గావించెదరు.

గాంధీగారు కొంతసేపు నూలు తీయుటయందు కాలము గడిపిరి. స్వరాజ్యవాదుల సమావేశములో పాల్గొనిన పిమ్మట మోటారుకారులో పికారుజేయుటకు వెడలిరి. (అ. ప్రె.)

మధ్యపరగణాలన్ని కలు

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకమిటీ, స్వరాజ్యవాదులు,

స్వతంత్రపక్షములకలియకఫలము

నాగపురము, నవంబరు 4:— మధ్యపరగణాలలో నీసంవత్సరములోజరిగిన ఎన్నికలకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకమిటీ, స్వరాజ్యవాదులు, స్వతంత్రయులుగలసి స్పష్టమైన అధికసంఖ్య కలయొక్క బలమును సంపాదించిరి. వెనుకటి రెండుసంవత్సరములలోను అధికసంఖ్యలు యెబడియెను లేరు. (అ. ప్రె.)

వైకం సవర్ణహిందూజాతి

మహారా, నవంబరు 4:—అదివారమునాడు యిత్తు మహారు విడవి, కొట్టాయం చెంగన్నచెట్టి తిరుప్పల చెంగన చెరమీదుగా ప్రయాణము సల్పి నేటి ఉదయమునకు వైకంసవర్ణ హిందూజాతియచ్చటకు చేరెను. మొదటి రెండు దినములలోను జరిగిన గ్రామంలో నాని ఆచటపుట బుర్రవగుండ ప్రయాణముచేయవలసి వచ్చెను. దారిపొడుగునను ప్రేక్షకులు జతవారినుండగ్రహించు గాకయని ఆకర్షణములు మిన్నముట్టు చేయుచుండెరి. మార్గము లోని గ్రామములందు అగ్రజాతుల వారును అగ్రజాతులకు జెందని హిందువులును అల్పసంఖ్యలోనున్న జతవారిని సత్కరించుచుండిరి. పెద్దస్థానములందు చాలయేర్పాట్లుగావించిన జత బాగుగని క్రమింపుటకు భోజనసౌకర్యము లొందుటకును అగ్రజాతి హిందువులు చక్కనియేర్పాట్లు గానించుచున్నారు. వైకం, కొట్టాయం తిరువల్లా, చెంగన్నచెట్టి, చంగనూరు మొదలగు స్థానములందు సమావేశము గావించబడిన. భేదములేమియు పొడిచి వుండజైకం దేవతము, కోడ్లను, తక్కినకోడ్లను ఎల్లరును నిర్భయముగ నుపయోగించుకొనుటకు ఉత్తరపు చేయవలసినదని తీర్మానములు సమావేశములందు మోడించబడు మహాశాసన రీజంటు గారి కంపజుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పొదమారు, నవంబరు 4:—జిల్లాట్రాప్టిక్ మోపరిం తెండెంటు పొదమారునుండి యిట్టు తంతి నంపుచున్నాడు:— పొదనానిదిలో వరదలు తీసిపోవుటచే పొదమారుకొచ్చి రైల్వే మీది స్త్రమలనుంచి ప్రయాణము చేయుటకు, పార్సెలుమాటలు పంపుటకు వీలుగలవు. నేటి మధ్యాహ్నమునుండి మామూలు ప్రకారము ప్రయాణమారంభమయ్యెను. (అ. ప్రె.)

కరాచీపురపాలనసంఘము

బొంబాయిగవర్నరుగారికి సన్మానపత్రమియ నంగీకరించుటలేదు
కరాచీ, నవంబరు 14:—సింధుదేశమున పర్యటనము గావించుటకు బొంబాయిగవర్నరుగారు రానున్న సందర్భమున కరాచీమునిసిపాలిటీవారు గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము రప్పించబడుననెడు. నిన్న రాత్రి జరిగిన మునిసిపల సభలో యీసూచన త్రోసివేయబడినది. ఇరువదియొక్క మంది సన్మాన పత్రము రప్పించవలసినదియు 18 మంది ఆరప్పించవలయుననియు తీర్మానము పై వోటు నిచ్చిరి. జాతీయవాదులందరును సమావేశములో హాజరుగ నున్నారు. కాని చాల ప్రముఖులకు హైందవ ఐరోపా సభ్యులు గైరు హాజరైరి. (అ. ప్రె.)

“జైలిగజెట్” వ్యాఖ్య

కరాచీ, నవంబరు 4:—ప్రధాన వ్యాసములో “జైలిగజెట్” యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—కరాచీ మునిసిపాలిటీ తీర్మానము యీ రాష్ట్రీయుల సదభిప్రాయముగాదనియు వెంటనే మునిసిపాలిటీలో ప్రతినిధులనును రాజద్రోహమును అణచివైచుటకు తగిన చర్యదీక్షింపవలయునని పత్రక గోరుచున్నది. బొంబాయి గవర్నరుగారికి సన్మాన పత్ర మొసంగుటకు తగినయేర్పాట్లు చేయవలసినదని మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షుని కి చెప్పుచు వెంటనే పౌరుల సన్మానానిధిని తెరచవలసినదని జైలిగజెట్ పత్రక సలహానిచ్చుచున్నది. ఆగస్టు 27 వ తారీఖున గాంధీగారి కర్పించిన సన్మాన పత్రమునకు ప్రభుత్వమువారు 2000 లు కాంక్షను జేసినపత్రక చెప్పుచున్నది. అప్పుడందరు సభ్యులు ఉదార భావములను జూపిరి. అట్టి భావములే గవర్నరుగారికి సమర్పించబోవు సన్మానపత్రము విషయము నను జూపెదరని తెలంచుడెను. (అ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా,

మహాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.
5.11.24 లేది బుధవారమునుండి 7.11.24 లేది శనివారము వరకు. 8 దినములు మాత్రమే.

ప్రజలకు విచ్చి వట్టినదా?

ప్రస్తుతకాలమునందు యితరులకు హానిచేయుట, యితరులపై నేరారోపణము చేయుట మొదలగు తప్పులను, పొరబాటులను తెలుపును. పూర్వపు కోమరాజును తరిమివేయుట గొప్ప రాజ్యములను నాశనముచేయుట, రాజవంశీయులను అణచివేయుట మున్నగునవి మాడతగినది.
దేనియల్ కార్యక్ గుడేమానోచే యిది పూర్తిగా సమర్పించబడినది. కానికొ గుడే మాపబడును.

పదునెనిమిదవ సంయుక్తరాష్ట్రీయ

మహాసభ

మహాత్మాగాంధీగారి సందేశము

కార్యక్రమము ముగిసెను
వారణాసి, నవంబరు 4:—శ్రీ జట్ పురషోత్తమదాసు టౌండనుగారి ఆధిపత్యముక్రింద గోరక్షక పురములో సమావేశమైన పదునెనిమిదవ సంయుక్తరాష్ట్రీయ మహాసభ నేటిసాయంత్రమునకు కార్యక్రమమును నిర్వహ్యముగ పరిపూర్తిచేసెను. శుద్ధుర వ్యాపకయు హిందూముహూర్తమునకు అంబరా సతనమును దొంగించుటయును గోరును పంపబడిన మహాత్ముని సందేశము సమావేశమునందు చదువబడినది. వంగరాష్ట్రీయ సంధలి నిర్బంధ విధానము నకు మహాత్ముడు చింతిలెను. నాయకు చింతభయముచే గలగలేదు. ప్రలజనిస్స హయాత్తుమే చింతకు గారణము. దేశీయము యీవిషయస్థితిని భద్రముగను ఉచితరీతిని యెదుర్కొనెదరని గాంధీగారు విశ్వసించుచున్నారు.

అగ్రాటెనెంసీబిల్లు

హిందూ మహాత్ముడియ సమ్మేళనము విషయమున చెక్కుండ్రు మాట్లాడిన విషయ, అగ్రాటెనెంసీ బిల్లు తరతరముల నుండి అనుభవించుచున్న రైతుల హక్కులకు భంగదాయకమనియు, ఉభయలకును, జమీందారులకును రైతులకును, గూడ ప్రస్తుతవిధానమే మంచిదనియు చెప్పుచు నొక తీర్మానము సంగంలాలో గాకచే ప్రతిపాదించబడినది.

సంపూర్ణానందుగారి తీర్మానము

ఎవ్వరిని అంటరానివారుగ జూడకూడదనియు, నిమ్మ జాతులవారిని హిందూ సంఘముయొక్క జలముగు అంగముగ చేయవలయుననియు, పాతకాలలలోనికి వారిని రానియ్యవలయుననియు, నూతులనుండియు చెరువులనుండియు వారిని నీళ్లు దీసి కొన నియ్యవలయుననియు హిందువులను ప్రబోధించుచు సంపూర్ణానందుగారి తీర్మానము చెప్పిరి. తీర్మానము ఆమోదింపబడినది. జాతీయ రాష్ట్రీయ సమావేశము సీతపురములో గావించుటకు మంజూర్యముగారు ఆహ్వానించిరి. సమావేశము ముగిసెను. (అ. ప్రె.)

భారతపైనిక విన్యాసము

జనవరిలో జరుగును

డిల్లీ, నవంబరు 1:—డిల్లీప్రాంతములందు ఆపారముగ వరదలు వచ్చుటచే డిశంబరులో జరుగవలసిన పైనిక విన్యాసము 1925 సం॥ జనవరి చివరవారమున జరుగును. ఐరోపాసంగ్రహానంతరము యంత గొప్పవిన్యాసము ఇండియాలో జరుగలేదు. ఈకార్యములందు మేజరు జనరలు సి. జె. దేవరెలుగారి నేతాధిపత్యముక్రింద నుండుచోట యెదుర్కొనునందు ఈవేళమునందు రౌతులు కాల్యము ఆయుధముతో గూడిన మోటారుకారులు యుండును. ఇందు 4 ఏరోప్లేనులగూడ పాల్గొనునది. ఈ కార్యములన్నియు జనరలు సర్ సి. జె. దేవరెలుగారి పరిశీలనక్రింద జరుగును. ఇండియా కమాండరు ఇనుచీపు గారు మాడ విచ్చేయుచు జనవరి 30 వ లేదీన ఈకృత్రిమ యుద్ధమునందు పాల్గొను దిశములన్నిటిని ఒకచో గూర్చి నేదాధిపతిగారు తని శీక్షయిండును. ఇందు మొత్తముపై 80000 మంది పైనికులు పాల్గొనెదరు. ఈకృత్రిమ యుద్ధము శిరోజాలనకు జరుగును. ప్రేక్షకులు ఐరోపాసంగ్రహానంతరము దాని యనుభవమును జట్టి యుద్ధప్రయత్నములం దెట్లున్నట్లు గల్గినో జూడగలగమును, అనేకరకముల ఆయుధములను అపయోగించబడును. విషయగమ్యులు గూడ వాడుదురు. (అ. ప్రె.)

మోటారు క్రింద ఆంగ్లేయునిమ్మతి

బొంబాయి నగరము శనివారము నాడు ఎ. ఎస్. క్రిష్ణమూ అను ఆంగ్లేయుడు ఇండియను వులెసుమిల్సు మేనేజరు రోడ్డుపై బోవుచుండగా, వెనుకనుండి మోటారు బండి క్రబ్బివేసినది. వెంటనే అప్రెతికి గొంపోయెను గాని, అనేక గాయములబడుటచే నామగనాడు మృతిచెందెను. మోటారు డ్రైవరును అరెస్టుజేసెయించిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి గవర్నరు పర్యటనము

బొంబాయి గవర్నరు గారు 1 వ లేదీన బొంబాయిసంస్థానమునకు సభరివారముతో బొంబాయి అచ్చటి షిపుగా రాతని ఊరే గింపుతో దర్బారునకు గొంపోయెను. అచ్చట సత్కారములు సమర్పిత పిదప కొన్ని పాతకాలలను, సరస్సులను జూచిరి. (అ. ప్రె.)

బీరారు రాష్ట్ర నిర్ణయము

నైజాముగారికి ప్రతికూలముగు తీర్పు
బీరారు రాష్ట్రమును తిరిగి నైజాము సంస్థానమునందు చేర్చుటనుగూర్చి జె. పి. థామసు రాజకీయ కార్యదర్శిగారి నివేదికతో బాటు గవర్నరు జనరలు గారి కార్యనిర్వాహక సర్గమువారు విచారింపనియు నైజాముగారి హక్కులకు ప్రతికూలముగా తీర్పు జెప్పిరనియు మాకు తెలియుచున్నది. (అ. బ్యూరు)

అమృతసరు నేషనలు బ్యాంకు

కేసు విచారణ
లాహోరు, నవంబరు 1:—అమృతసరు నేషనలు బ్యాంకు డైరెక్టరుల విచారణ నెషనల్ జడ్జి గారియెదుట జరుగుచున్నది. ఆఫీషియలు లిక్విడేటరు మదనుమీనను గారు అమర్నాదు వార్తాగారిని విచారింపిరి. సాక్షి తానిదివరకెక్కడను జాయింటు స్టాకు కంపెనీలలో నుండలేదనియు, వాటాదారుగానుండి యీ బ్యాంకు స్థాపించబడినది మొదలు డైరెక్టరయ్యెననియు తెలిపెను. స్టాహ్యుటరీ రిపోర్టునందు యితర డైరెక్టరు సమ్మతముపై సంతకముజేసెను. ఆతని సోదరుడు రూ 51,000 డిపాజిటుచేసినపిదప 50,000 ఋణము తీసుకొనెను. తానుగూడ కొద్దిగా ధనము డిపాజిటు చేసి రూ 25,000 ఋణముతీసుకొనెను. ఆతనితండ్రి రూ 2 లక్షల 40 వేలు, సోదరుడు రూ 1,150.0 డిపాజిటుజేసిరి. కాని సోదరుడు అంతకన్న యెక్కువధనమే ఋణముగా తీసుకొనెను. వారి అవిభక్తకుటుంబము ఆస్తిరి, లేక 9 లక్షలుండును.

రామచంద్ర గుర్వాలా నూపరెంటు ఇంజనీరుగారు తరువాత విచారింపబడిరి. బ్యాంకు ఒక కార్యమునందు రూ 15,000 మదుపు చెల్లెననియు, దానిమూలధనము రూ 8000 మాత్రమేయుండెననియు దీనిని బ్యాంకుమీటింగు నందు భూయవరదిననియు చెప్పెను. ఆయన అమృతసరు నేషనలు బ్యాంకు కేసులలో దిగినపిదప పంజాబు బెంగాలు బ్యాంకులను వేరొక బ్యాంకు స్థాపించెను. అమృతసరు బ్యాంకుకు సహాయపడునట్లు వేరొక బ్యాంకును స్థాపించెను. సాక్షులవిచారణ జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

నవంబరు 11

2 నిమిషముల నిశ్శబ్దము.
బెడెండ్లక్రిందటి చక్రవర్తిగారు 1919 నవంబరు 11 వ లేదీ ఉదయం 11 X 2 నిమిషములు మన మెల్లరము యెల్లవలను మాని నిశ్శబ్దముగా నుండవలెనని తన సామ్రాజ్య ప్రజలెల్లరిని గోరియండెను. అంతకముందు నాలుగేండ్లకుండి జరుగుచున్న యుద్ధము ముగిసి సంతతి గావించబడిన అర్హిత్తి నుదినమును ఈతీగా ప్రజలెల్లరు స్మరించుకొనవలెనని సార్వభౌముని యుద్ధేశము! ఈవత్సరముగూడ నట్లే నవంబరు 11 వ లేదీ 11 X దాటిన పిదప 2 నిమిషములు అంచరు నిశ్శబ్దముగా నుండవలెనని జార్జి సార్వభౌముడు తనకోర్కెను వెల్లించెను. రైలు నీరుప్రవాహములు మాత్రము ఆగకూడదు. సార్వభౌముని కోర్కెను ప్రజలెల్లరు మన్నింతురని ఇండియాచొరతనమువారు విశ్వసించుచు న్నారు. అన్నిచోట్ల ఒకేసమయమున జరుగుటకై రైల్వే టైమును ముగరింపవలెనని సూచించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

తాతా ఐరను స్టీలుకంపెని

బొంబాయి, నవం. 4:—ఈకంపెనీ వాటాదారులు డైరెక్టు ఏజంట్లు అందరు నేడుగూడ పెద్దసభచేసి కంపెనీ ఫీచులను బరీక్షించుటకుగాను ఒక విచారసంఘాని నేర్పించుటకు తేలియొచ్చుది. వారు సాధ్యమైనంత త్వరలో నివేదిక సంతకము. ప్రస్తుతమున్న దుస్థితి తొలగించుటకు యిప్పటి విజయభట్టి వాటామొత్తమును మార్చుటచే కర్తవ్యమని కొందరు దుచుచున్నారు. అట్లు జేయుటకై కొన్ని యేర్పాట్లులు జరుగలవు. ఇప్పటికి సందేయన విధాన మేదియు నిరూపించలేదు. (అ. ప్రె.)

తలసన్నువనూలు

ప్రభుత్వమువారిసంత్కృతి
రంగూను, నవంబరు 4:—తలసన్నువనూలు తగినంత మరకుగా జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు సంతృప్తిని చెప్పుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కార్పొరేషనునకు ఉస్కాన్ సాహెబుగారధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

నిన్న సాయంత్రమునందు చెన్నపురి కార్పొరేషను నూతనవత్సరపు ప్రథమసమావేశము ప్రారంభమయ్యెను. క్రొత్త సమావేశమునకు కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు ఎన్నుకొనబడునని తెలియుటచే, జూనుటకు వచ్చిన ప్రేక్షకులతో సభా భవన మంతయు క్రిక్కిరిసి యుండెను. చాదాపు కార్పొరేషనున భ్యులందఱు వచ్చిరి. ఇటీవల ఎన్నికలందు విజయమునైన నూతన కార్పొరేషనునకు సభ్యులు, ఈదినముననే హాజరైరి. వీరందఱును సంపూర్ణముగ కర్తవ్యులగుటచే, గాంధీజీలతోడను హాజరైరి.

అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనవలయును, జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారి నధ్యక్ష స్థానమునకుంచి కార్పొరేషనును నడుపవలె నని సభ్యులు గోరినవిషయము చెట్టిగారి రధ్యక్షుల వహించిరి.

అధ్యక్షుని ఎన్నిక

తరువాత డాక్టరు నరేశుగారు ఖాన్ బాహదరు డాక్టరు ఉస్కాన్ సాహెబు బి.వి. గారిచేరను అధ్యక్షులపదవికి నూచించిరి. రంగారాధంకెట్టిగారు బలపరిచిరి. మరెవ్వరును ఇతర నూచనల నొనర్చునందుచే ఉస్కాన్ సాహెబు గారి క్కరే ఎన్నికకు నిలచిన యభ్యర్థియని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. అంతట మామూలు ఆచారము ననుసరించి డా॥ సి. నరేశ మొదలియారుగారు ఉస్కాన్ సాహెబుగారి నధ్యక్షులపదవి కెన్నుకొనవలెనని ప్రతిపాదించెను. ఈ ప్రతిపాదనను సభవా రేక గ్రహముగా నామోదించిరి.

నారాయణస్వామి చెట్టిగారిరధ్యక్ష స్థానముననడుచు ఉస్కాన్ సాహెబుగారిని ఏకగ్రీవముగ నధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనినందులకు అభినందించిరి. 5 వత్సరములకు పూర్వమిస్థానము ఎన్నికలకు వరులడెను. గత 5 వత్సరములనుండియు బ్రాహ్మణేతరపక్షమువా కిస్థానముల నధిష్టించుచుండిరి. ఇప్పుడేసానము, మహమ్మదీయ సంఘమునకు జెందినవారితే నలంకరింపబడుట చాలసంతోషకరము. ఉస్కాన్ సాహెబు గారు మహమ్మదీయ సంఘమునకు జెందియుండుటయెగాక, ఈస్థానము నాక్రమించుటకు వారు కష్టపడి సంపాదించిన యర్హతగలదు. వీరు 1913 సం॥ నుండి కార్పొరేషనునందు పనిజేయుచున్నారు. వీరు చాల వత్సరములుగా కార్పొరేషనునకు వేర్వేరుకమిటీల కెన్నుకొనబడి కార్పొరేషనునకు విలువగల నేవయొనర్చుచుండిరి.

డా॥ ఉస్కాన్ సాహెబుగారు:— తనను ఏకగ్రీవముగ అధ్యక్షులపదవికి ఎన్నుకొని 5 భవార తనయందు గన్నరచిన విశ్వాసమునకు కృతజ్ఞతను దెలుపుచు అట్టివిశ్వాసమునకు తగియుండుట కెత్తించెదనని తెలిపెను. ప్రథమమున 11 వత్సరములకు పూర్వము కార్పొరేషనునందు ప్రవేశించిన తరువాత 10 వత్సరములుగా, కార్పొరేషను ఆర్థిక స్థాయిసంఘమున కెన్నుకొని తమవిశ్వాసమును జూపిరి. అధ్యక్షుడు కార్పొరేషను వారినేవమడేగాని, అధికారిగాడనవిషయమును జ్ఞాపక ముంచుగా నెదనని ఉస్కాన్ సాహెబుగారు నుడివారి. డా॥ నరేశమొదలిగారును, ఇబ్రహీంగారును అధ్యక్షుని పుష్పమాలంకృతుల నొనర్చిరి.

స్థాయిసంఘములకు ఎన్నికలు

కాలవ్యవధియు గియుటచే వేర్వేరు స్థాయిసంఘముల సభ్యత్వములలోగలిగిన ఖాళీలను పూర్తిజేయుటకుగాను ఎన్నికలు జరిగెను.

సన్నులస్థాయిసంఘము

అధ్యక్షుడు ఎన్నికలు:— ఆర్థికవ్యవహారముల స్థాయిసంఘమునందు, గా. జి. ఎ. నరేశుగారి సభ్యత్వవ్యవధియుగి నెను. ఆస్థానమునకును ఎన్నుకొనవలెను. నరేశుగారు జ్వరముచే బాధనడుచు నీదినమున హాజరుగాజాలకపోయిరి. వారు గూడతిరిగి ఎన్నికలకు నిలచుచున్నారు. వారుగూడ ఎన్నుకొనబడుటకు అర్హులగుదురు.

వి. చక్రరెట్టిగారు:— ఒకానొకసభ్యుడు, ఎన్నికలకు నిలచుచున్నాడని అధ్యక్షుడు ప్రకటించుట క్రమభంగముగాదా?

అధ్య:— తనకుజబ్బుగానుండుటచే రాజులకపోతినని యు, తానుతిరిగి ఎన్నికలకు నిలచుచున్నాననియు నాకువ్రాసెను, అందుచే నేను అవిషయము నుదహరింపవలసినవచ్చెను.

డా॥ కామతుగారు:— అధ్యక్షు డా॥ కానొకసభ్యుడుతిరిగి ఎన్నికలకు నిలచుచున్నాడనియు ఎన్నికలకు అర్హులగుటయు అధ్యక్షుడు ప్రకటించుటచే అట్టిసభ్యు డధ్యక్షున కభిమానియనియు మిత్రుడనియు ఇతరులకు దోషవచ్చును అందుచే ఎన్నికలందు పరియగు న్యాయము గలుగక పోవచ్చును. మిరటియుద్దేశముతో నాప్రకటన మొనర్చిరిని నేనెంతమాత్రమును తలంపను. ఇట్లు ప్రకటించుట మంచి యాచారముగాదు.

అధ్యక్షుడు:— నేనట్టియుద్దేశముతో ప్రకటించలేదు. ఇకమీద నట్లు జేయను.

బాలబుపెట్టెద్వారా ఎన్నికలు జరిగినతరువాత సభ్యు డుడు వోట్లను లెక్కపెట్టగా నరేశుగారికి 32 వోట్లవచ్చెననియు వారు ఎన్నుకొనబడినదియు తనకొక వోటువచ్చెననియు ఏడువోట్లు ఏమియు వ్రాయకయే యెంపగడననియు ప్రకటించెను.

“వర్క్సు” స్థాయిసంఘము

వర్క్సు స్థాయిసంఘమున (1) దేశికాచారి (2) పి. భక్తవత్సలు నాయుడుగారు ఖాళీజేసిన స్థానములకు ఎన్నికలు జరుగగా (1) వెంకటపతి నాయుడుగారికి 27 వోట్లును వ్యాసరావుగారికి 22 వోట్లును వచ్చుటచే వారిరువురును ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించబడెను.

డా॥ కామతుగారు:— ఎంతమంది ఎన్నికలకు నిలచిరి ఎవరెవరి కెన్నుకొని వోట్లు వచ్చెనో తెలిపెదరా?

అధ్య:— భక్తవత్సలు నాయుడుగారికి 18 వోట్లువచ్చెను. మరి ముగ్గురును, ఒక్కొక్క వోటుచొప్పున వచ్చెను.

పి. వి. నటరాజ మొదలిగారు:— ఎంతమంది, వ్రాంకు వోట్లను పంపిరో తెలిపెదరా?

ఒకసభ్యుడు:— వ్రాంకు వోట్లను తెలుపుట కావలసివచ్చెను.

నటరాజ మొదలిగారు:— మొదటి స్థాయిసంఘ ఎన్నికలయందు అధ్యక్షుడు వ్రాంకువోట్లను పంపింపనని తెలిపెను. ఇప్పుడుగూడ జెలపవచ్చును.

సామి వెంకటాచలంపెట్టిగారు:— మొదట వ్రాంకు వోట్లను ప్రకటించుటపారబాటు. తేలు పెట్టెద్వారా ఎన్నికలు జరుగుటచే నావిషయములు గుప్తములుగ నుంపబడవలెను.

అధ్యక్షుడు:— వ్రాంకువోట్లను పంపింపనని తెలిపినతరువాత తరువాత తేలు రహస్యముల బయలుపెట్టుచున్నానని ఎంచును. రెండు వ్రాంకు వోట్లుగలవు.

ఆరోగ్యస్థాయిసంఘమునందు పి. భక్తవత్సలు నాయుడు, క్యాసింజీసాహెబు బాహదరుగారు ఖాళీజేసిన స్థానములకు ఎన్నికలు జరుగగా డాక్టరు విజయరాముగారికి 39 వోట్లును డాక్టరు వెల్గుగారికి 39 వోట్లును వచ్చుటచే వారిరువురు నెన్నుకొనబడినట్లు అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

తరువాత విద్యాశాఖ స్థాయిసంఘమున ప్రాసెరరు రత్న స్వామిగారు ఖాళీజేసిన స్థానమునకు ఎన్నికలు జరిగెను. అందు ఆబ్దులు అజీజ గారికి 41 వోట్లు వచ్చుటచే ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించబడెను.

వికమత్సనమావేళ తీర్మానముల బలపరచుట

ఎన్నికలు ముగిసిన పిదప చక్రరెట్టిగారి కీర్తింపి తీర్మానము నుపపాదించిరి:—

“హిందూమహమ్మదీయ సంఘము లందును ఇతర సంఘములందును వికమత్సము నొడగూర్చుటకు గాను డిల్లీయందు సమావేశమైన వికమత్స సమావేశము వారి ప్రయత్నముల కి సభవారు స్వాగత మొసగుచున్నారు”

పై తీర్మానము నుపపాదించుచు చెట్టిగారు డిల్లీయందు వికమత్ససమావేశమున హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములకును వేర్వేరుసంఘములవారికిని వికమత్సము గుర్తులు కొనర్చిన ప్రయత్నముల ప్రశంసించుచు వాని నంగీకరింపనివా రెవ్వరును నుండజాలరనియు భారత రాజకీయ ఆర్థిక విజ్ఞానపుష్టికి జేతమనందు మైత్రి యత్నపరచుననియు నుడివారి. సమావేశాంతరము క్రొత్త పురపాలక సంఘము మొదటి మహమ్మదీయ అధ్యక్షుని యాజమాన్యమున సమావేశ మగుటచే ఢిల్లీ తీర్మానముల బలపరచుచు కార్పొరేషనువారి యభిప్రాయముల వెల్లడించుటపరము.

టి. రామస్వామి అయ్యరుగారు:— తీర్మానమును బలపరచుచు హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రియొక్క ఆవశ్యకతను తెలుపుటకు వచ్చానము లవసరము లేదనియు కార్పొరేషను ముగ్గురుసభ్యులు మహమ్మదీయ సభ్యులే యున్నప్పటికిని ఏకగ్రీవముగ నొక మహమ్మదీయ సభ్యు నధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనుటయు అట్టి మైత్రియున్న విషయము సుస్పష్టమగుచున్నది.

టయే అట్టి మైత్రియున్న విషయము సుస్పష్టమగుచున్నది ననియు నుడివారి.

మూసానేటుగారు:— మహమ్మదీయసంఘము తరపున మూసానేటుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు వికమత్స సమావేశమువారి తీర్మానముల నాచరణలో పెట్టుటయందు మహమ్మదీయ లందరు సెల్లపప్పుకును తోడ్పడుటకు సిద్ధముగ నుండురని నుడివెను.

అధ్యక్షుడు:— ఈ తీర్మానము విషయమున దేశమున భేదాభిప్రాయ ముండజాలదని నుడివి తీర్మానమును వోటునకు పెట్టగా సభ్యులచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

అధ్యక్షుని కభినందనములు

సభాకార్యక్రమము ముగిసినపిదప చాలయందీసభ్యులు, అధ్యక్ష స్థానమునకు ఎన్నుకొనబడినందులకు ఉస్కాన్ సాహెబుబాద్దరుగారి నభినందించుచు వి. జె. వాసుదేవశెట్టిగారు, ఉస్కాన్ సాహెబుగారి ప్రవర్తనను న్యాయబుద్ధిని ప్రశంసించుచు, నిమ్మజాతులనుభివృద్ధికిగాను గట్టిప్రయత్నముల నొనర్చుననియున్నదనియు, నిర్బంధవిద్యను ప్రవేశపెట్టకలయుననియు, బీదలకునివసించుటకు మంచిగృహములనిర్మింపవలసియున్న వనియు, ఈకార్యములనొనర్చినగాని బీదజనులుగూడ పురపాలక వ్యవహారములందు పాల్గొనజాలకుండురనియు దెలిపిరి.

వేణుగోపాలచెట్టిగారు, పట్నములోని నీటివనతుల నభివృద్ధిపరచవలయుననియు, సన్నులనూటికి 1-1/2 వైన్ తగ్గింపవలెననియు అందులకధ్యక్షుడు తగు ప్రయత్నముల నొనర్చవలెననియు గోరిరి.

డాక్టరు సి. నరేశమొదలియారుగారు ఉస్కాన్ సాహెబుగారి నభినందించుచు, నేటికొక మహమ్మదీయ సభ్యుడు అధ్యక్ష స్థానమున గూర్చుని యుండజూచుట చాల సంతోషము గలిగించెననియు నుడివెను. నేను మొదటినుండియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గోరువాడెనగుటచే అట్టి అభిప్రాయముల నాచరణయందు చూపుటకు నాకు మంచి యవకాశము దొరకినదని యెంచి, నాయభ్యర్థిత్వము నవసంహరించుకొంటిని. హిందూ మహమ్మదీయ యొక్కత బ్రాహ్మణేతరపక్షములకు క్రొత్తదిగాదు. 1914 సం॥న నీపక్షము స్థాపించబడినది మొదలు ఇంతవరకును గూడ వారాసిద్ధాంతమునే బలపరచుచున్నారు. నేను అధ్యక్షుడును ఒక రాజకీయపక్షములోని వారము. మా పక్షమువారి సహకారమును సహాయమును అధ్యక్షులెవ్వడుగోరిన నప్పుడొసగుటకు సిద్ధముగ నున్నాము.

రా. బి. టి వరదరాజులు నాయుడుగారు:— ఉస్కాన్ సాహెబుగారి ఎన్నిక ఏకగ్రీవముగ నుండదని ఒకప్పుడుదోచెను. మహమ్మదీయ సంఘమునకు జెందినవారి నధ్యక్ష స్థానమునకు ఎన్నుకొనవలెనను అభిప్రాయము గలదు. కాని ఆయొక్క యర్హతచేతనే ఉస్కాన్ సాహెబుగారి నెన్నుకొనలేదు. ఆస్థానమునకు అవసరముగ నర్హులనియు, ఆతనియందున్న వని యెంచుటచేతనే వారెన్నుకొనబడిరి. ఆయర్హతలే సభ్యులందరికిని ఉస్కాన్ సాహెబుగారిపై నభిమానమును గలుగజేసెను. జాతీయ నిర్మాణశాఖ నూతనఅధ్యక్షుడు గృహియందధికముగ నుండుకొనవలెను. నగరమునందు విద్యాభివృద్ధికిచాల ప్రయత్నము లొనర్చవలసియున్నది.

మూసానేటు, మదనగోపాలనాయుడు, దేవదాసుసతీ, వ్యాసరావు, హోర్లు, రామస్వామి అయ్యరుగారు ఉస్కాన్ సాహెబుగారి నభినందించుచు నుపన్యసించిరి.

ఉస్కాన్ సాహెబుగారు:— తనను గురించి వేర్వేరు యుపన్యాసములు నడివిన వాక్యములకు కృతజ్ఞతను ఇట్లునుడివిరి. ఈపదవి పుల సెజ్జనలెనుండదనియు, నూతన సభ్యులు ప్రవేశించినదియు, ఈపదవి కష్టముగ నుండుననియు నొకయుపన్యాసమును తెలిపెను. నే నాయభిప్రాయమున నేకీభవింపజాలను.

ఇతరవిషయములం దెట్లున్నను కార్పొరేషను వ్యవహారములందు ఏపక్షమువారికిని భేదాభిప్రాయము లధికముగలేవు. ఈదినమున నిచ్చుట సమావేశమైన వారియందరిలోను మంచిసహకారభావము గలదు. ధర్మ సి. త్యాగరాజచెట్టిగారు అధ్యక్షులపదవికి నచ్చునపుడు, మద్రాసునం తటను విద్యుద్దీపములనుంచవలెనని నుడివెను. ఈపనిని వారు చాలసరకు నెరవేర్చిరి. కాని ఇంకను కొన్ని ప్రదేశములందు విద్యుద్దీపములు లేవు. నగరమునంతయు, పూర్తిగా విద్యుద్దీపములనే ర్చరచుటకు నేయత్నించెదను. కూసుమనది ఇంకను, చెడుకంపు తోడనే యున్నది. దానిని బాగుజేయించు ప్రయత్నముల నొ

పచ్చయప్ప కళాశాల
ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము

తెలుగు సారస్వతమున శతకముల స్థానము.

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారి ఉపన్యాసము

నిన్నటిసాయంత్రము పచ్చయప్ప కళాశాల భవనమున పచ్చయప్ప కళాశాల ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారి ప్రథమ సమావేశ సందర్భమున "తెలుగు సారస్వతమునందు శతకముల స్థానమును" గూర్చి దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు రుపన్యసించిరి.

శ్రీ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు రధ్యక్షత వహించిరి.

పలువురు విద్యార్థులు సభ నలంకరించిరి. దైవప్రార్థన లచే సభాకార్యక్రమము ప్రారంభింపబడినది.

పిదప అధ్యక్షులు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారినిగూర్చి సభ్యుల కెరుకపరచుచు పంతుల వారు ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి చాలకాలమునుండి పాటుబడుచు న్నారనియు, వారిచే పోషింపబడు ఆంధ్రదేశీక ప్రతిక ఈ విషయములో జేసినకృషి ఆత్మీయ మనియు, ఆంధ్రసారస్వత మునుగూర్చి అనేకవ్యాసము లందు ప్రచురింపబడుచుండు నని యు, దేశోద్ధారకుడు రాజకీయ కార్యములలో బాటు భాషా సేవ పట్టుదలతో గావించుచుండు లెంతయు ప్రశంసనీయమని నుడివిరి.

అమితోత్సాహము చేలకేగ అధ్యక్షులను, ఉపన్యాస కులను పుష్పమాలలంకృతుల గావించినపిదప ఉపన్యాసకు డిట్లు ముచ్చటించిరి.

వర్తమానమునందు దేశమును కలవరపరచు విష యములనుగూర్చి ఉపన్యసించుటకు చాల ప్రతిబంధములు గలవు కావున ఆంధ్రభాషకును, ముఖ్యముగ విద్యార్థులకు సంబంధిం చిన శతకవాఙ్మయమునకును గల సంబంధమును గురించి ఉపన్యసించెదను.

నే నిటీవల కొన్ని శతకములు చదివి కొన్నిటికి పీఠికలు వ్రాసియుంటిని. గురుజాడ అప్పారావుగారు ఆంధ్రకవుల చరి త్రము వ్రాసిరిగాని వాఙ్మయచరిత్ర వ్రాయలేదు. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారును ఆంధ్రకవులచరిత్రనే వ్రాసిరి

ఆంధ్ర వాఙ్మయచరిత్రమున శ్రీ వంగూరి నుబ్బారావు గారు వ్రాసియున్నారు. దానికి శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు పీఠికను వ్రాసియుండిరి. దానిని గ్రంథకర్త ప్రచు రించుచుండనే గలిగిరి. అయ్యది ప్రచురింపబడుచున్నది.

వాఙ్మయచరిత్ర జూచిన పూర్వము ఆంధ్రముందు పురాణములు గనిపించుచున్నవి గాని శతకవాఙ్మయము లేదు.

పూర్వకాలముందు లాక్షణికగ్రంథములు వ్రాసినపుడు భారత భాగవత పురాణములు ఎత్తుకొనినారు గాని శతక వాఙ్మయమును ఎత్తుకొనలేదు. శతకము నూలుపద్యములు గలిగి యుండును. పూర్వకాలముందు శంకరాచార్యులు మొదలగునారు

నర్పవలెను. నిమ్నజాతులస్థితి నభివృద్ధిపరచునట్టి విధానము నవ లంబించెదను. చెన్నపురియందు విద్యాభివృద్ధికి చాల వెనుకబడి యున్నది. నగరాభివృద్ధియు, పారిశుధ్యమును పోలు తమ హక్కులను ఇతరసమస్యలను అర్థమొనర్చుకొనుటకు విద్యాభి వృద్ధి ప్రధానావసరము. విద్య చాలతక్కువ వ్యయమునై లభిం చునట్లు జూడవలెను. పాఠశాలలకొరకు పెద్దపెద్ద భవనముల నిర్మించు నుద్దేశమును మరుగొనవలెను. డాక్టరు నరేశమొదలి యుగారు నామభ్యర్థిత్యమునకుగాను తన యభ్యర్థిత్యమును నదలుకొనెను. అట్టిచర్యయందు వారిని ప్రేరేపించిన భావము నకు నేను సంతసమును దెలుపుచున్నాను. టి.ఎస్. రామస్వామి అయ్యుగారును, ఇతరఅభ్యర్థులును గూడ నదేభావములతో పోటీజేయుటకు విరమించుకొనిరి. వారు మహమ్మదీయ మత ఘోషలగవ్వరచినవ్యాధిదృష్టికిని, అభిమానమునకును కృతజ్ఞులై యెలుపుచున్నాను.

సభముగియునప్పటికి రాత్రి 7 గంటయ్యెను. అప్పుడు ఉస్మాక్ సాహెబుగారు, కార్పొరేషను సభ్యులు వెంటరా మోటారుబండయందు దూరేగింపుతో వారిగృహమునకు గొనిపో బడిరి.

వ్రాసినవానిలో 108 పద్యములు గలవు. కొన్ని జైన, బౌద్ధ మతగ్రంథములందుగూడ నటులే గలవు. ఇది చాలకాలము నుంచి వచ్చుచున్నది. నన్నయతరువాత వర్ణాచల శతకము నుమారు 1170 సం॥లో వ్రాయబడినది కాబట్టి అప్పటి నుంచి నేటివరకును ఈ శతకరచన అవిచ్ఛిన్నముగ జరుగుచు నచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు నుమారు 718 శతకములుగలవు. ఇంకను ఎన్ని వశించినవో తెలియదు.

లాక్షణికాదరణ.

లాక్షణికులు పీనిని ఎక్కువ శ్రద్ధతో గమనించియుండ లేదు. సామాన్యముగ కావ్యమనిన రమ్యమునకర్థ, తగినభావము ఇంపగు కైలి గలిగి యుండునది. అట్టి నిర్ధారణతో పోల్చి మూచిన శతకములు కావ్యములలో జేయును.

శతకవిభజన.

శతకము ఖండకావ్యమని కొందరును, క్షుద్రకావ్యమని మరికొందరును జెప్పినారు. ఆంగ్లభాషయందు పీనికి సమాన్య యిందు పద్యకావ్యములు "విరిక్టు" అనునవి. ఐనను వానికిని మన శతకములకును చాల అంతరము గలదు. మనశతకముల దు పలువిధములు గలవు. సామాన్యముగ ఒకవిధముగ శతకములు (1) భక్తిని, (2) వైరాగ్యమును, (3) శృంగారమును ప్రతి పాదించునట్లై యున్నవి.

వర్తమానకాలములో శతకముల నెవరునుచదువుటలేదు. పూర్వకాలముందు "దాశరథీ కరుణామయోనిధి" యని పఠించు తుండువారు లేకుండిరి. మనము శతకము లేవిధముగ వృద్ధిబొం దునో ఆవిధానమును జూడవలెను.

పూర్వము బసవేశ్వరుడు మతసంస్కరణము జేసి చని పోయాడు. శతకములు భక్తిని ప్రతిపాదించును. బసవేశ్వరుడు సంస్కృతముందు, కన్నడముందు, ఆంధ్రముందు కొన్ని శతకములు వ్రాసియున్నాడు. అందలికైలి అత్యద్భుతమును, నిర్దుష్టము నైనది. పూర్వముందు కావ్యముతోగూడ శతకము వ్రాయు నాచారము గలదు.

కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు పూర్వముందు కవులు కావ్యము ముందు వ్రాసి తదనంతరము శతకము వ్రాసి యుండిరిని వ్రాసిరి. అయ్యది నిజమని చెప్పవలయు.

వడ్డాది నుబ్బారాయణుగారు వ్రాసిన భక్తచింతా మణిని మీలో పెక్కుండు చదివియుండురు. అయ్యది నులభ కైలి గలిగి భావపూరితమై యలరారుచున్నది.

వేమన తనకు భావమెప్పుడు కుదురునో అప్పుడు పద్యము జెప్పుచుండెడివాడు. వారిశిష్యులు వానినెల్లను సమ కూర్చిరి. పూర్వ మందరు నిజే భావమునుదిరినప్పుడు శతకములు రచించుచుండెరి. కాని ప్రస్తుతమునాదిరి ప్రకటనకొరకు వ్రాసెడివారుగారు.

1500 సం॥ల వరకు ఆంధ్రభాష వికసించియుండినది. 1600 సం॥లోను 1900 సం॥ వరకును శతకములు పుట్టిచవి. కవులు సాధారణముగ వారు నివసించెడి గ్రామములయందలి దేవాలయములపై నీశతకముల నిప్పటివరకును కృతనిడుచున్నా రు. శతకములందు చాల నులభముగ భావమును వెల్లడించుటకు అనకాశము గలదు.

ఇందు మరియొక విభజనము గలదు. కొన్నిటియందు ప్రథమమున ప్రపంచస్థితి, మానవప్రకృతి తుదకు జ్ఞానము మోక్షము బోధించునవి. మరికొన్నిటియందు చతుర్విధపురుషార్థములు, భగవద్వైచిత్ర్యమును వర్ణించియున్నారు. కాని పూర్వకాలముందు ముద్రణ సౌకర్యములు లేక చాలభాగము పైకి వచ్చియుండలేదు.

శతకములయొక్క ఉపయోగములు

ఈ శతక వాఙ్మయమును పరిశీలించిన ఆయా కాలములందు మతసాంఘిక సంస్కరణము లెట్లు జరుపబడినదియు తెలియును. 11 శతాబ్దముందు బసవేశ్వరుడు శైవమతమును ఎటుల వ్యాపింపజేసెనో శతకములవలన తెలియగలదు. పిదప రామానుజుడు వైష్ణవమత మునెటుల విస్తరింపజేసినదియు, తదుపరి మహమ్మదీయులచేగలి గినమార్పులను తెలియబడుచున్నవి. కావున శతకము లాయా కాలములయందలి ప్రజలయొక్క హృదయములను, ఆశయముల ను, ఆభిప్రాయములను దెలుపును. మరియు ఎప్పుడు రాజుల యాదరణ కవులపై గలిగియుండెనో ఏకాలముందు లేకుండెనో తెలియజేయును. రఘువీరశతకముందు కవియొక్క హృదయాజ్ఞే దన చక్కగ వివరింపబడినది. మరియు మనభాషయందలి అప్పు డప్పుడుగలిగిన మార్పును శతకములు దెలుపును.

కాశీనాథుని శతకముననే గ్రామ్యప్రయోగములు గలవు. ఐనను కాశీనాథుని శతకమును జదివెదముగాని కాశీనాథుని మాహా త్యయమును జదువము. కారణము కాశీనాథుని శతకముందలి పద్య ములు, హృదయరంజకముగ నుండుటచే. ఆహ్లాదజనకముగు నేగ్రంథమైనను గ్రామ్యమైనను, గ్రాంథికమైనను ఆదరింపబడ వలెను.

మనశతక వాఙ్మయమును జూచిన కొన్నిటియందీ ప్ర యోగములు గలవు. కాని వానిని దోషములుగ పరిగణించ రాదు.

అనేకులు శతకకర్తలు వారిసామము గ్రామము, కాల ము వ్రాసినారు. కొందరు విడిచినారు. వానినెవరు ఏకాలముం దు వ్రాసిరో తెలియదు. కావున శతకవాఙ్మయాభివృద్ధిని గో రుచన మెల్లర మీవిషయమై ప్రశ్నార్థము జేయవలసియున్నది. ముఖ్యముగ ఈ కాలపు విద్యార్థులెల్లరు ఈశతకములను పఠించి నవారి హృదయములందు, ఆహ్లాదము, భక్తి, ఆశోకములు గలు గును. అట్టి పుస్తకములు మీకు పాఠశాలలలో పఠనీయగ్రంథ ములుగ లేకపోవుట చాల విచారకరము.

మాకు 700 శతకములకుగాను 200 మాత్రము లభించి నవి. అనేక పల్లెటూళ్లలో తాటి యాకులపై వ్రాసినశతకము లెన్నియో గలవు. వానినన్నిటిని జేర్చిన ఆంధ్ర వాఙ్మయచరిత్రను వ్రాయవచ్చును. శతకములను నిత్యము పఠిం చవలెను. అవి ప్రతివారును మనము జేయవలసిన గ్రంథములు అట్టిపఠనమునకు ప్రస్తుత మవకాశములేదు. అందువలన దైవ భక్తికిని అవకాశము గలుగదు. సామాన్యముగ శతకములు చంపక మాల, ఉత్పలమాల మొదలగు వృత్తములతో నిండియుండును. అవి పఠించుటకు మిగుల సరళముగను సుబోధకములుగ నుండును. శతకము పురోవృద్ధి భక్తిని గలుగ జేయును.

మీరెల్లరు నేజెప్పిన చిన్ని యపవాదమును వినినందుకు చాల సంతసించుచున్నాను.

శేకుమర్ రాజగోపాలరావుగారు దేశముందు శతకము తెక్కువగ వ్యాపించి యున్నవనియు, వానివలన అనేకులు భక్తి గురుర్చుకొనువారు గలరనియు, పూర్వమునుండి ప్రజలు శతకముల నాదరించుచుండిరినియు, పూర్వశతకముల కొన్నిం టిని లక్షణగ్రంథములుగ దీసికొనినారనియు, శతక వాఙ్మయ మును మన భాషలోనుండి తీసివేయుటకు సాధ్యముగాదనియు, అయ్యది ఆంధ్రభాషకు ప్రధానమైనదనియు, నుడువును శతక వాఙ్మయాభివృద్ధిని గోరిరి.

అధ్యక్షులు ఆంత్యోపన్యాసమును గావించుచు లాక్ష ణికు లేమి చెప్పినను దేశములో ప్రజలు సామాన్యముగ ఎల్లరకు అనుకూలించు పుస్తకములనే పఠించెదరు. భాగవతశివ లాక్షణి కుడుగాడని పల్కినను, జనసామాన్యము చిన్నతనమునుండి భా గవతమే నేర్వెదరు, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవిద్యాల యము లందు ఆంధ్రభాష ఇచ్చికముగ (optional) గ ఉన్నది గాని నిర్బంధపఠనీయముగ లేదు. పూర్వము ప్రతి బడియం డును నృసింహశతకము, వేమన శతకము, దాశరథి శతకము మొదలగువానిని చెప్పెడివారు. వానియందు నీతి ఆధికము గల దు. పల్లెటూరి ప్రజల కీశతకములు చాలనుబోధకములు. పా మరులకును, బాల బాలికలకును అర్థమగునట్లును, నీతిని భక్తిని గలుగజేయుటకు సహకారములగునట్లును ఈశతకములు నులభ కైలితో వ్రాయబడినవి. వానిని వ్రాసినకవు లెక్కుడు పర మార్థము గావించినారు.

శతకములు, బాలద్వయ

పల్లెటూళ్లయందు సంపాదించవచ్చును. అవి ఆయాకా లముల ప్రబాళిప్రాయములను సాంఘికాచారములను తెలు పును. వానిచే ఆంధ్రులచరిత్రను సమకూర్చవచ్చును. కావున ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమువారివీషయములో శ్రద్ధ పుచ్చుకొని శతకవాఙ్మయవాఙ్మయి గావించనగును. ప్రతి విద్యార్థియు ఉద యమున శతకములు చదివి అందలిసారము గ్రహింపవలెననియు కొలదికాలములో విశ్వవిద్యాలయముందు ఆంధ్రభాష నిర్బంధో చిత విద్యగ నుండగలదనియు నుడివిరి.

సభా ప్రతినిధు లగు పి. నుబ్రహ్మణ్యంగారు ఆంధ్రభా షకు అపారమగు సేవ గావించుచున్న దేశోద్ధారక నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు సభయొక్క ప్రథమసమావేశమునకు అధ్యక్షులుగ నుండుట తమ భాగ్యమని పలికిఅధ్యక్షులకు, ఉపన్యాస కులకు వందనము లర్పించిరి.

పిదప సభ ముగిసెను.

ఆంధ్రపత్రిక

1924 సం॥ నవంబరునెల 5 వ తేదీ

బుధవారము

నిర్బంధవిధానము

ఎన్నికలకు బూర్జుముఖాల్పినుగారు హిందూ దేశసమస్య నెట్లు పీక్షించిరో, దెలిసియే యున్నది. సంస్కరణముల నెట్లు నయినను కొనసాగించి, స్వదేశీవాదము నడపించుటకు కన్సర్వేటివ్ పక్షమువారు పూనుకొందురు. దేశములో బ్రతిగిన నిరాశ నణచుటకు, నిర్బంధవిధానమే వారికి శరణ్యముగను. బాల్కవినుగా రిదివరకు దెలిసినసంగతులనే, ఎన్నికలకు విమృశింపజేసిన జాన్ జాన్ హిక్కు గారు స్థిరపరచుచున్నారు. హిక్కుగారి ప్రసంగ సారాంశమును నిన్నటిదిగము ప్రచురించుచుంటిమి. వీరు బ్రిటీషుమంత్రులలో నొకరుగ నుండు ర ని యూహించుచున్నారు. కన్సర్వేటివ్ పక్షమునందు వీరికిగల ప్రాముఖ్యమునుబట్టి, వీరి భావనూచనలు రూఢియైనయే ఎంచవచ్చును. వీరియ ద్వేషముప్రకారము, నిజముగ పరిపాలనగల ప్రభుత్వ ముండవలయునట. అనగ నేమి? ప్రజలస్వేచ్ఛ కవకాశ ముండిదగియే. లేబరుప్రభుత్వమువారివలె, కన్సర్వేటివ్ లు చేతగానివారుగ నుండబోదు. తమ శక్తి సామర్థ్యములను విజృంభింపజేసెదరు. ఏకారణముచే నయిన నేమి, నూతననిర్బంధవిధానమును లేబరు ప్రభుత్వమువారే ప్రారంభించిచనిరి. కన్సర్వేటివ్ లు దానిని యిచ్చవచ్చినటుల కొనసాగించుట సులభము.

హిందూదేశమున కిదివరకే చాల స్వేచ్ఛ యొసగబడెనని, సర్ జాన్ ననుగారు నుడువుచున్నారు. వీరికి ప్రస్తుతావస్థ సయితము కంటకముగ నుండియుండును. ప్రజలస్వేచ్ఛ యొకను తెగినను, వీరు విచారించబోదు. హిందూదేశమును పరిపాలించు బాధ్యత మాత్రము, ఇండియా ఆఫీసుపై గలదట. ఇండియామంత్రియే వైటుహానుండి కిలును ద్రిప్పుచుండును. ఇదియే స్వేచ్ఛగాబోలును! కన్సర్వేటివ్ ఇండియామంత్రి ఎటుల పరిపాలించునో చెప్పనక్కరలేదు. లాఆర్డరులగూర్చి ఆధికముగ పట్టుదల జూపెడి రిడింగు ప్రభువుగారు, వారికి చేయూత నొసగుచుండు ననుట నిశ్చయము. హిందూదేశ పరిపాలనమునందు ప్రజల కెట్టిబాధ్యతయు నుండజాలదు. కన్సర్వేటివ్ పక్షము తమ బాధ్యత నెట్లు నిర్వహించెదరో, సర్ జాన్ ననుగారు సూక్ష్మముగ వివరించిరి. బ్రిటీషురాజ్యము నకు భంగము కలిగించెడి రాజుద్రోహము గాని అరాజకముగాని దేశమునం దెక్కడను నుండుగూడదని, జాన్ ననుగారు శాసించుచున్నారు. ఇందును బట్టి, ప్రజలెట్టి విమర్శనము జేసినను దండనార్హులగుదురు. రాజుద్రోహముక్రిందకు రాని దేముండును? బెంగాలులో అరాజకము నణగద్రొక్కు పేరుతో, ఎందరు నాయకులను నిర్బంధించిరో దెలుపనక్కరలేదు.

కన్సర్వేటివ్ పరిపాలనమునందు ప్రజల కేమి లభించునో ముందుగానే ప్రకటింపబడినది. బ్రిటీషు పార్లమెంటుపై నెంతవరకాశ బెట్టుకొనవచ్చునోవిదిత మయినది. కన్సర్వేటివ్ నాయకుల నొక్క సందర్భమున కభినందింపవచ్చును. వారు లోపల నొకయభిప్రాయము బెట్టుకొని బయట కొక యభిప్రాయమును దెలుపుట లేదు. లేనిపోని యాశల గల్పించుట లేదు. సంస్కరణములు మారవని, వారు ఘంటాపథముగ చాటుచున్నారు. సత్వగన్వరాజ్య సిద్ధికై ఆందోళన సలిపెడివారెట్టి యుపద్రవము నెదుర్కొన వలయునో తేటపరుచు చున్నాడు. అందుచే భారతీయు లితరులపై యాశ బెట్టుకొనక తమను తాము నమ్ముకొని యుండుట శ్రేయస్కరమని దెలుప నక్కరలేదన్న ఈసమయమున, మరల సింగండుకు బోయి ఆందోళన జరుపనెంచుట కేవల కాలహరణమునకు కారణమగుట దప్ప వేరు లాభము గలిగింపజాలదు. కన్సర్వేటివ్ ప్రభుత్వము వారు దండనపద్ధతి నవలంబించిన వింత యుండదు. కాని లేబరు ప్రభుత్వమువారు చివరరోజులలో నిందుకేల యంగీకరించియుండవలెను?

మామూలుచట్టములను గాక, క్రూర మగు ప్రాత రిగ్యులేషనును ప్రయోగించుట కేల సమ్మతించి యుండవలెను? ఏబిసెంటుగారికో దప్ప ఇతరుల కందరి కిది యాశ్చర్యకరముగ నుండియుండును. లేబరు ప్రభుత్వము చిక్కులనేకములకు లోనయిన మాట సత్యమే. ఒకవంకి కాంపుజెలుకేను, వేరొక వంకి రువ్వనులేఖి, ఇంకను పెక్కుప్రశ్నలు వారి నెదుర్కొనిన మాట నిశ్చయమే. కొరమాలిన వ్యవహారములలో పట్టు బట్టి, లిబరలు పక్షమువారి తోడ్పాటును నయితము కోల్పోవుటకు సంసిద్ధులయిన లేబరుపక్షము, హిందూదేశ విషయమున నింత అవ్యక్తముగ ప్రవర్తించవలె? ఇందువలన మిగిలిన పక్షములకు తమపై ననుగ్రహము గలుగునని వీరు దలచియుండురు. హైందవసమస్య అప్రధానసమస్య గావున, ఏవిధమున సంచరించినను యిబ్బంది లేదని, లేబరుపక్షమువారెంచియుండురు. కాని హైందవసమస్యయే ముఖ్యసమస్య యగు కాల మరుదొంచకబోదు. ఇతర వ్యవహారముల విషయమున లేబరు పక్షమువారు తమసంతసమును చెల్లించుకొనలేక బోయిరి. ఇండియా విషయమున జూపిన నైచ్యభావము, వారికి లాభింపకబోయెను. లేబరుపక్షము తుద కుభయభ్రష్టమయ్యెను.

గంభీరాదర్శములను ప్రకటించి, సమయము వచ్చినపుడు వెనుదగ్గడివారందరకును తుద కిట్టి దుర్గతియే కలుగును. సర్ శంకరనాయుగారు గూడ లేబరు ప్రభుత్వచర్యను నిరసించిరి. నిర్బంధములవలన దేశమునందు వెనుక నెట్టి విషమస్థితి జనించెనో, సంస్కరణము లెట్లు విఫలమయ్యెనో వివరించుటయగాక, ఆంగ్ల దేశమునకు వెనుక నపకీర్తి దెచ్చిన నిర్బంధచట్టమును మరల పునరుద్ధరించినందులకు, లేబరు ప్రభుత్వమును నాయకుగారు తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. లేబరుపత్రిక యగు "న్యూలిడరు" గూడ, స్వపక్షవిధానమును నిరసించుచున్నది. హిందూదేశమునకు సంబంధించినంత వరకు, లేబరుపక్ష పరిపాలనమునకును కన్సర్వేటివ్ పరిపాలనమునకును ఎంచదగిన భేదము గనుపింపదని యీ పత్రిక దలంచుచున్నది. ప్రజ్ఞా లెల్ల

రును ఆటులనే దలచుచున్నారు. లేబరు మంత్రులు సమావేశమై, యోచించి బెంగాలు నిర్బంధములకు అంగీకారమొసగియుండుట, మిగుల అవమానకరమని, లేబరు లీడరు దలచుచున్నది. ఇర్రెండ సమస్య ఎటుల తీవ్రమయ్యెనో, హైందవసమస్యయు నెటులనే తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నదని, యీ పత్రిక కనిపెట్టినది. అధికారమునం దున్నపుడు, లేబరుపక్షము తన శక్తిని దుర్వినియోగపరచి, పిమ్మట పశ్చాత్తాపము జెందిన లాభ మేమి?

అధికార మంతరించినపిమ్మట, స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి మరల ముచ్చటింపిన మాత్రాన ప్రయోజన మేముండును? హిందూదేశ సమస్యనుగూర్చి, మాక్స్ నాల్డుగారు అతిచమత్కారముగ బ్రవర్తించుటయు, మిగిలిన విషయములను గూర్చి గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చుటయు జరిగెను. ప్రస్తుత మవలంబింపబడిన నిర్బంధ విధానము బ్రిటీషుప్రతిష్ఠ కెంతటిభంగము కలిగించునో దెలుపనక్కరలేదు. కాని, శంకరనాయుడు ప్రభుత్వము ఇంగ్లండునందు గూర్చుని తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించినంత మాత్రమున లాభములేదు. అన్ని పక్షములవారికిని, హిందూదేశమే కార్యరంగము ఇక్కడనే తమశక్తిని జూపుటకు నాయకులందరును బూనుకొనవలయును. ప్రపంచ మంతయు స్వాతంత్ర్యముగోరుచుండ, హిందూదేశము మాత్రము పరాధీనస్థితితో తృప్తి జెందునా? అంతఃకలహము లతో సరిబెట్టుకొనునా? ప్రపంచమునందు సగు బాటకు లోనగునా? ఇంగ్లండులో నేపక్షము అధికారము వహించినను సరియే, హిందూదేశము తన విద్యుత్ కర్మమును నిర్వహించునెడల, స్వరాజ్య గమ్యస్థానము తప్పక జెరును. భారతీయు లనన్య దృష్టితో నిందుకై పాటుబడవలయును. ఇందుకు బూనువా రెల్లరును ధన్యులు.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము

సంయుక్త రాష్ట్రములు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నంగీకరించుట కిది మొదటిమారు గాదు. స్వరాజ్య మనిన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమని నిర్వచింపవలెనని, ఇటీవల జరిగిన సంయుక్త రాష్ట్ర సమావేశము తీర్మానించెను. స్వరాజ్యశబ్దనిర్వచనము మా కేల రుచింపలేదో వెనుక తెలిపియుంటిమి. స్వరాజ్యమును నిర్వచింపనక్కరలేదు. ప్రతివాడికిని దాని యర్థము గోచరించును. స్వరాజ్యవిధానములు ఆయా పరిస్థితుల ననుసరించి మారుచుండవచ్చును. కాని స్వరాజ్యము మాత్రము మారజాలదు. స్వరాజ్యమునందు, "స్వ"యనునది చాలముఖ్యము. అందుచే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే స్వరాజ్యమని గాని, సామాన్యస్వరాజ్యమే స్వరాజ్యమనిగాని, నిర్ధారణ జేయవీలులేదు. అటులనే రాజపరిపాలనముగాని, ప్రజాస్వామ్యముగాని స్వరాజ్యము గావచ్చును. డిమోక్రటిక్ స్వరాజ్య మనియు, పార్లమెంటరీ స్వరాజ్య మనియు, పేరిడుట స్వరాజ్యశబ్ద గౌరవమునకు భంగము కలిగించుటదప్ప వేరుగాదు. స్వరాజ్యశబ్దమునందు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకును, సామాన్యస్వస్వాతంత్ర్యమునకును గూడ నవకాశము గలదు. అందుచే భారతీయులలో నన్నిపక్షముల వారలకును బనికీవచ్చెడి గమ్యస్థానమును నిరూపించుట

ముఖ్యము. ప్రస్తుతపు కాంగ్రెసు క్రిడును గాంధీ మహాత్ముడు దూర మాలోచించి యే నిర్ణయమును ఉన్న ఏ వాదములు చాలక, గవ్యస్థానమునుగూర్చి సయితము తీవ్రచర్చ కవకాశమిచ్చుట సంభావ్యముగ దోచును. అపవయ మటులండ, సంయుక్త రాష్ట్రములు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము సంగీకరించుట యనిన నర్థమేమియో పాలకుల ముఖ్యముగ విచారింపవలయును. సంయుక్త రాష్ట్రములు అతివాదులనియు ఉన్నత్యులనియు దలచినదిపెట్టుకొనుటవలన ప్రయోజనము లేదు. నానాటికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము దేశమునందు బెరుగుచున్నదనుటకు సందియము లేదు. ఇంగ్లండుపై ప్రబలిత యవిశ్వాసమున కిది ఫలితముగాని వేరుగాదు. బెంగాలు నిర్బంధములు, ఇట్టయభిప్రాయము నింకను వ్యాపింపజేయుట సహజము. ప్రజలలో బెరుగుచున్న యభిప్రాయవ్యాప్తి నిరీక్షింపలే ననిన, ప్రజల స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యమును ఇంగ్లండు ఎంత త్వరలో గుర్తించిన నంత లాభకరము. కన్నరైటీపు వాయకులు చెలుపుచున్నరీతిని జరుగునేని, దేశమంతయు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే శరణ్య మనియంగీకరింపవలసి వచ్చును. భవిష్యత్కాలము పాలకుల దృష్టిపై నాధారపడి యుండిననుటకు సందియము లేదు.

బర్మా రాజద్రోహపుకేసు
 ఉంధా యనువారిపై చెచ్చిన రాజద్రోహపు కేసులో రంగూను జిల్లామేజిస్ట్రేట్ గా రిచ్చిన తీర్పు జూచిన, న్యాయపరిపాలన మెటుల జరుగుచున్నదో తెలియగలదు. మేజిస్ట్రేట్ గారి తీర్పు ప్రకారమే, ముద్దయి సేంము చేయలేదని విదిత మగును. ఒక ప్రజా సేరమునుగూర్చి సందేహమున్నను, ముద్దయిని పదలిపెట్టుట న్యాయమై యుండెను. రాజకీయసంబంధ మగు కేసులలో, సేరము అనుమానరహితముగ రుజువుకావలెనను సూత్రము ఆచరణలోనికి వచ్చుటలేదు. ఉత్తమాగారిని నిర్బంధించినపిమ్మట, ఉంధాగా రొకయుపన్యాస మిచ్చిరిట. ఉపన్యాస మిచ్చునపుడు వార్తాపత్రికనుండి కొన్ని సంగతులను జదివెరిట. అంతియగాని, రాజద్రోహమును పురికొల్పుచున్నదేశము లన కేమాత్రములేదని, ముద్దయి పలికెను. బర్మాభ్యుత్థము ప్రజలపై పన్నుల సభి కముగ విధించెనని చెలుపుట దోసమగునా? కానన వభలలో బడ్జెటుసందర్భమున పిచ్చెడి యపన్యాసము లలో నిట్టి వా క్యము లెన్ని యైనను గనుపించును. ప్రజలరాబడి బట్టి చూచిన, హిందూ దేశముపై విధింపబడినపన్నులు దుర్భరములని చిట్టిపాములు చెలుపు రంగీకరించియున్నారు. ఇది రాజద్రోహమగుచో, నేదిగాదు? ఉపన్యాసమునందలి భాగములు విడిపిడిగా జూచిన సవ్యముగ గనుపించినను, ఉపన్యాసమునంతను జదివిన రాజద్రోహము గనుపించునని మేజిస్ట్రేట్ గారు చెలుకుట మిగుల చిత్రము. జయిలుకు బోవుటకు తాను సంసిద్ధముగ నున్నటుల ముద్దయి చెలిపినంత మాత్రమున, వారిని జయిలుకు బంపుట యవసరమని, మేజిస్ట్రేట్ గారు సూచించుట అశ్చర్యకరము. ముద్దయి ప్రసంగమునందు దౌర్జన్యమును పురికొల్పుభాష లేదనియు, పరుషభాషయు గనుపింపదనియు మేజిస్ట్రేట్ గారు తలచినను, వారిపై సంవ

ఆంధ్రుల

గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యథాశక్తిని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	చందాలు	ఇదివఱకు	చందాలుగారికి చేసిన వసూళ్లు	మొత్తం
49781-8-8		24371-1-8		24528-1-8
<p>(లోగడ కెల్లాకజిల్లా వాగ్దానములలో యీ క్రింది పద్ధతుల వసూలయినవి)</p> <p>కాకు రామచంద్రారెడ్డివగై రాలద్వారా మైపాటి వసూళ్లు 50-0-0</p> <p>తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారి చందాలోకి చెల్లుగా 100-0-0</p> <p>చివుకుల మాలెకొంజయ్యగారివల్ల 25-0-0</p> <p>మొదలి లక్ష్మీనర్సుగారివల్ల 15-0-0</p> <p>వెన్నలకంటి రాఘవయ్యగారి ద్వారా వసూళ్లు 17-0-0</p>				
మొత్తం	49781-8-8	మొత్తం	24528-1-8	

పూజానిధికి సామ్యునిబంపు చిరనామా:— కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

తనము కారాగృహశిక్ష విధించుట ఎంతయోగ్యముగ నున్నదో యూహింపవచ్చును. ఇట్టి తీర్పుల వలన, న్యాయపరిపాలనమున ప్రజలకు విశ్వాసము తోగిపోవుచున్నది. రాజద్రోహపు కేసులలో నేదియో యొకరితిని శిక్షవిధింపదలచుటచే, పలువురు డిఫెన్సుపెట్టుకొనుట మానివైచిరి. లా, ఆర్డరు రక్షణ కార్యము గానేరదు.

నూతన కార్పరేషను అధ్యక్షులు
 నిన్నటిదినము మదరాసు కార్పరేషను సభ గూడి, డాక్టరు ఖా. బ. మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబు గారిని అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. వేరొకరి పోటీ లేకుండుటచే, ఎన్నిక త్వరలోముగిసెను. ఉస్మాన్ సాహెబుగారు మహమ్మదీయు లగుటచే, హిందూ మహమ్మదీయసంయోగమున కిది లాభించు నని కొందరు పలికిరి. కార్పరేషనులో హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమున కిదివరకు భంగము కలుగలేదు. ప్రస్తుతపు ఎన్నికవలన నది ఏమాత్రము బలపడునో జూడవలయును. ఉస్మాన్ గారు జప్తిను పక్షమునకు జేరినవారు. ప్రజల స్వపరిపాలనాభిలాషను గూర్చి వీరు ఉత్సాహము జూపి ఎరుగరు. స్వపరిపాలన సమస్యకును స్థానిక స్వపరిపాలన సమస్యకును సంబంధము లేదని సరిపెట్టుకొనుటకు వీలు లేదు. రెంటికిని అనినాభావసంబంధము గలదు. ప్రజాశయద్వైతతో జూచిన, నూతన నియామకమువలన విశేషలాభ ముండుననితోచదు. అయినను ఉస్మానుగారి పరిపాలనము ప్రజాభ్యుదయమున కనుకూలించుగాకయని కోరెదము. కాంగ్రెసు ముఖ్యనిసెలుపక్ష ప్రతినిధులు నిన్నటిదినము తమ తమ స్థానముల నలంకరించిరి. అందుకు ఫలితముగ, డిల్లీ సంయోగ సమావేశ తీర్మానములను కార్పరేషనువా రంగీకరించుట, మిగుల సంభావ్యముగ నున్నది. చక్రయ్యచెట్టిగా రీతిర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇందు కెంతయు సంతసించెదము. జాత్రై

క్యము హిందువులమహమ్మదీయులమధ్యనే గాక, హిందువులలో వివిధ శాఖలమధ్య ఉ చేకూరుట యవసరమని, సభ్యులు గ్రహింపవలయును. చెన్నపురిలో ప్రబలిత బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర వైషమ్యమును తొలగించి, స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కనుకూలమగు వాతావరణమును గలిగించుట మిగుల నావశ్యకము. కార్పరేషనుసభ్యులు నైకమత్యమునిషయమై ప్రజలలో నెంతటిప్రబోధము గలిగించిన, పురపరిపాలన మంతసామ్యముగ కొనసాగుట నిశ్చయము.

మహాత్మాగాంధీగారి ఆగమనము
 చుట్టుదారిని దానుగారిభవనమున బ్రవేశించిరి. బహుజనసమూహము నిశ్శబ్దముగ మహాత్మున కంజలియొసర్చెను

మహాత్ముడు ప్రజలకుదర్శనమిచ్చెను
 కలకత్తా, నవంబరు 4:—మహాత్మునికోరికపై గూన కిని తెలియనీయకుండ నొకచుట్టుదారిని గాంధీగారిని సి. ఆర్. దాసు మొదలైన స్వరాజ్యవాదులు దాసుగారి భవనమున జేర్చిరి. గాంధీగారిని దాసుగారిని నెహ్రూ ప్రభృతులను దీసికొని వచ్చుచున్నట్టిమరు తక్షణములుచేసెను చేరునప్పటికి జనసమూహములేదు. సుమారు 12-20 గంటలకు మోటారుబండి దాసుగారి యిల్లాజేరునప్పటికి ఎందలకొలది జనులు గుంపుగాజేరిరి. జనులలో బెక్కెండ్రు స్త్రీలును చదువు సంస్కరాని శ్రువులులును గలరు. నిశ్శబ్దముగా వారు మహాత్మున కంజలి యొసర్చిరి. వారందరును తన్ను దర్శించుటకు కుతూహలలై యున్నారని మహాత్ముడుపసారాలోకివచ్చి ప్రజలొసర్చిన సమస్యారములకంగీకార నూచనమును చెల్పెను.

మహాత్ము డాలస్యముగ కలకత్తాకు జేరుటచే స్వరాజ్యవాదుల సమావేశము సాయుత్రము నాల్గుగంటలవరకును నిల్చుచేయబడినది. (ఆ. ప్రె)

విదేశ వార్తలు

ఈజిప్టు విద్యార్థుల సమ్మె

కొయ్, నవంబరు 3:—అలెక్జాండ్రా విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థులు అడిగిన కోరికలను ప్రభుత్వమువారు అలక్ష్యము చేయుటచే దేశమును వదిలి విద్యార్థులు సమ్మెగట్టిరి. కాని ఈ సమ్మెకు రాచకీయ సంబంధము లేదు.

ఇంబ్రహత్య

టెహరాన్, నవంబరు 3:—ఇంబ్రహత్య కుర్తవాదు లనువారిని పెరిషియా ప్రభుత్వమువారు దరిద్రీసిరి.

సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

కమిషనరు విందు

లండన్, అక్టోబరు 30:—వేంట్ల డొమినియను కమిషనరు ప్రదర్శనము సంఘమువారికి విందుసగిరి. ఈ విందులో అన్నియు సామ్రాజ్యపు వస్తువులే వినియోగింపబడెను.

థామస్ గారు జలుబుచే రాతనందులకు సర్ హెన్రీ మక ముల్ గారు విచారించిరి. థామస్ గారివంటి ఉదరభావోపే తుడను జూడలేదనిరి.

ఈ ప్రదర్శనము ఎంతయు జనుప్రదముగ జరిగెననిరి. సామ్రాజ్యకుటుంబమంతయు ఒకచో కూడినది. ఈ ప్రదర్శన మును మరల సాగించునో చాల తప్పుకేసినవారమగురు మనిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికాగూడ తన ధర్మమును నిర్వహించెనని కన పులగారనిరి. ముఖ్యముగ ఎగుమతి వర్తకము ఎక్కువైన దనిరి.

విజయరాఘవాచారిగారు బలపరచిరి. ప్రదర్శనము ఇం కొక సంవత్సరము జరుగుననెడి. వెంట్ల ప్రదర్శన భావము ఒక సంవత్సరమైన నిలుచుగాక! రాష్ట్రీయవిభేదములను జంపుకొను టకే ప్రదర్శన ముపయోగించె ననిరి. సామ్రాజ్య పౌరసత్వము అలవడెననిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికావారు కొంత రానివారనుకొంటిని. కాని ఆరుభ్యసన చేదు తొలగిపోయినది. వెంట్ల ప్రదర్శన బాధ మలను పాడుచేయుకండ జూడవలెననిరి.

ప్రపంచమంతట త్రొక్కడుబండిమీద కుట్టివచ్చు వావరుగారు వియన్నాకు జేరిరి.

భారతదేశములో నిష్పంధములు

శంకర నాయరుగారు.

కార్యక ప్రభుత్వమును నిందించుట.

లండన్, అక్టోబరు 31—ఇప్పుడు మరల ప్రవేశజెట్టిన నిర్బంధ శాసనములు ఇతివరలో ఎట్లు పనిచేసెనో శంకర నాయరుగారు తెలియ జేసిరి. సంస్కరణ విధానమును ఇండియా మంత్రి, రాజప్రతినిధి రాష్ట్రీయ గవర్నరులు ఎట్లు జంపిరో తెలియ జేసిరి. సంస్కరణ విధానమును ప్రతిహతులుగ ప్రవర్తించిరి. ఈ కింద పద్ధతులను మరల ప్రవేశజెట్టుటకు కార్యక ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి నందులకు కార్యక ప్రభుత్వమును దూరిరి. ఇతివరలో ఈ నిర్బంధవిధానములు అన్నిచోత్రము నంటించినవి. ఇంగ్లండు నైతికాధికృతను నాశన మొనర్చెను. ఆంగ్లేయుల పలుకుబడిని ఎప్పటికిని లేకుండ పాడుచేసె ననిరి. న్యూజీడరు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. కార్యక ప్రభుత్వము వారు భారతదేశమును గూర్చి ఏమియు తెగినచర్యను తీసికొన లేదు.

టోరీలు లిబరల్స్ ఇండియాను పాలించినటులే కార్మికులను బాలించిరి. భారతీయనాయకులతో స్నేహభావముతో బహిరంగముగ చర్చింపకపోవుట తప్పదుచున్నది. బెంగాలులో ఇప్పుడవలంభించిన పద్ధతులు ఆరాచకమును కలుగజేయును. ఆరాచకమును సంహరించెదమని ప్రభుత్వమువారు కోన్నను అయ్యది వారికే విషమిండును. మనపరిపాలక నైతికపునాదిని మొదలుట తుడిచివేయును. మరింత అసంతృప్తికి అల్లరికి నిజ మగు అపకాశమును గలుగజేయక మానవు. ఆ నిర్బంధపద్ధతులను మేము ప్రవేశజెట్టుట సిగ్గుపాలిన పని. రీడింగు ప్రభుత్వము నిజ పరిస్థితులను తెలియజేసిన ఇండియాలో పరిస్థితులు మరల విరివి పరిస్థితులవలె నెదుర్కొనవలసి వచ్చును. ఇటీవలి వివిధ పరిస్థితులు జ్ఞాపకము వచ్చెనుచున్నవి.

బ్రిటిషు మునిసిపలు ఎన్నికలు

కార్యకవిజయము

లండన్, నవంబరు 3:—లిబరల్స్ పూర్తిగ ఓడిపోయిరి. కాన్సర్వేటివులు ఒక మోస్తరుగ నిలుపుకొనుచున్నారు. కార్యకులకే ఎక్కువ విజయము కలెను.

జస్టిస్ దాచబడిన ఆయుధములు

లండన్, అక్టోబరు 31:—రాత్రి 11/30. అంతర్భుత మండలి నైతిక సంఘమువారికి యుద్ధమునకు పూర్వమును తరువాతను జరిగిన తుహారుచేసిన ఆయుధము వివరములను లిఖితపూర్వకముగ సాక్ష్యముతో తెలియజేయుటకు జస్టిసు ప్రభుత్వమువారింగీకరించిరి. దీనితో జర్మనీ నైతిక పరిశీలన సమస్య పూర్తియగు జర్మనీలో ఆయుధములనుతయారుచేయుచున్నారని అనుమానము బుండుటచే జస్టిసు ప్రభుత్వమువారిట్లు చేయుట చాలమంచిది.

వాహబీల బెర్రెంపు

బెర్బెరె దాడి

సంరక్షక ప్రయత్నములు

హార్టస్మాడాక్, నవంబరు 3:—కొద్దిరోజులలోనే అమీరాల్ గారికి సహాయముచేయుటకును, వాహబీలు నగరముపై దండెత్తకుండ కాపాడుటకును అకాబానుండి జెడ్డాకు ఇంకొక 200 మంది వచ్చెదరు. ఇబ్న్ సాదాగారితో పిల్గిగారి రానుబారములను జరుపుటకు ప్రయత్నించెదరు.

మార్గరెటు బాన్ పీల్లుకన్యగారి

కోపము

లండన్, అక్టో 30:—తాను ఎన్నికలకాలములో కనడాకుజోవుటచే తనపక్షమునకు, చిక్కాయెననియు కార్యక ప్రక్షువారిని గూర్చి తప్పుగ ప్రకటించినందు తనను గురించి గూడ ప్రచారముపర్చినందు ఇదంతయు ఆయోగ్యమైనపని అనియు బాన్ పీల్లుకన్యమడిచెను. పూర్వము లేచిరావలెనబో ఎన్నికలకాలమునాడు కన్సర్వేటివులు తప్పుడుసంగతులను జేసి నరీతిగను లంచములిచ్చిన రీతిగను ఈ ఎన్నికలు దిగినవనెను.

మంత్రివర్గపు టేర్పాటులు

బర్క్ హెడ్ ప్రభువు ఇండియామంత్రి

లండన్, నవం 1:—బర్క్ హెడ్ ప్రభువు ఇండియా మంత్రిగను, కేపుప్రభువు బాల్విసుగారికి లాడ్లుచాన్సిలరుగను విదేశాంగ కార్యదర్శిగ చాంబర్లెనుగారును చర్చిలుగారు అధిని వేశమంత్రిగ నుండురని అంచనావేయుచున్నారు.

కేపుప్రభువుగారు బర్క్ హెడ్ ప్రభువుగారి నిమిత్తము చాన్సిలరుపదవిని వదులుకొనెదరట. సర్ విలియంజోయిన్ సకాహిక్సుగారు ఆరోగ్యమంత్రిగ నుండవచ్చును. నెవెల్లీచాంబర్లెనుగారు కార్యకమంత్రిగను, ఉండెదరనున్నవి.

ఎంత అసత్యములను పత్రికలు ప్రకటించినను పారిశ్రామిక ప్రదేశములు కార్యకులపట్ల విశ్వాసముతో ప్రవర్తించెనని డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక వాకొనుచున్నది. సామ్రాజ్యములో నున్న విప్లవకారుల నడండుటకు వెనుదీయక కన్సర్వేటివులు ఎంతటి చర్యనైన దీసికొనెదరని రెనాల్డు మక్స్విలుగారు అనిరి.

కన్సర్వేటివులు త్వరలోనే క్యాంబెలు ప్రాసిక్యూషను గూర్చి పూర్తిగ విచారణను ప్రారంభించెదరనుచున్నారు.

జస్టిస్ వెమానిక సయనము

టోక్యో, నవంబరు 3:—వైమానికము మేజరు పేట్రో జస్టిసుగారు తమ ప్రాపంచిక వైమానిక పక్షమును వదలుకొనిరి. మంచుగడ్డలచే దారికప్పడుటచే పడవపోవుటను వీలులేదు. తమలో ఒకరు వచ్చే వాసంతలుతువు సమయమున పయనము గావించుటకు జపానుల నుండవలెనని జస్టిసుగారు నిరి.

రైలుట్రాము డీకొనుట

వికాగోలో రైలుబండి ట్రాంబండి డీకొనుటచే 10 మంది చనిపోయినందు 30 మందికి గాయములు తగిలెననియు తెలియుచున్నది.

సింగపూరులో కొందరు చీనావారు జ్యోతు పోగయ్యాడలో ఆయుధములను కొన్నందులకు పోలీసువారిచే పట్టువడిరి.

ఎన్నిక ఫలితములు

థామస్ గారి ఆఖరు యుపన్యాసము

లండన్, అక్టోబరు 31:—న్యూజిలండు క్రొత్తగవర్నరుకు వీడ్కోలుపువందును గావించినపుడు థామస్ గారిట్లు జెప్పిరి. ఎన్నికల ఫలితములను ఒప్పుకొనితీరవలెను. సార్వభౌమమని ప్రభుత్వమును సాగించుటయేగాక ఏపక్షమువారు అధికారములోనున్నను సామ్రాజ్యక్షేమము, సామ్రాజ్య విశ్వస్యమును అలోచించుట ముఖ్యము. అదియే పరమావధి. అధికారవిహీనులను ఇచ్చివేసిరి. పక్షపాతములేకుండ ఆజాతినారని విభేదము లేకుండ పరిపాలనమును చేసితినివా అంతరాత్మ చెప్పుచున్నది. బ్రిటిషు కామన్వెలు ప్రేమస్వాతంత్ర్య పాశములచే చేకూర్చబడెనని జ్ఞాపకముచుకొని పరిపాలించితిని.

డొమినియనుత్వపై పరాజయము

ప్రభుత్వపరాజయమునకు కొన్నిడొమినియనులు సంతసించెనని పత్రికలందు ప్రకటించుటజూచిచారించితిని డొమినియనులకేడైన కొపమున్నచో రాచకీయ పక్షములలో మేమొక పక్షమని అనూయిత యుండవచ్చును. బ్రిటిషు కామన్వెలుకు అసలు శత్రువులున్నారనియు ఉపద్రవమున్నదనియు ఎరుగనివారు అవివేకులు, అంధులున్నారు. ఏప్రభుత్వమును డొమినియనులు ఎన్నుకొన్నను దానిని ప్రతివారును ఒప్పుకొనవలెనని డొమినియనులు పట్టుబట్టిరి. డొమినియనులు తమ విషయమై ఎట్లుగోరినను. ఇతరులవిషయములోగూడఅప్రకారమే ఉండవలెను.

మంత్రిగ కడపటిఅధినివేశ యుపన్యాసమును థామస్ గారిచ్చిరి. దేశమున క్రిడలండ్వలెననిరి. అలసినను, సాలసినను అనారోగ్యముగ నున్నను, లాతాల్లికము వచ్చిన పరాజయముచేతను, కాకుండ పాల్గొనకుండనున్నారను అపనాదమునకు చోటియకుండ అన్నిటియందు పాల్గొనెదను. ప్రభుత్వమువారు న్యూజిలండు గవర్నరుగ మంచిదారిని నియమించిరిని కొనియాడిరి. దేశములోనున్న మంచి వారినివీరి డొమినియనులకు గ్రేటుబ్రెటునుబంపవలెననిరి. పక్షపాతము జాతివిభేదము లేకుండ బంపవలెననిరి.

రెడ్ థయము

చోద్యము.

లండన్, నవంబరు 4:—సావియటు ఒడంబడికతోందరగ సంతకముజేయుటకు కారణము బ్రిటిషు మంత్రివర్గములో ఆరుగురు రషియానుండి విలునగల నగలను చొక్కలేటులలో బెట్టి దీసికొన్న సంగతిని బహుత్వై దమని బెదరించుటయే. దీనివలనకామన్న సభ్యులు నవ్వరి. ఇటీవల ఇంగ్లండునుండి రషియాకేగిన ఒక యువతిమూలముగ (పెద్దనవ్వు)చిత్రకళా నైపుణ్యరాలుగ ఏగినయువతిఎన్నియో గొప్ప ఖరీదుగల రషియానగలు ఇంగ్లండు జేరెనని తెలియుచున్నది. పచ్చలు, పుజములు ముత్యములు చాల అందమైనవి.

మగనాల్డు మంత్రివర్గములో అగుసరికి బంపబడెను. ఈఆరుగురును డెయిలీ హెరాల్డు పత్రికా నిర్వహణములోను వారలు. (నవ్వు.)

ఈనగలను చొక్కలేటులలో బెట్టి బంపిరట. (మరింత నవ్వు.) జాగ్రత్త! ఈచొక్కలేటులను తినువారలపండ్లు ఊడునని వ్రాసిరట! (నవ్వు.)

ఇందులో ఒకరుగూడ ఈబహుమతిని నిరాకరించలేదట. సంతకముజేయుట లేకున్నచో మానగలను దీసికొన్న వారికేర్లనుబయటబెట్టెదమని మాస్కో భయపెట్టుటచే మాన్డనాల్డుగారు సంతకముచేయక ఏమిచేసెదరు. (పెద్దనవ్వు)

ఇట్టికథ రెన్నియో ఇదివరలో బయల్పరచినయు వాటిని గూర్చి ప్రత్యేకముగ వ్యాఖ్య లనవసరమని పోకాకోబ్లిగానిరి.

స్వామి జుకల్ప

ఈజ్జత్ అధికారములో నుండునాడు.

మ్యూజిక్ సెంట్రాల్స్ ఈ జ్జత్ పాలనములో నుండునాడు. బ్రాహ్మణులు ముగ్ధులుగా కలిసి తండ్రి నంపకుండ ఎంతమాత్రము ఆజ్ఞ చేయవలెనని ముగ్ధులుగా ప్రత్యక్షమునిచ్చిరి.

అమెరికా ఆధ్వర్య పదవి

రానున్న ఎన్నికలు.

లండన్, నవంబరు 3:— అధ్యక్ష పదవికి రిపబ్లికన్ పార్టీ వారు పోటీ, నేనాని డాన్ గార్డు.

ప్రజాస్వామివాదులు: పూర్వము గ్రేట్ బ్రిటన్ రాజు బారింగ్ ను డేవిడ్ డైరెక్ట్ గార్డు.

ప్రాగ్మేటిక్ తర్వాత నేకాటరు లా ఫెల్లిటి, నేకాటరు బర్క్ ఫీల్డు గార్డు.

ఓక్టోబర్ 31 ఎన్నికలకు సంబంధించిన, వీరు జనవరిలో సోమవారము రెండవ తేదీన అధ్యక్షుని యాధ్యక్షుని ఎన్నికైనవారు.

కలకత్తా హోమ్స్ జడ్జి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవం 5:— ఆల్ఫ్రెడ్ జేమ్స్ చోటుజనక, ఐ. సి. ఎస్. గారు కలకత్తా హోమ్స్ జడ్జి నియమించబడిన సంగతిని సార్వభౌమము అంగీకరించెను.

అమెరికా - ఇబిన్ సాదు గార్డుతో

రాయవారములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవం 5:— ఇబిన్ సాదు, అమెరికా గార్డుతో ఫిల్బీనుగారు తమంతట తామే రాయవారములను జరుపడలించిరట. ఆతను లండనుకు బయలుదేరుటకు పూర్వము అమెరికా సహకారమున రైల్వేలోని అధ్యక్షునిని. లండనులో ఇదంతయు త్వరితముగ వెల్లడిగ ఏర్పాటు చేయబడెను. ఫిల్బీ గారు సరకుల పొందడాలో బయలుదేరెను.

బొగ్గును గొంపోవు కూలీలనమ్మె

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

పోర్టు నెడ్ వార్తల్లు తెలుపుచున్నవి:— బొగ్గును గొంపోవు నౌకాయందున్న కూలీలు సమ్మెగట్టుట ప్రారంభమైనది.

నల్లమందుసభ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవం 5:— నల్ల మందుసభ మరల సమావేశమైనది. ఈ తాత్కాలిక చర్య మరల ప్రారంభమయెను. కార్యక్రమ నిబంధనలను గూర్చి చర్చించుచున్నారు. చీనావారు చర్యను దీనికొనవలెనని గోరుటయుండు ఇతరులు ఈ విషయమై ఏమి చర్యనుదీసికొనెదరని చీనావారుడు యున్నారు. చీనావ్యవహారములో ఇతరులు జోక్యముకలగజేసికొనుట చీనా ప్రభుత్వము వారికిష్టము లేదని చీనా ప్రతినిధి తెలియజేసెను. ఒక్క సలహా నియంతుకే చీనాను జేర్చుకొనుటను ఆజ్ఞాపించిరి. చీనాలో ఏమి చేయవలెనని తాను ఇతరులకు జేప్ప విలులేదనిరి.

ప్రస్తుతముండు జరుగు ఈసభను కార్యక్రమమును గూర్చి చీనావారి సూచననుబట్టి ఆలస్యము జేసితి మేనీ చీనా వారే బాధ్యతను వహించవలె ననిరి. తరువాత నల్ల మందు త్రాగుదును తగ్గించుటకు వారు ప్రయత్నించెదమనియు ఇతరులు గూడ ఆచార్యకారము ప్రవర్తించెదరని నమ్మచున్నారనియు, చీనా ప్రతినిధి వ్యక్తీకరించెను.

పెరిషియార్ హత్య

యూరపియను మోటారుబండివానిని జంపుట

లెహాన్, నవంబరు 4:— ఇదివఱకు కాన్పు గారు చంపబడిరని తెలియజేయబడినది. అతనిబండి విరిగిపోయినపుడు సహాయమునకై అక్కడక్కడకు తిరుగుచుండ కాలాంతర అనువానిని కొట్టిచూపుటచే ఆతనిబంధువు ఎవరో కాన్పుతును జంపెనట.

మగ్దొనాల్డు గారు రాజీనామా

నిచ్చుట

లండన్, నవంబరు 4:— రాంజీ మగ్దొనాల్డు గారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

అమెరికా ఇబిన్ సాదు

రాయవారములు

అమెరికాలో కుత్సాహము లేదు

లండన్, నవంబరు 4:— ఫిల్బీ గారి రాను వారమును గూర్చి అమెరికాలో ఈ తాత్కాలిక లేదు. వాహనీయ జోడు కొనుట చంపుట పూర్తికావారి. అమెరికాలో కుత్సాహము లేదనుచున్నారు. చాలమంది ముసల్మానులు అమెరికాలోని తన వదలిని వదులకొనవలెనని హిత వాసనచున్నారు. మేజు ఆహ్వాదు ఎస్పియన్స్ గారు దమాష్కసుకు మెక్కానుండి ఇబిన్ సాదుగారి ఇస్లామియా సభలో పాల్గొనుటకు ప్రతి నిధిగ వచ్చిరి.

చీనా సేనాని రాజీనామా

తాను బ్రీస్టునుండి వెనుకకు పూర్వము పూర్వపీగారు తన సేనాధిపత్యమును వదులకొని పెంగుయాసింగుగారి కిచ్చి వేసిరట. ఇక యుద్ధము జేయునదైత్యము లేదనిరట. ఈతని సేనలకు అధికారులు జీతములనిచ్చి ఇంటికి బంపువరకు తిరుగుచుండవలెను. ఒక ఫటాలము బ్రీస్టునులో ఒక భాగమును దోచుకొనెనట.

ఇరాకు సరిహద్దు కమీషను

కు వెనకి ప్రభుత్వ సభ్యుడుగ నియమించబడెను.

గొప్ప రైల్వే ప్రమాదము

లండన్, నవం 5:— రైలు ఇంజను పట్టాలనుండి తొలగిపోవుటచే 12 గురు చనిపోయిరి. చాలమందికి గాయములు తగిలినవి.

రాత్రి యగుటచే కరీరములను గుర్తింపుటకు వీలులేకుండెను. ద్రోహచనిపోయెను. నౌకా సేనాధిపతి ఒకడు చనిపోయెను. చాలమందికి గొప్ప గాయములు తగిలెను. ఒకని తల తెగిపోయెను. ఒకనికి కాలుకొట్టి జేయవలసినవచ్చెను. ఇందులో చాలమంది లంకావైకుంఠ రక్తప్రముఖులున్నారు. సిగ్నలు తెట్టి మిషి ఎక్కడకో ఎగిరిపడెను. తుదకు తప్పించుకొనెను.

అమెరికా ప్రతిపంట్

ఈ ఏడు ప్రతిపంట్ 18000000 షేర్లు పండునని అంచనా వేయుచున్నారు.

అమెరికాలో రైలు ప్రమాదము

నవంబరు 4 మ్యూషోన్ రైలుబండి మోటారుబండి డి కొనుటచే 11 గురు చనిపోయిరి. 4 గురికి గాయములు తగిలెను. చనిపోయినవారు కొంగరు ముక్కలైరి. నగలునుబట్టి దుస్తులను బట్టి ఆనవాలు బట్టలని వచ్చెను. బ్రతికినవారు అపాకకరమగు స్థితిలో నుండుటచే ఈ ప్రమాద మెట్లుగల్గెనో జెప్పటకు వీలులేదు.

వైసురాంగారి భవనము

అతిథులు

డెల్లీ, నవంబరు 4:— గవర్నరుజనరలు గారితో మెట్లాప్ దంపతులు రైట్ సెంటు కర్నల్ ప్రాంకోయి హంప్రే వొరసాని నేడు భుజారమును జేసిరి. రామరు కన్య వైసురాంగారి భవనము విడిచిపోయెను. (ఆంధ్ర)

దుర్మకూసలు దోపిడి

డక్కా, నవంబరు 1:— పంజాబుపోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు లాలాకింగు అను శిక్షకు మోసాని నేడుదయము అరెస్టజేసెను. ఈయన గంగా రాము అను మారు పేరున మేనేజరు మాకు ఫర్నీచు గారివద్ద పనిలో నున్నాడు. ఈతనికి 5 కూనీకేసులు యందును సంబంధముగలదని అమృతనగుగొంపోయిరి. (ఆంధ్ర)

నూతన పుదుక్కోట శాసనసభ

ప్రజాస్వామినిధ్యము

నూతనముగా యేర్పడిన పుదుక్కోట శాసనసభ ప్రథమ సమావేశము వశంబరు 1 వ తేదీన దివానుగారి హాల్ లో ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుడగు దివానుగారు ఉపశాసనమునందెట్లు బెలిపిరి:—

మన ప్రభుత్వమునందు ప్రజాప్రతినిధులకు ముఖ్యస్థానము సంపన్నమై పరిపాలనావిధాన ములంబింపబడిన నేటిదినము పర్యవసానముగా గణింపవలసియున్నది. రీజంటు సాహెబుగారు సభ్యులెట్లు మెలగవలెనో తమసంజ్ఞమునందు నూచించియుండిరి. వారిసలహాకు నే నేమియు యెక్కువగా జేప్పకాలను. నేను మదరాసు శాసనసభను జూచినప్పటిని. అచ్చటననుసరించుచున్న క్రమపద్ధతి తీక్షణయు నాకు చాలవరకు కచ్చినది. మన ప్రజాసభ యారీతిగా జరగవలెననియే నాయాశయును.

పిదప అధ్యక్షుడు కీ|| శే|| స్వామినాథకాశ్రి|| శాసనములను చూపే రావుతామగార్ల పతాకపర్యవర్తనములు గావించిరి.

ఒక దినము ఉద్యోగ కార్యక్రమమునకు రెండుదినములు ఉద్యోగతర కార్యక్రమమునందు ప్రతిదినము 1 గంట ప్రశ్నోత్తరములకు వినియోగింప బడునటులు యేర్పాటు జేయబడెను.

సభలో తమిళ భాష యేగాడవలెనని గోరుచు కామనాథ కాశ్రిగారడగిన ప్రశ్నకు సభ్యులు తమిళ భాషను గూడనుపస్థాపించవచ్చునని నూచించు నిబంధనగలదని ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను. విద్యా విచారణసంఘమువారిపొత్తును ప్రకటింపవలెనని కొందరు సభ్యులు కోరగా వానిని గూర్చి ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారని ప్రత్యుత్తరమువచ్చెను. స్కూలు నూపర్చెంటు గారి రిపోర్టు ప్రకటింపబడదని బెలిపిరి.

ప్రభుత్వ పాఠశాలలన్నింటిలో నూలుపడకుట నిర్బంధముగా నేర్పవలెనని సర్. విశ్వనాథయ్యగారు కోరిరి. అనివయము యీసభలో చర్చింపబడునని ప్రభుత్వమువారు బెలిపిరి.

చట్టములచర్య

ప్రశ్నోత్తర సారాంశము 6 చట్టములు చర్చించబడెను. పెన్సెల రాక్రతులందు బండ్లకు దీపములనుపరచునని బెలుపుచున్న పోలీసు రెగ్యులేషనులో 30 వ సెక్షనునుగూర్చి, అన్ని రాక్రతులందు దీపములుండునట్లు నిర్బంధింపవలెనని గోరుచు రా. సా., రాజకేలు ముదల్యారుగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఈసవరణను సభవారంగీకరించనందున నిలుపుజేయబడెను. క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడు సవరణ చట్టము ప్రతిపాదించునట్లు స్టేటువకీలు వి. రామచంద్రయ్యగారు సభ్యులు చట్టమును చదువుకొని సిద్ధపడువరకు వేచియుండుట కంగీకరించెను. రిజిస్ట్రేషను శాసనమును సవరణజేయు మూడవచట్టమును ఈశ్వరకాశ్రిగారు ప్రతిపాదించిరి. ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను. ఆక్రమజాతులకు సంబంధించిన శాసన సవరణచట్టమునకు 2 వ చట్టము గతియేబట్టెను.

ఏధూమియుగూడ దాని యధికారికి 4 వ సెక్షను ప్రకారము యెరుకవరచి వారి ఆక్షేపణలను వెలిసికొని వానినిచూరిపనిది 6 వ సెక్షను ప్రకారము ప్రభుత్వమువారిచే ఆక్రమించునబడును. అను 6 వ సవరణచట్టము ఏకగ్రీవముగా సంగీకరింపబడినది. 6 వ చట్టమును గ్రామపంచాయితీల నేర్పరుపగోరుదానిని నక్షేయ్యరుగారు ప్రవేశబెట్టిరి. ఇది సెలక్షుకమిటి వారికొప్పగింపబడెను. ఈమిటివారు 2 సెలలోపున నివేదిక నంపవలెనని అధ్యక్షుడు కోరెను. అంతట సభ వాటికి ముగిసెను. (ఆంధ్ర)

వాతావరణము

విస్తా నవం 4:— మదరాసుకు దక్షిణమున వార్షికు మార్పును చాల కోరుగా నున్నది. వర్షము జాప్తిగా కురియుచున్నది. ఈ శాస్త్రములను వర్షము సామాన్యముగ నున్నది. కాలికట్టులో 6 అం తిన్న బెల్లిలో 2, నాగపట్టులో 4. కలూరులో 3, నెల్లూరులో 1 1/2 అంగుళములు పడెను.

విస్తా నవం 5:— బంగాళాఖాతమున తుఫాను గూడినది. 250 మైళ్లు మదరాసునకు తూర్పు దక్షిణముగా నున్నది. పశ్చిమదిశకు ఉత్తర పశ్చిమములుగా పోవుచున్నది. ఇండియా ఉత్తరపశ్చిమభాగమున వాతావరణము చెదరిపోయినది. మలబారులో జోరుగా వర్షముపడింది. మదరాసులో నెల్లూరులో వర్షముపడినది. మదరాసులోను మైసూరులోను రెండుగంట గావచ్చును. ఆంధ్ర

స్థానిక వార్తలు

పెద్దాపురం మునిసిపల్ ఎన్నికలు:— గుర్రాల శ్యామసుందరినాయుడు గారు అధ్యక్షులుగా నెమ్మకొనబడిరి. వీరి మొదటి అసభికారాధ్యక్షులు. బి. ఎ. పరీక్షయందు తీర్గుల రాజు, వీరు జస్టిస్ పతక వారు. వీరు విద్యావంతులైన సమర్థులగుటచే గుర్రాల గ్రామ మేనేజర్ హదావుడి పోవుచని జనులు సంకసిండుచున్నారు. అని ఒకటివలెఖరి తంతివార్త సంపుట న్నాడు.

మరణముల లిపోర్టు:— చురరాసులో 1వ నవంబరు తో ఆఖరయ్యే వారములో 1000 కి 46.2 చచ్చిరి. క్రితము వారములో 45.9 చచ్చిరి. మనూచి 16 గుడితలికి రెండు చచ్చిరి. కలరా ఒకటి తగిలి 2 చచ్చిరి. ఇన్ఫ్లు యంజా 1 కి తగిలి 1 చచ్చెను. మిగతా జబ్బులచే 81 చచ్చిరి. క్రిందటి సంవత్సరము యీవారములో 1000 కి 87.6 చచ్చిరి.

లోకాభిరామాచార్యుల స్వ నటన ప్రదర్శనము: నవంబరు 2 తారీఖున బెజవాడ శ్రీ మైలవరం రాజాగారి నాటకశాలలో విజయనగరవాస్తవ్యులును సువర్ణవీధుంటా వీరు దాంకితులగునరతోడే మ్యూజిక్ ఇమిటేషన్ అచారిగారి హాస్యనటన ప్రదర్శనము జరిగినది. ఆటన చూపిన వృత్త్యగీతాభి నయులు ఆయుధము లేకనే నోటితోను ముక్కుతోను వాయిచి చూపినవీరి ఫీట్లు మొదలగు వా ద్య వి శేషములున్న, కర తల మ ను చి ర తల వా యి త్య ము న్ను అనేకములయిన యితరలోకస్వభావచర్యల ఇమిటేషనున్న ప్రేక్షకులను ఆనందాభిని ముందిచెసెను. ప్రసర్ణవాసంతరమున వారి ప్రవీణతకు చాల సంతసించి యీ పురవాస్తవ్యులగు శ్రీ కంఠేటి లక్ష్మీ నృసింహ శర్మగారు ఒక నవరమన వారికి బహుమతిగా నొసంగిరి. చల్లపల్లి వీరాభువరావు.

రాకపోకలు:— బొంబాయి పోలిండియన్ స్టేట్ రిఫ్ థాకమిటీ జూనరరీ క్రకటరీయున్నా సర్వెంట్యుఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ వైస్ ప్రెసిడెంటులు అగు జి. కె. దేవధర్ గారు రాష్ట్రమునందు వరదవచ్చిన స్థలములందు సంచారము గావించి యీ యదయం మదతానుకువచ్చిరి.

మాధవరావు(సర్వెంట్యుఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ)జయ కరన్, జాకోబీ (వై. ఎం. ఏ.) గార్లు మలబారునందు ఫో రిఫ్ థాండు పనిచేయుచు ముందు కార్యక్రమము నాలోచించుటకు యాయుదము మదరాసువచ్చిరి. సర్వెంట్యుఆఫ్ ఇండియా సొసైటీవారు వై. ఎం. సి. పి. వాట నేడు సభజరిపి ముందు కార్యక్రమము నాలోచించుటకు ఈరోజున శేఫు యీ పనులు జరిగినరవాత దేవధర్ గారు శేఫురాత్రి బొంబాయి వచ్చెదరు.

ఎల్.టి. ఆర్. జి. పార్కర్ (గ్రీకహావర్ష) యీ పురయం మదరాసువచ్చిరి.

సర్. ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, కె.టి. మదరాసునుండి నిన్నరాత్రి విరాపురమువెళ్లిరి. సర్. టి. దేశికాచారి, వారిభార్యయు కలకత్తావెళ్లిరి.

డాక్టర్ కె. టి. మేట్యూ పబ్లిక్ హెల్త్ డైరెక్టర్ మదరాసునుండి నిన్నరాత్రి వైల్డెబో ఫెర్ సెంటరును తెరచుటకు నామకరణ వెళ్లిరి.

ఆరోగ్యవనరము- ప్రదర్శనము

నాగపురంలో ప్రారంభమయ్యెను

నాగపురంలో పురపాలక సంఘమువారు 1 వ లేదీన ఆరోగ్యవనరము ప్రారంభించిరి. ఇండియా మెడికలు సర్వీసు డైరెక్టరు జనరల్ మేజరు, జనరల్ వాటు, కర్నూటాటు కర్నూటాప్రొఫెసరును గువారనేకమంది వచ్చియుండిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు డా|| గోల్కారుగారు ప్రారంభోపన్యాసము నందు యిట్టి ప్రదర్శనములు ప్రతివత్సరము జేయుచుండుట వలన ప్రజలలో ఆరోగ్యవిషయమున ముఖ్యవిషయమైన తెలియుచుండునని చెలిపిరి. ఇట్టి ప్రదర్శనవిధముగా శిశు మరణములు తగ్గలవని డా|| గోరుగారు చూచించిరి.

ఈసారి ప్రదర్శనము ఇదివరకు రెండేడ్లకన్న పెద్దగ నున్నది. శిశువుల ఆరోగ్యమునకు సంబంధించిన కాళి చాల ఆకర్షణీయముగా నున్నది. పబ్లిక్ హెల్త్ డైరెక్టరుగారు చాలవస్తువులనుండి, గ్లాస్కో ఫర్ముచారు ప్రత్యేక ప్రతినిధినిపిరి. ప్రదర్శనమువారము రోజులవరకు తెరచియుంచబడును. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

పరీక్షాఫలితములు అక్టోబరు 1924 ఎల్. ఎల్. పరీక్ష

- 1 క్లాసు: 286.
2 క్లాసు 6, 14; 64, 77, 95, 96, 104, 105, 111, 112, 123, 155, 160, 173, 194, 195, 196, 201, 202, 208, 209, 210, 214, 225, 226, 230, 238, 237.
3 క్లాసు: 2, 5, 8, 9, 13, 15, 17, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 33, 37, 39, 41, 42, 44, 45, 48, 49, 51, 54, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 71, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 86, 88, 97, 98, 100, 103, 106, 107, 109, 118, 115, 116, 117, 119, 121, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 137, 140, 141, 142, 143, 145, 147, 148, 150, 151, 153, 154, 158, 159, 161, 163, 164, 165, 167, 168, 170, 171, 174, 176, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 193, 199, 203, 204, 205, 206, 211, 212, 215, 216, 217, 218, 219, 221, 223, 224, 227, 229, 231, 232, 234, 235, 238, 239, 240.

- బి. ఎల్. పరీక్ష
1 వ క్లాసు: 110
2 వ క్లాసు: 43 58 65 66 68 73 82 108 118 119 120 121 126 128 139 192 225 246.
3 వ క్లాసు: 5 7 8 17 20 21 22 24 26 35 36 39 45 46 47 52 54 55 57 58 60 61 63 67 71 72 74 75 76 77 78 81 83 84 85 90 91 92 93 94 97 99 100 101 102 104 105 107 109 112 113 114 117 122 125 127 130 131 132 133 134 135 136 137 138 141 142 144 146 155 164 165 168 169 170 171 174 178 179 181 183 186 188 189 196 199 200 205 206 207 218 219 221 224 226 228 229 230 238 234 235 236 239 241 244 247 249 251 252 253 256 257 258

మోసమొనర్చినను నేరము

ముద్దాయికి 7 వత్సరములు శిక్ష

పార్లమెంటు సాయుడు, ముబ్రహ్మియ్య కెట్టి అనువారలు మైసూరులో బట్టలవర్తకుడగు దేవేంద్రయ్య అనునాతని వద్ద సత్యములకెలిపి జాలయి 1 వ లేదీన రు 18 లు విలువగల వీరెలను దీసికొని మోసమొనర్చిరి అరోపించబడెను. ఫిపు (వెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు) హైకోర్టు నెవన్యునకు కమ్మిటు జేసెను. ఈకేసు నిన్నటిదినమున హైకోర్టు నెవన్యులో న్యాయమూర్తి కృష్ణగారి యెదుట జూరీచే విచారింపబడెను.

1-వ ముద్దాయిమైనరు. రెండవముద్దాయి ఇదివరకు 11 మారులు శిక్షింపబడెను. మొదటికి 1893లో వింపబడెను. తుది పర్యాయము విచారింపబడిన కేసులో 5వ వత్సరముల కంకణీ విధింపబడెను. ముద్దాయిలిరువురను తాము నిర్దోషులమనిరి. ముద్దాయి లిరువురను న్యాయవాదులు లేరు. (1) ముద్దాయి నేరమొనర్చినటుల సాక్ష్యములేదు. అందుచే నాతనిపై నేరమునుగురించి ప్రాసిక్యూషను పట్టుపట్టలేదు.

జూరీవారు 1 ముద్దాయి నిర్దోషియనియు రెండవముద్దాయి దోషియనియు, ఏకగ్రీవముగ నిర్ణయించిరి.

న్యాయమూర్తి కృష్ణగారి కేసునం దీ ముదయముతీర్చు జెప్పున జూరీనిర్ణయము నంగీరించి 1వ ముద్దాయిని వదలివేసి 2 వ ముద్దాయికి 7 వత్సరముల కఠినశిక్షను విధించెను. ఈ కేసుతో హైకోర్టు న్యాయనెవన్యు ముగిసెను.

ఉదాశీనాథుని హత్య కేసు

ఉరిశిక్ష

స్వజనువారా, నవంబరు 4:— నాన్నానాయుడు ఉదాశీనాథుని నాతని హత్యకావించినను నేరముపై కేసు లేబడిన 9 గురు అకాలీ ముద్దాయిలపై జడ్జి లాలాగంగారాముగారు తీర్పుజేప్పిరి. 7గురు ముద్దాయిలు నేరస్థులుగా తీర్మానించి జైలుపించి, కాలికింగుయును యిరువురకు ఉరిశిక్షయు, 5 గురు రకు 2 యేండ్లకఠినశిక్షయు విధించెను. మిగిలిన యిరువురు నాన్నానానాపేట గురుద్వారా మేనేజరు బుటాశింగు జగతుసింగుగార్లు విడుదలజేసిరి. అప్రామరుగారి సాక్ష్యమునందు నమ్మకములేక ఆతని ప్రాసిక్యూషను జడ్జి ఖాయపరచెను. (ఆ. ప్రె.)

కారదాగ్రంథాలయ పతనమందరము

రాజమండ్రి

గౌరవిగ్రంథాలయధికారులు, అగ్రంథాలయమును రాజమహేంద్రవర మధ్యనుండి తీసుకొనిపోయి ఎచ్చటనోపూరి బయట నెలకొల్పినపుడు, దానిస్థానమున ఇన్నీ సుపేటయందు వేరొక గ్రంథాలయము పతనమందరము ఉండుట చాల అవశ్యకమైనది. రాజమహేంద్రవరమందలి చువుకొనువారు చాల వరకు ఇన్నీ సుపేట ప్రాంతములందే నివసిండుచున్నారు. వారి కందరపను పత్రికలు, మాగజిన్లు విడుదలయ్యచి అందజేయవలె ననినన, వారు వాటిమహయోగిండు కొనవలయుననినను ఏపతనమందరమైనను ఇన్నీ సుపేటయందే ఉండవలయునును నిర్వివాదాంశము. అట్టిగొప్పగొలును సరిచేయుటకు కొంతమంది యుత్సాహవంతులగు పెద్దమునుష్యులకలసి 1924 సం|| జనవరి నెలయందు ఇన్నీ సుపేట వై గ్రాంరోడ్డునందు 'కారద' గ్రంథాలయ పతనమందర మనుపేట ఒకసంస్థను నెలకొల్పిరి. మొదటినుండియు పతనమందరము జయప్రథముగ కొనసాగుచున్నది. సుమారు 9 అంగల ఆంధ్ర దినపత్రికలును, చాల వార మాస పత్రికలును వచ్చుచున్నవి. రోజుకు 50 ఒక్కొక్క సరుయముండు 70 మందికూడ చదువరులు పతనమందరమునకు వచ్చి లాభము పొందగలుగుచున్నారు. పతనమందరముతోపాటు గ్రంథాలయముకూడ తినితినాభివృద్ధిచొందుచు, ఇప్పుడు సుమారు 8000 అంగల తెనుగు గ్రంథములు కన్గి ఆలరారుచున్నది.

ప్రెసంగతులనుట్టి గ్రంథాలయ ప్రస్తుతస్థితి ప్రతివారికిని తెలియవలదు. దాని వ్యాకోత్యము 1925 సం|| జనవరి నెలలో జరుగవలదు. ఈలోపుగనే దానిని మేము చాలగట్టి పునాదులపై నెలకొల్పవలయునని తలంచుచున్నాము. కాన ఈగ్రంథాలయపతనమందరము చేయుచున్న ఉపయోగకరముగు పనిని గమనించి, దానియందు ఎక్కువగ సభ్యులగ చేరియు, పుస్తకముల దానముచేయు, నిరంతరము దయచేసి దాని లాభముపొందియు, దానికి సహాయము చేసెదరుగాకయని పురమహాజనులను కోరుచున్నాము. ముఖ్యముగా ఈగ్రంథాలయపతనమందరమువలన లాభము పొందుచున్న ఇన్నీ సుపేట వాస్తవ్యులు తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని తెల్పుచు దాని సత్వరాభివృద్ధికి తోడ్పడెదమనకయని కోరుచున్నాము.

చావలి వెంకట హనుమంతరావు, (కార్యదర్శి)

నెల్లిమర్ల మిల్లులలో నష్టము

కాంగ్రెసువాదులు రాజీనామా చేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి తంతివార్త)

విశాఖపట్నం, నవంబరు 5:— ఇప్పటికి మూడురోజులనుంచియు నెల్లిమర్లలోని బక్సింగం కర్నాటకు మిల్లుల నేత పనివారలు సమ్మెకట్టిరి. అందుచేత మిల్లుపని యంతయును. పనివార లెన్నియో అక్షేపణలు దెల్పుచున్నాను. కాని మొన్న శుక్రవారము నాగులవలితాడు నెలవీయకపోవుటను దెల్పుచున్నాడు వరుసగాన నెలపులేకుండ రాకున్నయెడల క్రిందటిరోజు లో సగము జీతము కోసి వేయవలెనని కొత్తనిబంధనజేసిరట సమ్మెకట్టినందునల్ల ఆరునెలలబో ననుభవపట్టుకొందుమని అధికారులు ప్రకటించిరి: సందర్భములు క్లిష్టముగనున్నవి. అధికారులు పోలీసుసహాయమును కోరిరి. కాంగ్రెసువాదులు రాయవారములు జేస్యరాజీజేసిరి. అధికారులు 12 మరతులకు న్యాయమైనవాని కంగీకరిండ్రి. సమ్మె వారులు నిన్న పని మరల ప్రారంభించిరి.

ఆర్యవైశ్యమహా సభ

గుంటూరు

ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి ఇట్లు ప్రాముఖ్యమును:— 12 వ ఆర్యవైశ్యమహాసభ 6,7,8, డిశంబరు మాసమున జరుపుటకు తగయత్నియలన్నియు జరిగినవి. నాల్గు సర్కిలుసంఘములును, మదరాసు డ్రాదబాదు, మైసూరులలోని ఆర్యవైశ్యులందరును యిందు పాల్గొనగోరుచున్నాము. ప్రతినిధుల నెక్కువగాబంపి సభజతుప్రథముగా జరుగునట్లు మాకు తోడ్పడవలెను. నవంబరు 15 వ లేదీలోపున అధ్యక్షుని నామనూచనల మాకు తెలియబరుపవలెను. ఆర్యవైశ్యవైఖ్య, పండితులు, గానవిశారదుల సభిగానుడ జరుగును. ఆటలు జరుగును. దేశీయపరిశ్రమలు. వస్త్రములప్రదర్శనముగూడ జరుగును. 2 వేల రూప్యములు వసూలుగావలసి యున్నవి. ఇంకను 4 వేలు వివూలగావలసియున్నవి.

మార్కపు నమస్క

III

య. సి. నరసింహాచార్య బి. ఏ. బొంబాయి

రెండవ భాగమున పానుకు 15 రూపాయల విలువ ప్రభుత్వ మేర్పరచుచున్న కలిగెడి నష్టముల దెబ్బయ్యెనటినీ: కాని ప్రస్తుత స్థితిగతుల వారసిన 1928 సంవత్సరమున ఒక్కపర్యాయముదక్క ఎప్పుడును చరల పానుకు 15 రూపాయల ధర రాలేదని తెలిసికొనవచ్చును. అది అయినను 1923 సం. అగస్టు 25 లేదా మొదలు 1928 సెప్టెంబరు 28 వరకే అట్లుండెను. తరువాత ఎప్పుడును 1928 కడ భాగమునగాని, 1924 సంవత్సర మింతవరకుగాని ఆధునిక విచిత్రములైనదనట స్వప్రమాణము. 1924 సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసముల ధర గురి 18.8, 18.12, ఉండుటచే, పరిశ్రమలన్నియు మరింత గడ్గోలు పెట్టుకుండుటాశ్చర్యకరము గాదు.

(1) తాతాకంపెనీవారి ఘోష

పైధర అట్లుండ, తాతాకంపెనీవారిస్థితి మరింత వికృతముగ పరిణమించినది. వారికి బిన్ను రూ. 180 ధర కలిగిననే కాని, పరిశ్రమ గిట్టుకు. కాని పర్యవసాన మేమైనదో రక్షక చట్ట మారణలోనికివచ్చి, విదేశీ ఉక్కుపై సుంకముల తగ్గి లించినను, ఈ మాతకపు మంత్రమువల్ల, మరింత చవుకగా దేశమునకు దిగుమతి అగుచున్నది. రూపాయి ధర పెంచి నందున తక్కువధరలకు భారతన ర్తకులు వివేకవలనుండి వెనుమును దేశమునకు దిగుమతి చేసికొని, తాతా కంపెనీవారి 180 రూపాయల ధరకన్న ధరను తగ్గించి 150, 140 రూపాయిలకే అమ్ముచున్నందున, ఆ కంపెనీ సభకులు అమ్ముడుపోక, వారు ప్రభుత్వమును మరింత దిగుమతి సుంకముల విదేశీ ఉక్కుపై తగ్గించి, ధర పెంచి, వారిపరిశ్రమను నిల్పునుని ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) తానెకటిదలచిన దైవ మొకటితలచును!

రక్షకనూత్రముల బన్ననపుడు తలచిన తలంపులును, వేసిన అంచనాలును భగ్నమయినవి: ఏలనన అనుకొన్న మారకపు ధరకన్న లోకడ మారకపుధర పోచినందున, అనగా రూపాయికి 1 పిల్లింగు 4 పెన్సులుండుననుకొన్నది, రూపాయికి 1 పిల్లింగు 6 పెన్సులుండుటవల్ల, రూపాయివిలువ పోచుటచే, విదేశీ ఇనుమును మరింత చవుకగా కొన పీలుకలుగుటచే నూత్రములన్నియు పటాపం లయినవనెడి అభిప్రాయము గాధముగ ప్రబలుచున్నది. ఈమారకపు కనికట్టును పూర్వము రక్షకచట్ట నిర్మాణవేత్తలు సంపూర్ణముగ గమనింపరైరి! కానురాను, ఒకమూల రక్షకనూత్రములను వర్తింప కృషియేమి వేరువంక ఈమారకపు దిగలాగుడేమి! పానుకు 15 రూపాయిల ధర ఉండునని పూర్వ మెట్లు తలచిరి? గోచరింపకయివ్వుది: దీనినిబట్టి పరిశీలులన్నియు సంపూర్ణముగ గమనింపలేదని స్పష్టపడుచున్నది: అదిగాక, మరియొక కారణము ఈ పరిశ్రమము నరికట్టుచున్నట్లు గ్రాహ్యమగుచున్నది.

(3) విదేశీయుల విపరీత స్వలాభపరాయణత్వము

ఇంతలో విదేశీయు లారకుండుటలేదు. పానుకు 18.12, 18.8 రూపాయిల కిమ్మకుండగనే దీపముండగా నిల్లు చక్కబరచుకొను ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. వారి ఉక్కు ధర పానుల రెక్కిన చుట్టగా తగ్గించి తేజము నంతలును తమ సరకు చే నింప ప్రయత్నింపగా వారికి ప్రస్తుత పు వి ని య మి త ధ ర (రేట్ అఫ్ ఎక్స్చేంజ్) పూర్తిగా సరిపడెను. అదిగాక ముందెట్లుండ బోవునో అని ప్రస్తుత మెట్లయిన వారిసరకుల నమ్మ ప్రయత్నించుచున్నట్లున్నది. తాతాకంపెనీవారింకను అంధకారమున ప్రాకులాడుచున్నట్లు పాతకులు వాతో నేకిభవింపెదరుగాక. ఏలనన ముందుకూడ ఇట్టి వైపరీత్యముల కవకాశము లేకుండ మారకపుధర సరిసమానముగ నుండుటకు ప్రయత్నించుటయు, ఒకే ధర సేర్పాటు చేయుటయు ఇంగినయెడల, ప్రస్తుతపు వింత పరిణామముల కక్కడను తావుండకుండుట నిశ్చయము. పై పూతలవల్ల సువశాంతి ఎల్లప్పుడు కలుగనేరదు. గనుక వారు ప్రస్తుతము టన్నుకు 30 రూపాయిల దిగుమతి సుంకముల సేర్పాటు జేయుటచే చేయు ప్రయత్నములు తాత్కాలికము గనే కాని ఎల్లప్పుడును లాభకారము గా నేరవు. ఒకవేళ ప్రస్తుతము సుంకముల విధించినను, కొంతకాలమునకు ప్రపంచపరిశ్రమ లపారముగ వృద్ధినిొందినయెడల మరల వైసమస్యలును, తద్వారా ఆందోళనమును అంతురింపక మానవు.

(4) ధనపుష్కలత్వమువలననే ధన్యత

ఏరాజ్యమునకైనను పై కష్టనష్టము లంత ముందుటకు భనపుష్కలత్వము ముఖ్యము. చలామణియగు దేశీయవాణిజ్యము లను, ఆ వాణిజ్యములనుబట్టి చలామణియగు ప్రభుత్వ హుండిల విశేషముగానున్న చాలును. ఇదివరకు 1920 సంవత్సరమునుండి మారకపు చరిత్రను సాధ్యమయినంతవరకు తెల్పియుంటిని. కాని అందువాణెచారిత్రము జేగలేదు. ఆ చారిత్రమును పరిశీలించినగుడ నభివృద్ధి సాదగట్టుచుండుట లేదు. 1920 సంవత్సరమునుండియు వెంక నడకయేగాని ముందువక మాపట్టుట లేదు. దీనిని తెలిసికొనుటకు 1924 సంవత్సరపు 7 అక్టోబరు, నాణెపట్టికను విలకించినయెడల ప్రస్తుతమొత్త మెరుంగవచ్చును. నిజమొత్త మిక్రిందిధముగా నున్నది.

అగస్టు (1924) మాసాంతమున

- (1) ఇంగ్లీషు బ్యాంకున నున్నది 825,792 పానులు
(2) బంగారునిలువ, విలువమొత్తము 4710 పానులు
(3) ఇంపీరియల్ బ్యాంకు తరఫున నింగ్లండున 314,015 పానులు.
(4) ధనాగారమున హుండిలవలన నిలువయున్న మొత్తము 9,546,819 పాను.

అంతయు కలిపి 10,686,126.

నిలవబంగారు విలువమొత్త మిదిగాక 4,710 పానులు గలదు. ఈమొత్తముంతయు భారతప్రభుత్వపు తరఫున నింగ్లండున నున్నయది. ఈమొత్తముంతయు ప్రస్తుత ధరచొప్పున భారతవాణిజ్యములగ మార్చిన పానుకు రూ. 18.8, 18.12 మాత్రమే వెలుబాటుగును. ఇంగ్లాండునుంచి ఒకపాను భారతదేశమునకు పంపిన వనకు రూ. 18.12 మాత్రమే ముట్టుకుండుటచే, ఈమొత్తము 15 రూపాయిల ధరనుగాక, ప్రస్తుత ధరచొప్పున మార్చిన ఎంత విలువమొత్తపు నష్టము కలుగునో గ్రహింపగోరెదను. ప్రస్తుతభరవల్ల ఇంగ్లాండునుండలి భారతద్రవ్యము చాలా విలువపట్ల నష్టపడుటయేగాక, భారతదేశ స్థితిగతుల వారసినగుడ ఇచటి వ్యవహారములవల్ల చాలా వడిదుడుకులు కలిగియున్నవి.

(5) నానాటికి తీసికట్టు:

ప్రతిసంవత్సరమును ప్రభుత్వ హుండిలు (Currency notes) వెలువడుచున్నవిగా. వాటికి వెనుకానరాద్రవ్యముండుటవరకు: ఆద్రవ్యము ఈక్రిందివిధమున నుండును.

- (1) నాణెముగా మార్చిన, మార్చనివెండి, (2) భారతదేశమున నున్నట్టియు, పరదేశములనున్నట్టియు బంగారు, (3) భారతదేశమునను, ఇతరదేశములను అప్పిచ్చిన మొత్తము.

1920 జనవరినెలలో పై ఆశేములకు చెందినద్రవ్యము 186021 కోట్లరూపాయిలు—అది న ము ల లో పా ను కు రూ. 14.12 అటాలుగాని 15 రూపాయిలుగాని ధరయుండెడిది.

కాని వెనుక భాగములలో నేదెల్పినట్లు 10 రూపాయిల మొత్తమునకు తీసికొని వచ్చుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నముల సల్పినది. ఎట్లు సమకూరునో? వెండివిలువ పోచినగాని బంగారువిలువ అలాగదు. ఎంత వెండితగ్గునో అంత బంగారుపట్ల విలువ దానికి పోవును. ధనపుష్కలత్వము ప్రభుత్వమువారి వైలించనాకు తోడ్పడకుండెను. ధనతరుగుడే బహు ఉపయోగకరముగా నెంచిరి. అందువల్ల రూపాయిధర పోచి పానుకు 15 రూపాయిలు, 16 రూపాయిల బదులు, 10 రూపాయిలే చలామణియగుట జరుగునని తలచించి, రూపాయిల తగ్గింప సమకట్టిరి: దేశీయవాణిజ్యముల తగ్గించుటకు వ్యతిరేక హుండిల పద్ధతి (Reverse Councils) మొనరిడిరి. ఇతరదేశములనుండి భారతదేశము వస్తువుల కొన్నప్పుడు భారతదేశపు రూపాయిల సామ్యుతే నుట్టుజేప్పట్లకై వైమాత్ర మేర్పరచబడెను. ఒకే వర్తకుడు 50 పానుల సరకు నింగ్లాండునుండి తెప్పించినయెడల నతడు ప్రభుత్వమున కాసామ్యువిలువను అప్పటి మారకపుధరను చెల్లించిన, ఆద్రవ్యమే ఈ పద్ధతిప్రకారము చేరవలసినచోట చేరుటచే భారతదేశపు ద్రవ్య మంతవరకు తగ్గుదలచూపును గదా. ఇప్పటివరే 18.12, 18.8 ధరగాక, అప్పుడు 1921 సంవత్సరమునవరకే 14, 15 రూపాయిల మారకపుధర ఉన్నప్పుడు, పై వ్యతిరేక హుండిల రీత్యా ఎంతధనమో తగ్గ వారంభించి భారతదేశమున ధనమునకు కరచయ్యెను. ఎంతకరచగనో అంతవిలువ పోచునని ప్రభుత్వము తలచి వారిపద్ధతుల నవలంభింపగారిరి. ధన తరుగుడువల్ల రూపాయికి 1 పిల్లింగు 4 పెన్సులు, 5 పెన్సులు, 6 పెన్సుల బదులు 2 పిల్లింగులకు వచ్చునని తలచి పైపద్ధతి నవలంబించిరి.

ఆలమూరు

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీయుత రామదాసు, ఆంధ్రరత్న దుర్గి గాల గోపాల కృష్ణయ్యగారి యధ్యక్షతక్రింద “గోదావరీమండల విద్యుత్తులు మహాసభ” ఇచట జరిగెనుగదా? “గోదావరీమండలమునం దంతటను రామదండు నేర్పొంది తిథిరముల నెలకొల్పుట ఆసభ తీర్మానములలో ఒకటి” ఈ వైతీర్యాము వాచరణలో దెట్లుటకై చాల్చుపయత్నించి, మాగ్రామమున కొందఱును, మాశిర్కాలోని గ్రామములలో కొందఱును రామదండులో చేర్చి దీక్షావస్త్రముల ధరించుటలజేసి ఖడ్గరు కస్తూరిలయావరణలో తలదీచు చేజుబడిరి.

అట్టి శ్రీ సృసింహదేవర పేరితాశ్రమిగారు మారామదండునం దనుగ్రహించి ఆశ్రమముకట్టుకొనటకై స్థలమొసంగి నిర్మాణమున కగుఖర్చుల నొసంగి కొంత కలపవస్త్రాల నొసంగిరి. పెదపళ్ల గ్రామనివాసులు మహారాజశ్రీ పతేకే భానా వెంకట రామస్వామిగారు కొంత కలపనొసంగిరి.

అట్టి శ్రీ కామ్యులికారి యనజ్ఞుపై ఏతదాశ్రమమునకు శ్రీ మార్యాశ్రమ మనునామకరణ మహాత్మ్యము గావించిరిమి. గృహప్రవేశ మొనరించి మండికో పరిభాగమున రామదండు పతాకప్రతిష్ఠ యొనర్పిరిమి. స్వరాజ్య సంపాదన సాధనమని మహాత్ముడు పేర్కొనిన రాటుమును పూజించి నూలువడుకుట కారంభించిరిమి. అచట వదిరాట్టుములు కొన్నియేనులు నూలు వడుకుట కనసరమగు కొన్నిపరికరములు సేకరింపబడి సిద్ధము చేయబడివి.

రామదండు సభ్యులెల్లరును ప్రతిదిన మచ్చట నూలు తీయు యేర్పాట్లు చేయబడినవి. వారమున కొకపర్యాయము కవాతు మొదలగు తీక్షణలను రామదండుకు చేప్పబడును. మాగ్రామముందలి జాతీయ పక్షపాలయములగుడ శ్రీ ఆశ్రమమునకు ప్రతిదినమువచ్చి కొంతనేపు నూలుతీకి పోవుచుండును.

పిమ్మట “అఖిలభారత ఖాదీబోర్డు”వారి తీర్మానము ననుసరించి నెలకు యిరువదివేల గజములనూలు మారామదండు సభ్యులు రాటుమై వడకి “ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఖడ్గబోర్డు”నకు పంపించుచున్నారు.

మాశిర్కానుండి మొదటి వాయిదాకు 10,000 గిల్లను రెండవ వాయిదాకు 85,000 గిల్లను కూడన వాయిదాకు 50,000 గిల్లను భారతమాతకు నూలు కానుకలుగా నర్పింపబడినవి. మాతాలాకాలోని యితరభిర్కాలనుండి వ నూలు చేయుబడుచున్న నూలంతయు శ్రీ ఆశ్రమమునుండియే యెగు నురి కాబడుచున్నది. యికముందు వాయిదాకుగూడ యూ రీతికే అభివృద్ధియగునను గట్టినమ్మకము గలదు.

అవకాశమునుబట్టి అవసరములగు సమయములందు ఆలమూరు ఫిక్కాలోని గ్రామములకు మారామదండు దీక్షావస్త్రాది కములను ధరించిపోయి తగినప్రచారము కేర్తినంచన లేకుండ గావించి ‘ఉడుతభక్తి’ చూపించుచున్నది.

(6) ఎంత జేసినవాని కంతఫలము.

ఈ పద్ధతివల్ల 1920 జనవరిలో 186.21 కోట్లు ధనమున్న సెప్టెంబరు 1920 నాటికి 157.62 కోట్లు తాగా, ప్రజాసంచలనము పూర్తిగా కలిగెను. ఎల్లెడలను ప్రభుత్వపద్ధతి నిరసింపబడెను. వాణిజ్య మంతలో ధనకరవుచే నూలూడ ప్రారంభించెను: కాని ఈపద్ధతి తాత్కాలికముగ వాసినను, తరుగుడుమాత్ర మంతరింపకయుండెను. ఈ క్రిందిపట్టికను పరిశీలించిన తీసికట్టు రానురా నెట్లభివృద్ధినిొందెనో గ్రహింపగలరు:—

- (1) 30 సెప్టెంబరు 1920 తీసికట్టు రూ. 44.08 కోట్లు
(2) 7 అక్టోబరు 1922 రూ. 52.48 కోట్లు
(3) ఒకసంవత్సరపు తర్వాత 1923 రూ. 61.84 కోట్లు
- ప్రస్తుత తిరుగుడునుగూర్చి తరువాత వాలోంచెదము. కొన్ని కారణములవల్ల తిరుగుడు కొంత ప్రస్తుతము తగ్గినను, మరల యథాస్థితికి రాగలకారణములు గలవు.

(7) ఎగుడుకు బదులు దిగుడు.

ప్రతివత్సరమును నాణెములసంఖ్య యభివృద్ధినిొందిననే గాని లాభములేదని ముందు చూపవలసినవచ్చును: కాని ప్రస్తుత స్థితి ఏమి? ఎగుడుకు బదులు దిగుడు కన్పించుచున్నది—ఈతరుగుడు సాపినగాని మారకపు చిక్కులన్నియు తొలగి, పిలువ మార్పుల దేశాభివృద్ధియమున కనుకూనింపజాలవచ్చు నిస్సంగతయము. ఎప్పటియట్లు స్వభావవిరుద్ధముగ పై వ్యతిరేక హుండిల వాసి, విలువ నొకటిగా జేయుటయు, ధనపుష్కలత్వము మారకపుధర నచలముగా నొనర్చుటయు ముఖ్యము.

రాజమండ్రి.

(స్వకీయ విలేఖరి) విశ్వాలు

నవంబరు 5:- మా మ్యూనిసిపల్ ఛెయిర్మన్ కె. వి. ఆర్. స్వామినాయుడుగారు తమ పదవిని యీనెల 1వ తేదీని చాలించిరి. వారికి మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలులందరు వీడ్కోలుపు నిచ్చి వారిగౌరవాధ్యక్షులు 31-10-24 శుక్రవారం వాడు సాయంత్రము మ్యూజిక్ కమిటీలతో టీపార్టీ నిచ్చిరి.

టీపార్టీ పూర్తియైన పిమ్మట నొక గంటసేపు మాజీ ఛాన్సలరు జరిగెను. శ్రీ బోడపాటి రామలింగం, సాలస బాపయ్య, శి. వెం. రామారావు, చావలి రామమూర్తి శాస్త్రిగార్లు స్వామిగారి సేవను ప్రశంసించుచు యింక ముచ్చటించిరి. శి. వెం. రామారావుగారు కాంగ్రెసుపక్షమున స్వామినాయుడుగారు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలుద్వారాను, వెలు పలనుండియు, కాంగ్రెసునకును దేశమునకును చేసిన సేవను మిగుల కొనియాడిరి.

స్వామినాయుడుగారు కొంచెము ప్రసంగించుచు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలుద్వారా కాంగ్రెసునకును తామును తమ మిత్రులను కలసి కొంతపనిచేసితిమనియు, యాంకాజాగ్రమున పందర్భావన కాజమండ్రి మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు మాయబడి నందుల కెంతయు గర్వపడెదమనియు నెలవిచ్చిరి. 3వ తేదీని జరుగబోవు ఛెయిర్మన్ ఎన్నికపందర్భావన కాంగ్రెసుపై గాఢాభిమానము కలవానినే యెన్నుకొనవలెనని చెప్పిరి.

శ్రీ సబుఅసిస్టెంటు సర్జను

ఈమధ్య మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలుసభలో శ్రీమతి కంచు మర్రి బాబాయమ్మగారు మ్యూనిసిపల్ అనుపత్రంలో పనిచేయుట కొక శ్రీ సబు అసిస్టెంటు సర్జను నియమింపవలెననియు దానికగు వ్యయమును రాబోవు జనవరినుండి గవర్నమెంటువారిని భరింపగోరవలెననియు తీర్మాన ముపాదించినది యేకగ్రీ వముగా సంగీరింపబడెను.

బహిరంగసభ.

తెంగాలు నిర్బంధముల ఖండించుటకు 2 వ తేదీ సాయంత్రము శ్రీ చింతామణి నాటకశాలలో పురజన మహాసభ జరిగెను. ఆంధ్రభీష్ములకు శ్రీ న్యాయతి నుబ్బారావుపంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సమావేశకర్తలలో జస్టిసువర్గమునకు చెందిన శ్రీ మల్లెపూడి అప్పారావు, తలవిధనరాజు గార్లుకూడ గలరు.

వారీక్రిందితీర్మానము ముపాదించి సభ్యు లేకగ్రీవముగా సాహదించిరి.

“రాజమండ్రి పోలీస్ కేంద్రమున యీసభవారు గవర్నరు జనరలు, తెంగాలు గవర్నమెంటువారు నిరంకుశమును, అశాస్త్రీయమును అగు చట్టములచే న్యాయస్థులు, ప్రజాసేవలకు లోపవారిని అరాజకోద్యమము నణచుటకు ప్రయత్నమును వివరతో, అరెస్టుచేసి జైలులోనుంచినందులకు వారి చర్యలను ఖండించుచున్నాను.”

అధ్యక్షులు తీర్మానమునుగూర్చి కొలది నిమిషములు ప్రసంగించి ప్రభుత్వవర్గవారి “అఖిరుదేశ”ను నూచించుచున్నదనియు, దీపం పోయెటప్పుడు తగుక్కుమునుట్లున్నదనియు నెలవిచ్చిరి. దీనిపైన ప్రభుత్వ నిరంకుశతత్వము ప్రజలకు జాగుగ వెల్లడియగననియు వెలకి లాలాలజప్తమును గుడి త్రవడేడ్పుల సత్తె నిష్పంధించిననియు చెప్పిరి.

పిమ్మట కవిశేఖరులగు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహం పంతులుగారు గంభీరముగ నాశస్యనియమ తీర్మానమును బలపరచిరి. మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరు శ్రీ బోడపాటి రామలింగంపంతులుగారు తీర్మానము ననువదించిరి.

శుప్రసిద్ధ యోగీశ్వరులు.

మైసూరు స్టేటులో చేరిన బెంగళూరు వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ యోగీశ్వర శంకరశారాయణ శాస్త్రిగారు మా గ్రామంలో వాడేవువారి సత్రంలో శ్రీచక్రం సాలిగ్రామం పూజలు చేయించుచున్నారు. వీరు హఠయోగాది సిద్ధులను పొందినవారు. మాపుర హిందూసమాజము హాలులో హిందూ మతముయొక్క బౌద్ధతత్వమును, యోగాభ్యాసమును గూర్చి రెండు ఉపన్యాసములిచ్చిరి. వారివలన దేవతాసన్నిధిని లంఘింపగైరా కష్టతరములగు యోగప్రాజ్ఞానుమములను శిష్యులకు శ్రీచిత్రపు వెంకటాచలం, వీరభుంట్ల లక్ష్మీనరసింహాద్రియా గార్లు మున్నగువారియొద్దలను ప్రదర్శించిరి.

ఛెయిర్మనుగారి యెన్నిక.

బాపయ్యగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

రాజమండ్రి, నవంబరు 5:- నిన్న సాయంత్రము మా మ్యూనిసిపల్ ఛెయిర్మన్ ఎన్నిక జరిగినది. మ్యూజియం హాలులో కిటకిటలాడుచుండెను. అధ్యక్షు లిరువురలో శ్రీయుత సాలస బాపయ్యగారికి 15 వోట్లును ముత్తంగి నూర్యారావుగారికి 12 వోట్లును వచ్చినందున బాపయ్యగారే జయమొందిరి. డివాన్ బహదూరు వెంకటచలంపంతులు, చొరగుడి వెంకట కృష్ణారావు, బి.యె.బి.యల్., గార్ల పేరులకుగానూ నూచింపబడెను. కాని వారు తమయభ్యర్థిత్యముల నుపసంహరించుకొనిరి.

శ్రీయుత బాపయ్యగారు 10 సం॥రములనుండి మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలుగా నుండి క్రికెటుల పీఠరాఘవస్వామినాయుడుగారు జైలున కేసినపుడు ఛెయిర్మన్ డెలిగేటుగా నుండిరి కాన్సిలులో ముఖ్యులగు ఛెయిర్మన్, జైలు ఛెయిర్మన్ డాక్టరు గురుమూర్తి, సుబ్రహ్మణ్యం, గజవల్లి రామచంద్రారావు గార్లు జైలుననున్నపుడు వీరి అధ్యక్షతక్రింద రాజారామాచార్యులుగాను ఆనుపత్ర ప్రేక్షకుల పుస్తకములో ప్రాసిన వ్రాతలను నిరసించుచు కాన్సిలువారు తీర్మానించిరి. బాపయ్యగారికి కాంగ్రెసుపై హంచి యభిమానము గలదు. పురమున అనేక ప్రజాసంస్థల కార్యనిర్వాహక వర్గములో నుండి ప్రజాసేవకులుగ నున్నారు.

అతిమూత వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టు నివారిణి.

తిరునల్వేలి జిల్లా, కృష్ణాపురము నివాసము డును, ప్రస్తుతము మద్రాసు, ఆర్మీయల్ వీఫిలో నెం72 రు భవనమునందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారిచే అద్భుతముగా వ్యాధులు బాగుచేయబడుచున్నదను ప్రకటనలను చూచి, వాటినిజము పరీక్షించు నిమిత్తమై ఐ. ఎమ్. ఎస్. వైద్యుడు చికిత్సచేసి, నయముగాదని వదలిపెట్టబడిన అతిమూతవ్యాధిగల రోగిని వారివద్దకు చికిత్సకై శివారముచేసితిని. పండితులవారి కఠిన ప్రవర్తన మొదట కొంత ప్రతికూలముగా నుండెను. అయితే త్వరలోనే రోగికిని, వైద్యునికిని పరస్పరమైత్రి కుదిరినది. రోగి వైద్యుని చాల ప్రశంసించెను, మూత్రమునందుండు తీపి పదార్థములలోనే తగ్గినది. తరువాత కొన్నిదినముల చికిత్సయైన వెంటనే రోగికి పూర్తిగా గుణము కనబడినది. ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైన విషయము. పుండ్లుపడి కఠినస్థితిలో నుండు కుష్టులు బాగుచేయుటను నేను స్వయముగా చూచితిని. స్వామిగారు ఎక్కువ మతభక్తిగల వారు. గాన బౌద్ధములను తన పూజాగదియందే యిచ్చుటవలన చాల లాభకారిగా నుండునని వారి అభిప్రాయము. అందుచే రోగి ప్రతిదినము వారి వద్దకు వెళ్ళవలసినవచ్చును. వారు మిక్కిలి చిత్తైక్యవర్తియు, కఠినమైన వ్యాధులకే చికిత్సచేయుదురు స్వలాభముకంటెను ఆయుర్వేద చికిత్సచే కలుగు అద్భుతగుణములను రుజువు చేయుటయే వారియొక్క ముఖ్యోద్దేశముగా నున్నది. వారి రాబడిని చాలా మట్టుకు ధర్మ కార్యములకే వినియోగించెదరు.

వారివద్ద మిక్కిలి అపరూపమైన, విలువగల బౌద్ధములున్నట్లున్నది. వాటిని పేదలగు రోగులు కూడ తీసికొనునట్లు యేర్పాటుచేసిన చాలా లాభకారిగా నుండును. ఈ విషయమై గవర్నమెంటు వారు యోచింపవలెను. (4)

సి. కృష్ణస్వామి రావు, డివాన్ బహదూరు రైల్వే డిస్ట్రిక్టు అండు సెవ్ జడ్జి, తేనాంపేట.

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

పశ్చిమకృష్ణా జాతీయోప సంఘము

పశ్చిమ కృష్ణా జాతీయోప సంఘ సామాన్యసభ యీ నెల 12 వ తేదీ బుధవారము రోజున బెజవాడలోని ఆరంజర్ సత్రములో సమావేశమగును. బెల్గాంకాంగ్రెసు ప్రతినిధులయొద్దకు వగయిరా ముఖ్యవిషయము లాలోచింపబడును.

పేట బాపయ్య, గో, వెంకటేశ్వరరావు, సంయుక్త కార్యదర్శులు.

తెలుగుతాలూకా గ్రామోద్యోగియుల సంఘము

కృష్ణా జిల్లా కలుకుతాలూకా వెంటపాడు గ్రామములో మునసబుకరణముల శీతము అభివృద్ధిని గురించియు వారసత్వపు హక్కులను ఎప్పటివలెనే నిలుపుటను గురించియు, కరణములు పెట్టెల్వెంటు ఆఫీసుకు హాజరయినపుడు వారికి భత్యములు ఇచ్చుటగురించియు మొదలగు సంగతులనుగురించి చర్చించి తీర్మానములను ప్రయత్నించుటకు పంపించుటకుగాను సభచేయుటకు ఆహ్వానసంఘము ఏర్పాటు గాబడినది కనుక జంమిందారీగవర్నమెంటు అనుభవమును పాటించక అందరు మునసబుకరణములు ఈ నెలలో 9 తొమ్మిదివతేదీ ఆదివారము పగలు 10 గంటలకు తహసీల్దారువారికిచేరి కడరుగా నున్న బంగారావద్దకు దయచేయగలందులకు ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఆచంట చలపతి, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు.

తూర్పుకృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము - బందరు

నవంబరు నెల 5 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 8 గంటలకు యీ జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసాధారణ సమావేశము గుడివాడతాలూకా ముడినేపల్లి గ్రామములో జరుగును.

విషయములు :- తాలూకా కొక ఖద్దరుయెన్నెప్పర్ల ను నియమించుట 1. ఖద్దరుబోర్డుపై విచారణచేయుటకు నియమింపబడిన ఐ|| రా|| శ్రీ ఘడియారం సాంబయ్యగారి రిపోర్టు 3. జిల్లాసంఘసమావేశములకు సహాయమువారుపంపిన నిబంధనలు 4. ఆడిటోరీఫార్డు, 5. జిల్లామలంటిబోర్డు సేర్వరులు, 6. యితరవిషయములు.

బై. వెంకటసుబ్బారావు, కార్యదర్శి.

గౌడసంఘము

లేపల్లెతాలూకా కోనేటిపురం శివారు పడమటిపాలెం లో యీ సంవత్సరం జూనునెలలో గౌడసంఘ మహాసభలో జరుపబడిన తీర్మానములనుబట్టి సదరు గ్రామనివాసు లగు 1 పడమటి లక్ష్మయ్య, 2 యీ పుల్లయ్య 3 యీ ఆంజనేయులుగార్లు పెద్దగౌడుగారి అనుమతితో ప్రస్తుతం 25 వారిలో నూకలం సభాసమేరి.

అల్లూరి వెంకటస్వామి.

మద్దికెర

వర్తమాన ఆశ్రీజబహాల్ దశమినాడు మా గ్రామమున శ్రీసరస్వతీ నికేతనముపేర నొక పఠశాలయము స్థాపించిరి. దానికి మ. రా. రా. సుంకు లోకయ్యగారు ప్రకటించుగా ను, రా. అన్నమరాజు శేషచలం గారు కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రస్తుతము కొన్ని పాత్రంబులు చేర్చి గ్రంథాలయం బుడుగూడ నేర్పాటు చేసియున్నారు. (ఒకవిలేఖరి)

కడప డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

అనల్ నెంబరు 322/1922. ఇ. పి. 712/24

బాదులు:- భల్లాశీ భీమాజీ. ప్రతినివాది:- నూర్యవంశం కృష్ణశీరావు మైనరు గార్డియన్ సుబ్బాభాయి, కడప.

ప్రె సెంటరులో 16.8.24 తేదీన వాదులుపాందిన ప్రైవేట్ డిక్లీ దాఖలా ఆయకపు ఆస్తిని కోర్టుద్వారా ఏలము చేయించవలసినదిగా వాదులు కోర్టుకు మనవి చేసికొనియున్నారు. యేలమునకు ఆక్షేపణలు పున్నయెడల 18.11.24 తేదీన కోర్టువాణివల్ల విచారించబడును.

లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. పి. బి. యల్. వాదితరపున ప్లీడరు

మదరాసు ఇటీగేషనుబిల్లు

సాంకేతికమిటివారిచే సమరణచేయబడిన చట్టము:

శాసనసభలో జరిగినమార్పులు

మదరాసు శాసనసభలో నింతకుమున్ను 19 శక్తులు విచారించబడినవి. శాసనసభవారు జేసినమార్పులను వివరించుచు, 19 శక్తులను ఈక్రింది ప్రమోదించుచున్నాము.

శీతక.

మదరాసు రాజధానిలోని నీటిపారుదలకును, నీటిపన్ను విధింపునకు సంబంధించిన చట్టమును [నిర్వచించబడుచున్న] సమ రించుటయును యుక్తముగా నున్నందునను, ఈ ఆర్డరు ప్యాసు చేయబడుట (అమోదించబడుట) ముందుగా గవర్నరు జనరలుగారి అంగీకారము పొందబడియున్నందునను ఇందుమూలమున నీక్రింది విధముగా కాసింపబడునది:—

1 వ ఆధ్యాయము.

ప్రారంభము

సంగ్రహశాసనము

1. ఈయాక్టును 192 వ సంవత్సరపు మదరాసు నీటిపారుదల ఆర్డరును చెప్పవచ్చును.

వ్యాప్తియును ప్రారంభమును

2. ఇది మదరాసు శాసనాని కంతకును వ్యాపించును; మరియు నిది లోకము గవర్నరుమెంటువారు ప్రకటనద్వారా నియమించునట్టి తేదీని అమలులోనికి రావలెను.

రద్దు

3. 1865 వ సంవత్సరపు మదరాసు నీటి పారుదల పన్ను ఆర్డరు, ఇందుమూలముగా, రద్దుచేయబడుచున్నది.

నిర్వచనములు

4. ఈ యాక్టులో విషయముతోగాని పూర్వోక్తర సం దర్భమునందుగాని విరుద్ధముయిన దేదైన నుండిననే తప్ప:—

డ్రాయినేజి వర్క్సు

(1) "డ్రాయినేజి వర్క్సు" (నీళ్లు వడియబడున పని) అను దానిలో పూర్తిగాగాని కొంతవరకుగాని గవర్నరుమెంటు వారు ఏర్పరచినట్టి వారిచే భరింపబడుచున్నట్టి లేదా వారి అధికారముక్రింద నుంచుకొనబడుచున్నట్టి నిలువనీరుగాని లాసినీరుగాని వెడలిపోవుటకై స్వభావసిద్ధముగా నున్నట్టి లేదా మనుష్య కల్పితమైయున్నట్టి పిల్లకాలువలును, అట్టిపిల్లకాలు వలకు సంబంధించినట్టి లేదా వాటికి తోడుగానున్నట్టి పనులు (వర్క్సులు) అన్నియును, ఒక నీటిపారుదల పని (వర్క్సు)నుండి ప్రవహించునట్టి నీరుపోయే కాలువలు, అనకట్టులు (డాములు), అడ్డకట్టలు (వియరులు)ను, కట్టలును, కలుజలు (స్టాయినులు) ను, గ్రాంటులును పరదనుండిగాని, వారునుకొని పోవుటనుం డిగాని భూములను సంరక్షించుటకై అన్ని పనులు (వర్క్సులు) ను చేరును; కాని మురికినీరు తో లగించుటకొరకుయిన పనులు (వర్క్సులు) అందులో చేరవు.

సెక్షన్ 4 (1) గావింపబడిన సవరణ.

"పేదావారి అధికారముక్రింద వుంచుకొనబడుచున్నట్టి" అనుపదముల తరువాత లేదా నిర్బంధపడినట్టియు కాని ఇతరుల పాలనకు వదలివేయబడనట్టియు" అనుపదములు జేర్చవలెను.

ఎన్టీలు

(2) "ఎన్టీలు" అనుమాటకు (ఎ) శాశ్వతముగ పైస లాయతీచేయబడిన యే ఎన్టీలు అయినను లేదా తాత్కాలిక ముగా పైసలాయతీ చేయబడిన జమిందారీఅయినను అనియును, (బి) అట్లుశాశ్వతముగ పైసలాయతీ చేయబడిన ఎన్టీలు లోని లేదా తాత్కాలికముగా పైసలాయతీ చేయబడిన జమిం దారీలోని యేభాగము కలెక్టరు కచ్చేరితో ప్రత్యేకముగా రిజిస్టరు చేయబడియున్నదో అట్టి యేభాగమైనను అనియును;

(సి) పైసలాయతీ కానట్టియే పాళేమైనను జాగీరయినను అనియును;

(డి) బ్రిటిషు గవర్నరుమెంటువారిచే గ్రాంటుచేయబడి ఖాయపరచబడిన లేదా అంగీకరింపబడిన యేదేని యిశాము గ్రామముగాని అట్టి గ్రామముయొక్క ప్రత్యేకింపబడిన భాగ మేదైనగాని అనియును!

(ఇ) శాశ్వతముయిన లోగుత్తప ఉంచుకొనబడినదై, పై ని (ఎ), (బి), (సి), గ్లాజులలో వివరింపబడియున్న ఎన్టీలలో దే నిలోనైనను ఉంచునట్టి ఒక్కగ్రామముగాని ఎక్కడగ్రామము లుగాని చేరెనట్టి యేభాగము అయినను అనియును; అర్థము.

ఇక్రిగేషన్ ఆఫీసరు.

(3) "ఇక్రిగేషన్ ఆఫీసరు (నీటిపారుదల ఆఫీసరు)" అను మాటకు ఈ యాక్టు ననుసరించి నీటిపారుదల ఆఫీసరు యొక్క అధికారములను అన్నిటినిగాని వేనినైనగాని చెలా యించుటకు లోకము గవర్నరుమెంటువారిచే నియమించబడిన [ఒక కలెక్టరు లేదా పబ్లిక్వర్క్సు డిపార్టుమెంటు సబు డివిజనల్ ఆఫీసరు హోదాకు తగ్గియుండుని] యే మనిషి యయినను అని అర్థము.

ఇక్రిగేషన్ వర్క్సు.

(4) "ఇక్రిగేషన్ వర్క్సు (నీటిపారుదల పని)" అను మాటలో—[ఎ] (1) గవర్నరుమెంటువారిచే భరింపబడునట్టి స్వాధీనములో నుంచుకొనబడినట్టి లేదా భరింపబడుటగాను భూమిగాని, భూమి కిడుకగాని ఇవ్వబడినట్టి లేదా (2) గవర్నరు మెంటువారిచే నిర్బంధపడి ఏమనిషికిని ఇవ్వబడియుండనట్టి నీటిని సేరసరాచేయుటకును, నిలువచేయుటకు ఉపయోగించుటకు యావత్తు కాలువలను, పిల్ల కాలువలను, చెరువులను, బావులను, జలాశయములను మరియు వాటిలో సంబంధించి యున్నట్టి అన్నివర్క్సులను, కట్టలను (ఎం బాంకిమెంటును), కట్టపనులను, నీరుపోయే కాలువలను చేరును;

ఇక్రిగేషన్ వర్క్సు.

(4) "ఇక్రిగేషన్ వర్క్సు (నీటిపారుదల పని)" అను మాటలో—[ఎ] (1) గవర్నరుమెంటువారిచే భరింపబడునట్టి స్వాధీనములో నుంచుకొనబడినట్టి లేదా భరింపబడుటగాను భూమిగాని, భూమి కిడుకగాని ఇవ్వబడినట్టి లేదా (2) గవర్నరు మెంటువారిచే నిర్బంధపడి ఏమనిషికిని ఇవ్వబడియుండనట్టి నీటిని సేరసరాచేయుటకును, నిలువచేయుటకు ఉపయోగించుటకు యావత్తు కాలువలను, పిల్ల కాలువలను, చెరువులను, బావులను, జలాశయములను మరియు వాటిలో సంబంధించి యున్నట్టి అన్నివర్క్సులను, కట్టలను (ఎం బాంకిమెంటును), కట్టపనులను, నీరుపోయే కాలువలను చేరును;

(బి) జమిందారీలో (ఎన్టీలు)లోగాని, రిజిస్టరు చేయ బడిన స్వామ్యదారులు కలిగియున్న భూములపైగాని ఉండ నట్టి యావత్తు సరస్సులను, స్వభావసిద్ధమైన ఇతర నీటి పడకలును;

4 క్లాజు (4) క్లాజు (బి)లో గావింపబడిన సవరణ. "జమిందారీలో గాని" అనుపదముల తరువాత జమిం దారీలోగాని" అనుపదములను జేర్చవలెను.

సబుక్లాజు-వివర "అంటలి భాగములును" అనుపదముల జేర్చవలెను.

(సి) (ఎ), (బి) క్లాజులలో చెప్పబడిన ఇక్రిగేషన్ వర్క్సుల కార్యము నిమిత్తము ఉపయోగింపబడు యావత్తు భూములను, అట్టి భూములమీద గవర్నరుమెంటువారిచే అక్ర మింపబడిన లేదా గవర్నరుమెంటువారికి చెందియున్న యావత్తు కట్టడములను, యంత్రసామగ్రియును, దడులును, గేట్లును (ద్వారములను), ఇతర నిర్మాణములను;

(డి) ఒక జమిందారీలో గానుండుని యావత్తునదులను స్వభావసిద్ధమైన ఏరులను, స్వభావసిద్ధమైన మరుగు కాలువ లను; పడవల నడకకు అనుకూల యావత్తు నదులను;

సబుక్లాజు డి. లో సవరణలు

"జమిందారీలోగా నుండుని" అనుపదములకు బదులు ఒ క జమిందారీలోగాని, జమిందారీలలోగాని యుండుని" అను పదములజేర్చవలెను. "మరుగుకాలువలను" అనుపదములతరువాత లేక అంటలిభాగములను అనుపదములజేర్చవలెను.

జమిందారీలోగాని" అనుపదములతరువాత లేక రిజిస్టరు భూస్వాముల ప్రదేశములందు గాని" అనుపదముల జేర్చ వలెను.

(ఇ) దేని విషయమున గవర్నరుమెంటువారు 7 వ శెక్ష ను ననుసరించి ఒక ప్రకటనను జారీచేసియున్నారో లేదా దేనిపై గవర్నరుమెంటువారు 9 వ శెక్షను ననుసరించిన ప్రకటన ప్రకారము అధికారము వహించి యున్నారో, అది గవర్నరు మెంటువారి అధికారము క్రిందనుండునంతకాలము, అట్టి నది, ఏరు, కాలువ, సరస్సు లేదా యితర నీటిపడక లేదా ఏ వర్క్సుఅయినను పూర్తిగాగాని, దానిలో ఏభాగముయిన గాని చేరును].

భూస్వామి.

(5) "భూస్వామి" అనగా ఒక ఎన్టీలుకుగాని దాని లో కొంతభాగమునకుగాని స్వామ్యదారుడై యుండువాడని అర్థము; మరియు దానిలో, ఆ ఎన్టీలు అంతటియొక్కదాని ఏదేనిభాగముయొక్కదాని రాబడిని ఏదేని ట్రాక్టర్ (అన్య పరము) పొందుటకు బట్టియయినను, లేదా చట్టపు సంబంధమైన ఏ నిబంధనను బట్టియయినను వసూలు చేయుటకు హక్కు గల ప్రతిమనిషియుచేరును.

అనుభవదారు.

(6) ఏ భూమి విషయమునగాని "అనుభవదారు" అనుమాటకు భూమిలో హక్కుకలిగి, భూమిని స్వయముగా గాని, ఫరీచారకులవలనగాని, కూలిపనివలనగాని సాగుచేయు యే మనుష్యుడైయుని అర్థము.

భూముడు

(7) "భూముడు" అనుమాటలో స్పష్టపరచబడిన వస్తు వును గుఱించిన స్వామ్యపు హక్కులలో ఉమ్మడిగా భాగ్యత కలిగియున్న ప్రతి మనిషిని చేరును.

విధింపబడిన

(8) "విధింపబడిన" అనుమాటకు [ఈ యాక్టు ననుసరించి లేదా ఈ ఆర్డరుక్రింద చేయబడిన విధులనుబట్టి విధింపబడినయని అర్థము.

రిజిస్టరుచేయబడిన స్వామ్యదారు

(9) "రిజిస్టరు చేయబడిన స్వామ్యదారుడు" అనగా ఎవనిపేర రివిన్యూలెక్సులో [ఒక ఎన్టీలులో చేర్చబడిన] భూమి తత్కాలమునకు రిజిస్టరు చేయబడియున్నదో అట్టి యే మనిషియయిన యనియర్థము.

మరియు, రిజిస్టరుచేయబడిన స్వామ్యదారుని యేదేంటు గాలేదా నేవనుగా లేదా వానితాలూకు లెఖాను పెట్టిన వాడుగాలేదా గుత్తదాస్యముగా కుంత యితర విధమున చట్టసమ్మతముగా [అ] భూమిని నిర్వహించుచున్న ఏమనా మ్మగు అయినను దానిలో చేరును.

రయితు

(10) "రయితు" అనగా 1908 వ సంవత్సరపు శుభ శాసన ఎన్టీలొల్లాండు (భూమి) ఆర్డరులో నిర్వచించబడినట్లుండు రయితు అనియర్థము;

గ్రామము

(11) "గ్రామము" అనగా లోకము గవర్నరుమెంటు వారివలన యిప్పుడు ఒక గ్రామముగా అంగీకరింపబడుచున్న, లేదా ఇటులేరువాత ఈ ఆర్డరుయొక్క కార్యముల కన్నిటికిగాని, వాటిలో వేటికిగాని ఒక గ్రామముగా గవర్నరుమెంటువారివలన లేదా వారి అధికారమునకు లోబడి రివిన్యూబోర్డు వారివలన విహారంగపరచబడగల ఏస్థానిక ప్రదేశమైన యని అర్థము.

నీటిమార్గము

(12) "నీటిమార్గము" అనగా ఒక నీటిపారుదల పని (వర్క్సు)నుండి నీళ్లు సరఫరా చేయబడుచున్నను లేదా పాలము లలోనుండి జానీ నీటిని లేదా వ్యర్థమైన నీటిని తీసుకొనిపోవు లేదా వడియనట్లుచేయు గవర్నరుమెంటువారి కధున భరింపబడిన యేదైనా పిల్లకాలువయని అర్థము, మరియు దానిలో అట్టిపిల్ల కాలువకు తేనిగుండా నీళ్లు సరఫరా చేయబడుచుండునో ఆక లుజా (స్టాయిను)గాని అలంకారగాని తప్ప అట్టి యేపిల్లకాలువ తోనైన సంబంధము కలిగి యున్న ఆక్రిడట్టులను, చూరలును, మరియు దానికి తోడుగానున్న [ఇతర] పనులు (వర్క్సులు) అన్నియును చేరును.

ఆఫీసరును నియమించుటకు అధికారము

5. లోకము గవర్నరుమెంటువారు, [ఈ ఆర్డరుయొక్క నిబంధనలను] విధింపబడగలట్టి విధులను లోబడి ప్రకటన ద్వారా, ఇందు నిలువలనువారే ఈయబడునట్టి అధికారములనైనను లేదా విధింపబడునట్టి పనులనైనను అన్నిటినిగాని వానిలో వేనినైనగాని యే ఆఫీసరులు, ఏస్థానిక వాడులలోగా, చెలా యింపవలెనో లేదా చేయవలెనో ప్రసిద్ధపరచవచ్చును.

2వ ఆధ్యాయము

సామాన్యపు హక్కులను గుఱించియును, జనసామాన్య కార్యముల నిమిత్త మువనుల (వర్క్సుల) స్వాధీనమును వహించుటను గుఱించియును.

నీటినిక్రమపరుచుటకు గవర్నరుమెంటువారి అధికారము

6. ఈఆర్డరుయొక్క నిబంధనల కనుగుణముగా నీటిపారుదల లేదా డ్రాయినేజి (మరుగునీటిని వడియకట్టు కార్య ముల నిమిత్తము, ఒకయిక్రిగేషను లేదా డ్రాయినేజి వర్క్సులో ని లేదా దానితాలూకు నీటినిచేర్చుటను, నిలిపియుంచుటను, పంచిపెట్టుటను క్రమపరుచుటకును అట్లుక్రమపరుచు కార్యము నిమిత్తము అవసరముగనట్టి యావత్తుపనులను చేయుటకును గవ ర్నరుమెంటువారు హక్కును కలిగియుండవలెను.

నేటినుండి గవర్నరుమెంటువారిచే నీరుసరఫరాచేయబడు నో అట్టివర్క్సుల విషయమైన ప్రకటన.

7. ఈఆర్డరు సాదరగు లేదని దేనినుండి లేదా దేనిగుండా నీటిపారుదలకుగాను నీరు గవర్నరుమెంటువారిచే సరఫరా చేయ బడుచున్నదో; అట్టి 4 వ శెక్షనయొక్క (4) వ క్లాజు సెక్షను లోని (ఎ) నుండి (డి) వరకుగల క్లాజుల క్రిందను రాని ఏరును, కాలువను, సరస్సును లేదా ఇతరనీటిపడకనైనను ఏనదీని లేదా ఏవర్క్సునైనను అంతెనుగాని దానిలోని ఏభాగమునైనను గాని ఒకఇక్రిగేషను వర్క్సుగా ఈఆర్డరు సాదరయినమీదలలో కలుగవర్నరుమెంటువారు ప్రకటింపవచ్చును. మరియు, అట్టిప్రక టన చేయబడినమీదల అట్టివర్క్సు విషయమై ఈఆర్డరు సాదరగు లేదని తాము కలిగియుండి చెలాయించుచున్న హక్కులకు అధికారములను గవర్నరుమెంటువారు కలిగి ఉండవలెను.

అట్టిప్రకటన భోర్డుమెంటు జార్జిగెట్టులోను, విధిసూ లముగా లోకము గవర్నరుమెంటువారు నిర్దేశించగలట్టి ఇతర విధ మునను ప్రకటింపబడవలెను. ఆప్రకటన శాసననిర్మాణసభవారి బలపై గూడ నుంచబడవలెను.

7 శెక్షనునం పీసవరణయొక్కబడిను.

"విధిమూలముగా లోకముగవర్నరుమెంటువారు నిర్దేశింప గలట్టి" అనుపదములకు బదులు ప్రభుత్వమువారు అవసరమని నిశ్చయించునట్టి" అనుపదములజేర్చవలెను.

అధికారమును వహించుట

8. (ముందుకు) ఏర్పరుచు నిర్దేశింపబడియున్నట్టి ఏదైన నీటిపారుదల లేదా డ్రాయినేజి కార్యము నిమిత్తము లేదా ప్రస్తుతపు నీటిపారుదలను లేదా అభివృద్ధిచేయు నుద్దేశమునో

దానిని క్రమపథము నిమిత్తము 7 వ సెక్షను ననుసరించి ఇది వరకు ప్రకటించబడిన సరే, ప్రకటించబడునను సరే, ఈ క్రింది (నీటి) సరఫరా ఆధారములలో ఆనగా:—

(ఎ) ఒక జమీందారీలోగా నుండు ఒక నది, స్వభావసిద్ధమైన ఏరు లేదా స్వభావసిద్ధమైన (డ్రైనేజీ) కాలువయొక్క భాగమంతయుగాని దానిలో ఏ భాగమైనగాని;

(బి) పూర్తిగా ఒక జమీందారులోగా నుండు ఒక నది, స్వభావసిద్ధమైన ఏరు లేదా స్వభావసిద్ధమైన (డ్రైనేజీ) కాలువ అంతయును;

(సి) జమీందారీలలో చేర్చబడిన లేదా రిజర్వు చేయబడిన స్వామ్యదారుల భూములపైనుండు ఏదయిన సరస్సు, లేదా స్వభావసిద్ధమైన ఇతర నీటిపడక లేదా ఆ ప్రకారముండు నటి దాని తాలూకు భాగము;

(డి) నీటిపారుదల లేదా (డ్రైనేజీ) కార్యము నిమిత్తము లేదా నీటి ముంపునుండి భూములను సంరక్షించు నిమిత్తము నిర్మింపబడిన లేదా ఉపయోగించుకొనబడునట్టిన్ని గవర్నమెంటువారిచే భరింపబడనట్టి లేదా అధికారముక్రింద నుండు కొనబడనట్టి ఏవర్కు అయినను లేదా అట్టివర్కులలో అట్లుభరింపబడిన లేదా అధికారముక్రింద నుండు కొనబడిన భాగము;

ప్రకటనను బారీచేయుట

నీటిలో దేనినైనను గవర్నమెంటువారు అధికారమును వహించుట అవసరమని లోకము గవర్నమెంటువారికి కనుపడునపుడై లోకము గవర్నమెంటువారు పోర్టుసెంటు బార్ల గెజిట్టులో ప్రకటనవ్వారా ఆ ప్రకటన ప్రకటింపబడిన తేదీనుండి మూడు నెలలలోగా వాక్కుగల ఏమనిషి నైనను నిర్ణయింపబడిన విధమున ఆక్షేపణ చేయబడిన నే తప్ప, అధికారము వహించబడునని ప్రసిద్ధపరచవచ్చును. అట్టిప్రకటన వివాదములలో ఉన్న నది, ఏరు, కాలువ లేదా దానిభాగము లేదా సరస్సు నీరు లేదా వర్ష ఉన్నట్టి ప్రతిజిల్లాయొక్క గెజిట్టులోను, నిర్ణయింపబడినట్టి యితరవిధమునను ప్రకటింపబడవలెను. ఆ ప్రకటన కాసన నిర్మాణసభవారి బల్లపై గూడ నుంచబడవలెను

8 సెక్షనునందీ క్రిందిసవరణ యొనర్పబడెను. "అధికారమును వహించుట" అనుపదములతరువాత ప్రజలలాభము కొరకు అనుపదముల జేర్చవలెను.

8 సెక్షను తుదివాక్యమునందు తుదివాక్యమున "కాసన నిర్మాణసభవారి బల్లపై గూడ అనుపదములతరువాత" అందునెలలవరకు" అనుపదముల జేర్చవలెను.

ఆక్షేపణలను ఆలోచించుట

9. [వైన చెప్పబడిన] సెక్షను ననుసరించి వచ్చిన ఆక్షేపణ లన్నియును విధింపబడినట్టి విధమున ఆలోచింపబడి, పరిష్కరింపబడవలెను.

ప్రకటనము మూలముగా అధికారము వహించబడినట్లు

ప్రసిద్ధపరచుట

ఆక్షేపణ యేదయిన చేయబడినయెడల లేదా ఏదైన ఆక్షేపణ నిరాకరింపబడినయెడల లేదా ఉపసంహరించుకొనబడినయెడల లేదా అది నిరాకరింప బడినంతవఱకు, లేదా ఉపసంహరించు కొనబడినంతవఱకు, లోకము గవర్నమెంటువారు పోర్టుసెంటు బార్ల గెజిట్టులోను, [నది, ఏరు, కాలువ, సరస్సు స్వభావసిద్ధమైన నీటిపడక లేదా వర్ష లేదా దానిభాగము ఉన్నట్టి లేదా జిల్లా యొక్క గెజిట్టు లేదా గెజిట్టులోను] నిర్ణయింప బడగలట్టి ఇతరవిధమునను ప్రకటింపబడిన ప్రకటన ద్వారా, [అవ్యవహితముగా దీని తరువాత చెప్పబడిన] రికార్డు యొక్క కడసరి ప్రకటన తేదీనుండి, తాము అధికారమును వహించెదమని ప్రసిద్ధ పరచవచ్చును [ఆ ప్రకటన కాసన నిర్మాణ సభవారి బల్లపై గూడ వుంచబడవలెను]

రికార్డు ఆఫ్ రైటు (వాక్కుల రికార్డును తయారుచేయుట

10. [9 వ సెక్షను ననుసరించిన ప్రకటన ప్రకారము అధికారమును వహించుటకు పూర్వము] లోకము గవర్నమెంటు వారు [అందులో చేర్చబడినవిగా] సామాన్యమైన లేదా ప్రత్యేకమైన ఉత్తరపు ద్వారా నిర్దేశించగలట్టి ఏదైన ఇతర [సంగతుల]కు జాప్తిగా [సాక్ష్యమైనంతవఱకు] ఈ క్రింది తక్కిన క్లస్ [కలిగియుండు] ఒక రికార్డును నిర్ణయింప బడగలట్టి సమానాలో లోకము గవర్నమెంటు వారు తయారు చేయించవలెను:—

(ఎ) అట్టి నీటిపారుదల ఆధారము] ఒక ఏప్రేటుకు చేరి యున్నప్పుడు లేదా ఒక ఏప్రేటు మీదుగా పోవునప్పుడును [మరియు ఆ] ఏప్రేటులో భూములకు నీటిపారుదల కొరకు ఒక సరఫరా ఆధారముగా యున్నప్పుడు,

(1) అట్టి ఏప్రేటు పేరున్న, దానిభూస్వామి పేరున్న

(2) ఆ ఇరిగేషను వర్కులకు సంబంధించియున్న] అన

కట్టలును, అడ్డకట్టలును, కలుజలును లేదా ఇతర వర్కులను వాటి స్వభావమును, ప్రమాణములను, [మరియు వాటిచే అంది వల్లబడిన మామూలు సరఫరాయొక్క స్వభావమును, మొత్తమును, సాధారణమైన నీటి మట్టులును];

(3) [దాని] నుండి సరఫరాచేయుటకు కాలువలు పరిమాణమును, ఇతర వైద్యకృత్తులను అట్టికాలువలకు సంబంధించియుండు హెడ్ వర్కుల, కలుజల, అనకట్టల నుడి ఇతర వర్కుల ప్రమాణములను, అట్టికాలువల ఎవరివలన నిర్మింపబడిననో అమనుష్యులును, అవి ఎవరివలన సంరక్షింప బడునన్నవో లేదా ఎవరి స్వాధీనములో ఉన్నవో అమనుష్యులును, అట్టికాలువల, ఆయాసంగతికి తగినట్లు అట్టి ఏప్రేటుయొక్క కాశ్యత లేదా తాత్కాలిక పైసలాయితీ కాలమప్పటికే లేదా యానాం పైసలాయితీ కాలమప్పటికే జేర్చడియున్నదియును [మరియు ఆ ఏప్రేటు గ్రాంటుతో నెగ్గినదియును నెగ్గినదియును లేనదియును];

(4) ఆ ఏప్రేటులోని [ప్రతి గ్రామములోను] అట్టికాలువనుండి నీటిపారుదల కావించుటకు తగిన భూములును, అట్టి భూముల విస్తీర్ణమును.

(5) ఆ ఏప్రేటులోని [ప్రతి గ్రామముందును ఈ అర్హత ప్రారంభమగుటకు పూర్వము ముప్పది సంవత్సరముల కాలపరిమితమందా] సంవత్సరములలో ప్రతిదానియందును అట్టికాలువలనుండి నీటిపారుదల చేయబడిన భూములును, ఆ సంవత్సరములలో ప్రతి సంవత్సరమందును అట్టి భూములమీద పెంచబడిన ధైర్య స్వభావమును, సంఖ్యయును, నీటిపారుదల పద్ధతియును,

(6) ఈ ఆర్డుకు పూర్వము ముప్పది సంవత్సరములలో అట్టి కాలువలనుండి నీరుపారుదల చేయబడినట్టియు, గవర్నమెంటువారివలన నీటిపన్ను విధింపబడి నట్టియు భూములును,

(7) అట్టికాలువలనుండి [నీటి] పన్ను లేనంత ఉచితముగా నీరు పారుదల చేయుటకు వాక్కుగల [భూమి] విస్తీర్ణము యొక్క ఏప్రే నిర్ణయమై ఎప్పుడైన చేయబడియున్నయెడల, అట్టి నిర్ణయము నకు సంబంధించిన తప్పిల్లును,

(8) [ఒక ఏప్రేటులో చేర్చబడిన భూములకు అట్టి కాలువల నీరుపారుదలచేయు మేరయును, ఏప్రేటుభూములను బట్టి అట్టిభూముల ఉనికియును, అట్టిభూములపైని స్వామ్యమును.]

[(2) 8 వ సెక్ష (2) నుండి (డి) వరకుగల ఆ రెండు క్లాజులనుకూడ చేరియున్న క్లాజులనుసరించి ఒకనదిపై, ఏరుపై, కాలువపై, సరస్సుపై, నీటిపడకపై లేదా వర్షపై అధికారమును వహించుటకు ఉద్దేశింపబడిన సంవత్సరములో,--

(1) ఆ నీటిపారుదల ఆధారమునుండి (నీటి) సరఫరాకు వాక్కుగల భూస్వాముల లేదా ఇతరమనుష్యుల పేర్లును,

(2) ఆయాధారముయొక్క పరిమాణమును, దాని మామూలు సరఫరాయొక్క స్వభావమును, మొత్తమును, దాని నుండి నీరు పారుదల చేయుటకు పద్ధతియును,

(3) దానికి సంబంధించియున్న ఆనకట్టలును, అడ్డకట్టలును, కట్టలు కలుజలు లేదా ఇతర వర్కులను, వాటి స్వభావమును, ప్రమాణములను, ఏ ఇతర ఇరిగేషను వర్కుల నుండియైన దానికి సరఫరా ఏదైన వచ్చునన్నయెడల ఆసరఫరాయొక్కయు, దానినుండి ఏ యితర ఇరిగేషనువచ్చునైన ఏ పొడిన సరఫరాయొక్కయు స్వభావమును, మేరయును, మరియు పై (ఎ) క్లాజులో (4) నుండి (8) వరకుగల ఆ రెండు సబక్లాజులనుకూడ చేరియున్న సబు క్లాజులలో చెప్పబడిన తప్పిల్లును.]

(సి) [8 వ సెక్షనుయొక్క (డి) క్లాజులో చెప్పబడిన ఏ వర్కులయినను రిజర్వుచేయబడిన ఒక స్వామ్యదారుని భూమిమీద ఉన్నప్పుడు] అట్టివర్కుయొక్క నీటిసాక్షి లేదా ఆయకట్టులో చేరిన భూము [ల] యొక్క సర్వే నంబరు [లు]ను వాటి తాలూకు రిజిస్టర్డ్ స్వామ్యదారుల [పేర] [లు]ను, కిక్కుయును, అట్టి భూముల [మీద] గవర్నమెంటువారివలన విధింపబడిన నీటిపన్నును, [అ]వర్కు నిర్మాణము ఏ వరకు ల కైనలోబడి గవర్నమెంటువారివలన అనుమతింపబడియున్న [యెడల] లేదా అట్టి వర్కు [ల] మరతులకైన లోబడి గవర్నమెంటువారివలన ఒక ఖాసగీతనగ్గుగా అంగీకరింపబడియున్న [యెడల], లేదా అట్టి వర్కుయొక్క స్వాధీనమును, సంరక్షణయును ఏ వరతులకైన లోబడి గవర్నమెంటువారివలన ప్రాన్యపథ చేయబడియున్న [యెడల] ఆ వరతులును.

సర్వే కార్యములనిమిత్తము ప్రవేశించుటకు అధికారము.

11. రికార్డును తయారుచేయు ఆఫీసును, ఆయన ఉత్తరవులనుసరించి పనిచేయు కార్యము నిమిత్తము ఏభూమి మీదనైన ప్రవేశింపవచ్చును. దానిమీద సర్వేలను చేయవచ్చును. లేదా లెవెల్లును తీసికొనవచ్చును. లోపలి నెలలోనికి ప్రవేశపెట్టు లేదా తొలచవచ్చును, తగినల్యాండు మార్కు (గుర్తు) లను, లెవెలుగుర్తులను, నీటి కొలత సాధనములను తయారుచేసి, స్థాపింపవచ్చును. మరియు అట్టి రికార్డును తయారుచేయు విషయమున ఏ విచారణకైన అవసరమైన యావత్తు ఇతరవనులను చేయవచ్చును.

మొదటి రికార్డును తయారుచేయుటయును, ప్రకటింపబడుటయును,

12. (1) రికార్డును తయారుచేయు ఆఫీసుకు, తనకు యొక్కనుతోమనట్టి విచారణను చేసినతరువాత మొదటి రికార్డును ముగించి, దానిని లోకము గవర్నమెంటువారికిగాని లేదా విధింప. 3 వ యితర అధికారికిగాని దాఖలు చేయవలెను; [లోకము గవర్నమెంటువారుగాని, అట్టి యితర అధికారిగాని దానిని అంగీకరింపవచ్చును లేదా మార్చవచ్చును.] అట్లు [అంగీకరింపబడిన] లేదా మార్చబడిన రికార్డు విధింపబడగలట్టి విధమునను, అట్టి కాలపరిమితి వరకును ప్రకటింపబడవలెను.

(2) రికార్డును తయారుచేయు ఆఫీసు మొదటి రికార్డులో ఏ పద్దుకైన యెట్టి ఆక్షేపణనైన నిర్ణయింపబడిన విధమున అందుకొని, ఆలోచింపవలెను. అతడు ఆక్షేపణలమీద తన తీర్పులను లోకము గవర్నమెంటువారికిగాని, నిర్ణయింపబడిన ఇతర అధికారికిగాని దాఖలుచేసి, లోకము గవర్నమెంటువారుగాని, అట్టి అధికారిగాని వాటిని ఖాయపరచిన తరువాత, లేదా మార్చిన తరువాత మొదటి రికార్డులో అవసరమైన మార్పులను చేయవలెను. అట్లు దిద్దబడిన రికార్డు నిర్ణయింపబడగలట్టి విధమున కడసరిగా ప్రకటింపబడవలెను. మరియు ఈ ఆర్డు యము ననుసరించి రికార్డు క్రమముగా తయారు చేయబడినదను విషయమున ఆ ప్రకటన తీర్మానమైన సాక్ష్యముగా నుండవలెను.

(3) 18 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనలను లోబడి, అట్లు ప్రకటింపబడిన రికార్డులో ప్రతి సమానులో ఉడపారంపబడిన విషయమునకు తీర్మానమైన సాక్ష్యముగా నుండవలెను. బాధింపబడిన మనిషి దావాను దాఖలుచేయవచ్చును.

13 (1) కడసరిగా ప్రకటింపబడినట్లుండు రికార్డులోని ఒక సమానువలన బాధింపబడిన యే మనిషియైనను, కడసరి ప్రకటన తేదీనుండి [ఒక సంవత్సరము]లోగా, ఎవరి విచారణాధికారపు స్థానిక సరిహద్దులలోగా ఆసీరుగాని, వర్కుగాని, అందరి యేభాగముగాని ఉంటున్నవో అట్టి అసలు విచారణాధికారము గల ప్రధాన సివిలు కోర్టులో [దానిని తీసి వేయుచు కొనుటకు లేదా సవరణ చేయుచుకొనుటకు] దావా దాఖలు చేయవచ్చును.

(2) అట్టి దావాలో లేదా ఏదైన అప్పీలు చేయబడి యున్నయెడల, అట్టి అప్పీలుమీద] కడసరి డిక్రీ లో కలు గవర్నమెంటువారిచే గాని, లోకము గవర్నమెంటువారు నిర్ణయించగలట్టి ఆఫీసువలనగాని రికార్డులో పొందుపరచబడవలెను.

13 సెక్షనునందీ క్రింది సవరణ యొనర్పబడెను. "ప్రధాన సివిలుకోర్టులో" అనుపదములకు బదులు "సమర్థమగ సివిలుకోర్టులో" అనుపదములను జేర్చవలెను.

క్రాంత్యుక్తము

ఈక్రిందిదానిని 19 సెక్షనుగా సేర్పరచిన తరువాత సెక్షనులను తిరిగి నంబరు జేయవలెను.

8 సెక్షనునందు వివరింపబడిన ఇరిగేషనువర్కులకు సందగ్ధమున 9 వ సెక్షను ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు గావించు ప్రకటన భూస్వామియొక్క వాక్కులను సంగ్రహముగా తొలగింపజాలదు. 13 వ సెక్షనునందును ఈకాసనముక్రింద సేర్పరచబడి నిబంధనలమందును వివరింపబడిన స్వభావముగల వాక్కులను ప్రభుత్వమువారు చలాయించుటకు నీలగునంతవరకు మాత్రమే భూస్వాముల వాక్కులు తొలగవలెను. (సకేము)

సెక్షన్ దంతమునా రెండోని సకలమార్గము. భలను మాన్యును.

సండ్లకోప్పలు, ఇగుళ్లలో సెక్యురు చీముకాటులు నానము దీనివలన స్పష్టమగును. నాలుకమీద పొక్కులు తొలగవలెను. ఇదిస్పష్టతకు మూలకల కారణమున జౌచ్యమైనవస్తువులలోను చేయబడినది. 1 వర్గము 2.2, 2.5, 3.0, 3.5, 4.0, 4.5, 5.0, 5.5, 6.0, 6.5, 7.0, 7.5, 8.0, 8.5, 9.0, 9.5, 10.0, 10.5, 11.0, 11.5, 12.0, 12.5, 13.0, 13.5, 14.0, 14.5, 15.0, 15.5, 16.0, 16.5, 17.0, 17.5, 18.0, 18.5, 19.0, 19.5, 20.0, 20.5, 21.0, 21.5, 22.0, 22.5, 23.0, 23.5, 24.0, 24.5, 25.0, 25.5, 26.0, 26.5, 27.0, 27.5, 28.0, 28.5, 29.0, 29.5, 30.0, 30.5, 31.0, 31.5, 32.0, 32.5, 33.0, 33.5, 34.0, 34.5, 35.0, 35.5, 36.0, 36.5, 37.0, 37.5, 38.0, 38.5, 39.0, 39.5, 40.0, 40.5, 41.0, 41.5, 42.0, 42.5, 43.0, 43.5, 44.0, 44.5, 45.0, 45.5, 46.0, 46.5, 47.0, 47.5, 48.0, 48.5, 49.0, 49.5, 50.0, 50.5, 51.0, 51.5, 52.0, 52.5, 53.0, 53.5, 54.0, 54.5, 55.0, 55.5, 56.0, 56.5, 57.0, 57.5, 58.0, 58.5, 59.0, 59.5, 60.0, 60.5, 61.0, 61.5, 62.0, 62.5, 63.0, 63.5, 64.0, 64.5, 65.0, 65.5, 66.0, 66.5, 67.0, 67.5, 68.0, 68.5, 69.0, 69.5, 70.0, 70.5, 71.0, 71.5, 72.0, 72.5, 73.0, 73.5, 74.0, 74.5, 75.0, 75.5, 76.0, 76.5, 77.0, 77.5, 78.0, 78.5, 79.0, 79.5, 80.0, 80.5, 81.0, 81.5, 82.0, 82.5, 83.0, 83.5, 84.0, 84.5, 85.0, 85.5, 86.0, 86.5, 87.0, 87.5, 88.0, 88.5, 89.0, 89.5, 90.0, 90.5, 91.0, 91.5, 92.0, 92.5, 93.0, 93.5, 94.0, 94.5, 95.0, 95.5, 96.0, 96.5, 97.0, 97.5, 98.0, 98.5, 99.0, 99.5, 100.0, 100.5, 101.0, 101.5, 102.0, 102.5, 103.0, 103.5, 104.0, 104.5, 105.0, 105.5, 106.0, 106.5, 107.0, 107.5, 108.0, 108.5, 109.0, 109.5, 110.0, 110.5, 111.0, 111.5, 112.0, 112.5, 113.0, 113.5, 114.0, 114.5, 115.0, 115.5, 116.0, 116.5, 117.0, 117.5, 118.0, 118.5, 119.0, 119.5, 120.0, 120.5, 121.0, 121.5, 122.0, 122.5, 123.0, 123.5, 124.0, 124.5, 125.0, 125.5, 126.0, 126.5, 127.0, 127.5, 128.0, 128.5, 129.0, 129.5, 130.0, 130.5, 131.0, 131.5, 132.0, 132.5, 133.0, 133.5, 134.0, 134.5, 135.0, 135.5, 136.0, 136.5, 137.0, 137.5, 138.0, 138.5, 139.0, 139.5, 140.0, 140.5, 141.0, 141.5, 142.0, 142.5, 143.0, 143.5, 144.0, 144.5, 145.0, 145.5, 146.0, 146.5, 147.0, 147.5, 148.0, 148.5, 149.0, 149.5, 150.0, 150.5, 151.0, 151.5, 152.0, 152.5, 153.0, 153.5, 154.0, 154.5, 155.0, 155.5, 156.0, 156.5, 157.0, 157.5, 158.0, 158.5, 159.0, 159.5, 160.0, 160.5, 161.0, 161.5, 162.0, 162.5, 163.0, 163.5, 164.0, 164.5, 165.0, 165.5, 166.0, 166.5, 167.0, 167.5, 168.0, 168.5, 169.0, 169.5, 170.0, 170.5, 171.0, 171.5, 172.0, 172.5, 173.0, 173.5, 174.0, 174.5, 175.0, 175.5, 176.0, 176.5, 177.0, 177.5, 178.0, 178.5, 179.0, 179.5, 180.0, 180.5, 181.0, 181.5, 182.0, 182.5, 183.0, 183.5, 184.0, 184.5, 185.0, 185.5, 186.0, 186.5, 187.0, 187.5, 188.0, 188.5, 189.0, 189.5, 190.0, 190.5, 191.0, 191.5, 192.0, 192.5, 193.0, 193.5, 194.0, 194.5, 195.0, 195.5, 196.0, 196.5, 197.0, 197.5, 198.0, 198.5, 199.0, 199.5, 200.0, 200.5, 201.0, 201.5, 202.0, 202.5, 203.0, 203.5, 204.0, 204.5, 205.0, 205.5, 206.0, 206.5, 207.0, 207.5, 208.0, 208.5, 209.0, 209.5, 210.0, 210.5, 211.0, 211.5, 212.0, 212.5, 213.0, 213.5, 214.0, 214.5, 215.0, 215.5, 216.0, 216.5, 217.0, 217.5, 218.0, 218.5, 219.0, 219.5, 220.0, 220.5, 221.0, 221.5, 222.0, 222.5, 223.0, 223.5, 224.0, 224.5, 225.0, 225.5, 226.0, 226.5, 227.0, 227.5, 228.0, 228.5, 229.0, 229.5, 230.0, 230.5, 231.0, 231.5, 232.0, 232.5, 233.0, 233.5, 234.0, 234.5, 235.0, 235.5, 236.0, 236.5, 237.0, 237.5, 238.0, 238.5, 239.0, 239.5, 240.0, 240.5, 241.0, 241.5, 242.0, 242.5, 243.0, 243.5, 244.0, 244.5, 245.0, 245.5, 246.0, 246.5, 247.0, 247.5, 248.0, 248.5, 249.0, 249.5, 250.0, 250.5, 251.0, 251.5, 252.0, 252.5, 253.0, 253.5, 254.0, 254.5, 255.0, 255.5, 256.0, 256.5, 257.0, 257.5, 258.0, 258.5, 259.0, 259.5, 260.0, 260.5, 261.0, 261.5, 262.0, 262.5, 263.0, 263.5, 264.0, 264.5, 265.0, 265.5, 266.0, 266.5, 267.0, 267.5, 268.0, 268.5, 269.0, 269.5, 270.0, 270.5, 271.0, 271.5, 272.0, 272.5, 273.0, 273.5, 274.0, 274.5, 275.0, 275.5, 276.0, 276.5, 277.0, 277.5, 278.0, 278.5, 279.0, 279.5, 280.0, 280.5, 281.0, 281.5, 282.0, 282.5, 283.0, 283.5, 284.0, 284.5, 285.0, 285.5, 286.0, 286.5, 287.0, 287.5, 288.0, 288.5, 289.0, 289.5, 290.0, 290.5, 291.0, 291.5, 292.0, 292.5, 293.0, 293.5, 294.0, 294.5, 295.0, 295.5, 296.0, 296.5, 297.0, 297.5, 298.0, 298.5, 299.0, 299.5, 300.0, 300.5, 301.0, 301.5, 302.0, 302.5, 303.0, 303.5, 304.0, 304.5, 305.0, 305.5, 306.0, 306.5, 307.0, 307.5, 308.0, 308.5, 309.0, 309.5, 310.0, 310.5, 311.0, 311.5, 312.0, 312.5, 313.0, 313.5, 314.0, 314.5, 315.0, 315.5, 316.0, 316.5, 317.0, 317.5, 318.0, 318.5, 319.0, 319.5, 320.0, 320.5, 321.0, 321.5, 322.0, 322.5, 323.0, 323.5, 324.0, 324.5, 325.0, 325.5, 326.0, 326.5, 327.0, 327.5, 328.0, 328.5, 329.0, 329.5, 330.0, 330.5, 331.0, 331.5, 332.0, 332.5, 333.0, 333.5, 334.0, 334.5, 335.0, 335.5, 336.0, 336.5, 337.0, 337.5, 338.0, 338.5, 339.0, 339.5, 340.0, 340.5, 341.0, 341.5, 342.0, 342.5, 343.0, 343.5, 344.0, 344.5, 345.0, 345.5, 346.0, 346.5, 347.0, 347.5, 348.0, 348.5, 349.0, 349.5, 350.0, 350.5, 351.0, 351.5, 352.0, 352.5, 353.0, 353.5, 354.0, 354.5, 355.0, 355.5, 356.0, 356.5, 357.0, 357.5, 358.0, 358.5, 359.0, 359.5, 360.0, 360.5, 361.0, 361.5, 362.0, 362.5, 363.0, 363.5, 364.0, 364.5, 365.0, 365.5, 366.0, 366.5, 367.0, 367.5, 368.0, 368.5, 369.0, 369.5, 370.0, 370.5, 371.0, 371.5, 372.0, 372.5, 373.0, 373.5, 374.0, 374.5, 375.0, 375.5, 376.0, 376.5, 377.0, 377.5, 378.0, 378.5, 379.0, 379.5, 380.0, 380.5, 381.0, 381.5, 382.0, 382.5, 383.0, 383.5, 384.0, 384.5, 385.0, 385.5, 386.0, 386.5, 387.0, 387.5, 388.0, 388.5, 389.0, 389.5, 390.0, 390.5, 391.0, 391.5, 392.0, 392.5, 393.0, 393.5, 394.0, 394.5, 395.0, 395

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition.

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffi.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with Similar information. Every business man and public institution should possess a copy

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

యూనైటెడ్ ఇండియా ట్రైఫ్ అన్యూరన్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

హై. ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

1540

"యూనైటెడ్ ఇండియా ట్రైఫ్ అన్యూరన్స్ కంపెనీ" చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని ఆభిప్రాయములు.

"ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటిక్రింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును."—ఇన్సూరన్స్ అజవర్ లండను.

"స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివివహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి" "ఇన్సూరన్స్ అండు ఫై నాన్ పియర్ రికార్డు" లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలు ఈ దిగువ వినియోగమునకు దరఖాస్తులను పంపువానవలెను.

కామరాజ శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్లు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

క ఫ చింతామణి

వార, పిత, శ్రేష్ఠ, ఉబ్బసములు, దీర్ఘదర్శులు, తయ, రక్షకులు, శ్యావకోశము, గొంతుకనందు కల్పకల్పే దర్శులు, ఆయాసము, ఒగర్లు, శరీరము శుష్కించుట, పిత్తముధికరించి నోట నీరూతులు, అజీర్ణము, అరుచి ఎన్నివిధముల, గుంజుకొన్నను కఫము బయటపడకుండుట మేఘరంజని మెదలగు కఠిన బాధలకు ఆమోఘముగా బనిజేసి జీవితము సుఖ ప్రదముగా జేయును. గ్యారంటీగా తెలుసు సరిపడునుండు రు 40-00. పక్షమునకు రు. 20-00. వారమునకు రు. 10-00. వి. పి. ఖర్చులుజేరు.

మా ఆత్మద్యుతే కృత్యుకోగనివారికి ఆనుప్రకటనకు చివర సుమారు 100 యోగ్యతాప్రములతో కూడుకొన్న కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

యం. సుబ్బారెడ్డి, ప్రాప్రయిటరు,

రె డి అం డు కో

గోపాలపురం, కొత్తపేట.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్ధ నివారిణి

దగ్ధ, జలుబు, కాక వా

యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి

సెము, కుక్కదగ్ధును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి వటా వంచ

తై పోవును, అన్నికాదు లలో విక్రయించ బగా

చున్నది. (కెకె-కె)

క ఫచారిచూర్ణము

చచ్చునట్టి 1-కి 0-2-0 (6 దబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ 2-0-0
ఈ చూర్ణము మూమూలికలచే చే జబడినది.
కఫ, ఉబ్బవడ, ాగపీస, శ్రేష్ఠజ్వరము మొదలగునవి
మీకుల ఉపయోగించును. దీని కెంజుడుంజుకొనుట మంచిది.

జ్వరహరి

శీనా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0
జ్వరహరిని అయిదుపూటలు సేవించిన పట్టు కడుపు జ్వరములు.
దతి పురాణజ్వరములు మొదలగు కడుపు జ్వరములు మానును.

క ల రా మూత్రము

దీని 1-కి 12-0-0 వెలు మొదల 0-1-0
కల రా మూత్రము కలదివిధమైన అంబులాద్యము.
కల రా తగిలిత వెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము.
అన్యూరంజనం డిపో మద్రాసు - బొంబాయి.

మెన్తరిజము నేర్చుకొనుదు

1416

మెన్తరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ సెక్ ట్రై మెన్, ఆత్మకల్పి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్తరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువు లేకనే ఆధ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-కి రు. 1-0-0 పోస్టేజి 0-4-0
ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్తరిజ్టు ఏలూరు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

కస్తూరి మాత్రలు

50 గ్రాముల బట్టి 1-కి రూ. 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమైన శేషశక్తి కస్తూరి, వందలగోళాకారము, అదివచ్చినాన, పొపుచూపు, మంచుపంపుచున్నప్పుడు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైత్రము, కైత్రభారము, కైత్రజ్వరము చుట్టూము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను మొదలైన మాద్యము. ప్రతివారము సామాన్యముగ వాడతగినది. ప్రతిగృహమున నుండవలసినది. ముఖ్యముగ పిల్లలకుగల గృహమున నుండవలసినది.

తేలునుందు

పెట్రోల 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0.

తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషవాద గలదు తేలు కాటువలన విషము పెట్టుటలో ప్రవేశించదు. వాదనములమొదలు పెట్టనందు దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కట్టినవోటును బండపారునటులు చేసిన వాద తర్కము. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. కట్టినవోటు కొంచము ముందుపోయిన వాద మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము వాదవాద నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియొకరు నుండవలసినది.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందులను సామాన్యముగ వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన బుబ్బులుచేయదు. ఈ కాటుకను విడువక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎఱుపులు, పుష్పకట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిమందలు, కండ్లమనకలు మొదలగు మానసు. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయందును.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి మదరాసు.

కోకామయూహర కస్తూరిమాత్రలు

ఈ బహుమతి మూలము మొదటిరంగు కస్తూరి, కంటిమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అదిగుణవారములను కలపి మూలములను కలపి తయారుచేయబడినది. అత్యంతమగు ఏకమపుకాని యందులో చేయుటలేదు. తనీబిడ్డలు, బాలుకు, బాలికలు, యువకులు, తరుణులు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరూ తీసిని సాధారణరంగును లన్నిటికిని అనుపాసనముతో వాడతగినది. బిడ్డలకు, బాలికలకు ఇది సంజీవనమే. నేనకు వేల బుడ్లు ఖర్చు అగుచున్నది 250-300 గ్రాముల గలబుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 బోట్టుఖర్చులేదు. ఈ దిగున తెలుపబడిన కొనక మాను అది ఏ యే వ్యాధికి, గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినది అందుకు యెలాటి సంకేతమేలేదు. తప్పక వాడవలెను.

- పొరవ్వతొవనం:—రక్తవృద్ధిని బుద్ధివనాని, జ్ఞాపకశక్తిని పెంచుచును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0.
- బాలసుఖోదయ:—బిడ్డపిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యమము. తీతగానుండును. గుణ మధ్యమము 0-12-0.
- భావనబోధక రసాయనం:—పిల్లలనుంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అజీర్తి కలగునంతలైపోవును. రూ 1-0-0
- వాతగజకేసరి లేహ్యము:—సర్వవాతములకు అకలి నుండగించుట ముఖ్యమము మొదలగువా 1 కి పెట్టినది రూ 2.
- మా బొంబముల గుణము ఒకసారి కొనినవారకే లెబ్బును. ఒకకథా మాత్రమే కొనిన పిదప ఎన్నడును మూలమునే కొనివెరని ముద్దగనవచ్చును.
- పాశ్చాత్య వైద్యశాలలచలవండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రభావవైద్యులు, శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని బాగున్నప్పుడు గుఱించి వైద్యుని అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము

అన్ని జారులవారును ఏమనుకున్నానదైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించినారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

32 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0
ఉత్తరము (నాసిన వ్యాధులగు ఉచితముగా పంపబడును)

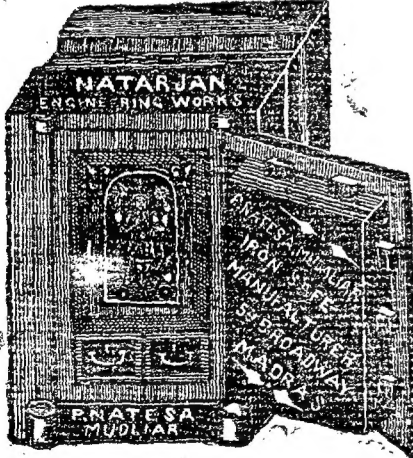
ఆతంకనిగ్రహ పార్లసి

219 221, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

నరనము

దృఢమైనది

నవ్వుకమైనది.

యిప్పటికే ప్రపంచకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగున తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నవి. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే. కె. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు.
(ప్రాప్తి) 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ స్టాన్ ఫౌండరీ అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగునారు. రైసుమిల్లుల కాంలెస్ట్రీ సిలండర్లు, పాప్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. కుబ్బరాయపేట్లో, పెద్దనాయకపేట్లో, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జరు యిచ్చి తయారుచేసి యివ్వబడును. 'ఈ తరములు (వాసిన బడులు) వ్రాయబడును.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

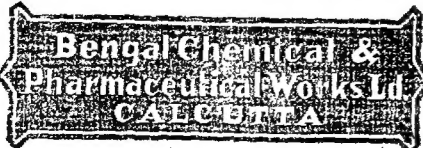
1591

వైరెక్సు

ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క తనిగోగులే ఈ యాగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. భారములవ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-18-0 డబ్బీ. పి. చార్జి తో సహా రూ 1-2-0.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ ఆల్కల్లగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృద్ధి గాస్త్రాభివృద్ధి, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రికాస్త్రము, మంత్రికములు, ఆమెరికావారి చీట్లకే భూతవైద్యము, తమామూలు వివిధ విశేషవైద్యముల గలవు. ఇంకా క నమస్కరించుకొనుచున్నట్లు, ముడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో చూపుచును. శరీరములపై తలకాయలపై మూలబడించుట భూమిపైన గజములపైనున్న గాలిలో నమస్కరించి విభారముగా నిల్చుట మొదలగు వివిధములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథముల చదివిన ఆత్మవృద్ధిముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 అండ్ (11) 1/2 రూ. 4-0-0. డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0. డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0.

రత్నపుష్ప లేహ్యము

కుక్కనవ్వును పొగొట్టి బలముగలగజేయు అద్భుత లేహ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన కుక్కనవ్వుమైన పారదోలు సరి అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యమువల్ల మేహము వల్ల వచ్చిన దగ్ధ మొదలగు రోగములు మాత్రకోగములు మాడ తగ్గును. డబ్బీ రూ 3-4-0.

మహాద్రక్షాది చూరము

శ్రీలపాలిటి నంజుని
కాస్త్రుసమ్యక్ముగా ఆత్రోకభస్మము మొదలగు విలువగల వస్తువులతో తయారుచేయబడినది. మనుషులు, ఋతుశూల, సంధ్యల్పము మొదలగు శ్రీల సమస్తరోగములను భారతారి సంతానము కలుగజేయును. ఒక మనిషికి నెలకోజాలకు సరిపడు మార్గము గల డబ్బీ రూ 4-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,
రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.